

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

DELO IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI LJUDSTVA SKE PRAVICE, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN SLOVENSKEGA POROČEVALCA, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANČIČODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC

Predsednik Tito v Novem

Razgovarjal se je z zastopniki komune in si ogledal krajevni muzej

NOVI VINODOL, 15. avg. (Tanjug.) Več tisoč prebivalcev iz Novega Vinodola in turistov se je danes ob 10 dopoldne poslovilo od predsednika republike Tita in njegove soproge, ki sta sinoči prispela v Novi Vinodol. S predsednikom Titom sta obiskala Novi Vinodol tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković in podpredsednik Izvršnega sveta Hrvatske Ivan Krajačić. Na obali so se od predsednika republike poslovili predsednik občinskega ljudskega odbora v Novem Vinodolu, sekretar okraj. komiteja ZK na Reki in drugi.

Sinoči in davi se je predsednik Tito razgovarjal na jahti »Jadranka« z zastopniki komune o načrtih za njen razvoj.

Lesna industrija je hrbenica gospodarstva občine Novi Vinodol in predstavlja s 70.000 kubičnimi metri lesa na leto polovico njenega bruto pro-

dukta, ki znaša 2300 milijonov dinarjev.

Predsedniku Titu je bilo všeč, da preidejo v tej industriji na finalno proizvodnjo. V Novem Vinodolu so izdelali načrte za zgraditev tovarne okal plošč, kakor tudi za zgraditev industrije sobnega pohištva in weekend hiše.

Predsednik republike je pohvalil načrte za ustanovitev kmetijskega posestva, ki naj bi oskrbovalo reški trg. Posestvo bo imelo približno 400 ha zemlje. Izdelujejo načrte za velik jez, ki bo zapiral akumulacijsko jezero z dvema milijonoma kubičnih metrov vode za namakanje polja v sušnih mesecih.

Davi si je predsednik Tito ogledal krajevni muzej v Novem Vinodolu in se vpisal v knjigo vtisov, nato pa je obiskal občinski ljudski odbor. Vzdržal je tega pestrega primorskega kraja se je zbrala množica ljudi, ki so pozdravljali predsednika republike.

Na obali so priredili preb-

valci pristrčno slovo predsedniku republike. Moški in žene so oblečeni v narodne noše zaplesali kolo in prepevali narodne pesmi. Neka mladinka je predsedniku Titu izročila oljnat sliki Novega Vinodola, delo slikarja Vladimirja Potonjaka, ki je bil rojen v tem kraju.

Ko se je jahta »Jadranka« oddaljevala, so ljudje, zbrani na obali, dolgo vzklikali predsedniku Titu.

Predsednik Tito predsedniku Makariosu

Beograd, 15. avg. (Tanjug.) Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku ciprske republike etnarhu Makariosu tole brzojavko: »Ob proglasitvi neodvisnosti ciprske republike mi je v posebno zadovoljstvo, da izrazim Vaši Eksceleneci v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu iskrene čestitke najboljšo željo za napredek ciprskega ljudstva in za Vašo osebno srečo.«

Gursel sprejel veleposlanika FLRJ

Ankara, 15. avg. (Tanjug.) Predsednik turške republike Gursel je danes sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Turčiji Miloša Carevića, ki se je vrnil iz Beograda. V daljšem pristrčnem razgovoru sta proučila medsebojne odnose. Obojestransko je bila izražena želja, da bi se ti odnosi zboljšali tako na političnem kot tudi na gospodarskem in kulturnem področju.

Razgovor se je udeležil tudi turški zunanji minister Sarper. Veleposlanik Carević je ministru Sarperu obiskal včeraj. V razgovoru sta proučila sedanje odnose.

Z obiska predsednika Tita na Pagu. Pri kosilu v hotelu »Dalmacija«;

SLOVESNOSTI V BRAZZAVILLU

Kongo - nova država v Afriki

Bivši francoski Kongo je postal neodvisna republika, ter prevzel vso suvereno oblast, vstevši obrambo in zunanje zadeve - Kongo je že zaprosil za sprejem v OZN

BRAZZAVILLE, 15. avg. (AFP.) Predsednik republike Kongo (bivši francoski Kongo) Filbert Julu in francoski minister Andre Malraux sta podpisala protokol o izmenjavi ratifikacijskih instrumentov sporazumov, s katerimi so pristojnosti Francoske skupnosti prenesene na novo afriško republiko.

Minister Malraux je potem izročil vladi republike Kongo osebno poslanico predsednika de Gaulle. V poslanici je rečeno: »Ob popolnem sporazumu in v popolnem prijateljstvu s Francijo je republika Kongo dosegla mednarodno suverenost. Brazzaville je po-

stal glavno mesto neodvisne države.«

Opolnoči, ko je bila proglašena neodvisnost nove afriške republike, je njen predsednik Filbert Julu izjavil, da je ta dežela dosegla neodvisnost v miru in prijateljstvu in ob popolnem sporazumu s Francijo. Proglasitev republike so oznanile topovske salve in zvonenje. hkrati pa so razobesili zastavo republike Kongo.

Vlada nove kongoške republike je hkrati poslala brzojavko generalnemu sekretariatu OZN, v kateri prosi za sprejem dežele v svetovno organizacijo.

Pogajanja o neodvisnosti Konga so bila uspešno končana prejšnji mesec v Parizu. Istočasno so potekali razgovori o tem tudi s predstavniki Čada, Gabona in Centralnoafriške republike, dežel, ki so prav tako pripadale francoski ekvatorialni Afriki. Čad in Centralnoafriška republika sta bila že proglašena za neodvisni državi, Gabon pa bo postal neodvisna v sredo.

S sporazumom o neodvisnosti je vsa suverena oblast prenesena na republiko Kongo, vstevši obrambo, zunanje zadeve, finance in drugo.

Nove neodvisne države - Čad, Centralnoafriška republika in republika Kongo - bodo ustanovile unijo republik Centralne Afrike, vtem ko bo Gabon ostal zunaj te unije, bo pa z njo navezal tesne gospodarske stike.

Posvet kmetijskih strokovnjakov o setvi visokorodnih vrst pšenice

Subotica, 15. avg. - Več sto strokovnjakov in zastopnikov kmetijskih služb in zadrug iz vseh republik je začelo danes proučevati na Palicu izkušnje iz dolgoletne proizvodnje in se pripravljati za bližnjo setev visokorodnih vrst pšenice. To posvetovanje je organiziral posvetovalni center za kmetijstvo in gozdarstvo ob sodelovanju republikanskih centrov in kmetijsko-gozdarskih zbormic. Posvetovanju prisostvuje zastopnik mednarodne organizacije FAO, dr. Oskar Bonfioli.

Na današnjem sestanku so imeli referate delegati Makedonije in Črne gore. V Makedoniji je zelo dobro obrodila

pšenica vrste San Pastore in bo treba po mnenju delegatov zasejati s to vrsto 60% obdelovalne površine, vrsto »Automonija« na 15%, »San Marino« na 10%, ostale vrste pa na 5%. Razpravljali so tudi o načinu umetnega gnojenja, o lastni ceni in o podobnih problemih.

Delegat iz Črne gore je navedel podatke o proizvodnji v njihovi republiki, ki se ujema z makedonskimi. Razprava bo trajala bržkone dva dneva.

Tokijski guverner v Zagrebu

Zagreb, 15. avg. (Tanjug.) Tokijski guverner Ryotaro Azuma je prispel danes na dvodnevni zasebni obisk v Zagreb. Obiskal bo predsednika zagrebskega ljudskega odbora Vječeslava Holjeva, zagrebski veleposlanik in nekatere ustanove in podjetja.

VEDNAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 - Problemi, ki zorijo za rešitev
- Str. 3 - Turizem v Sloveniji v prvem polletju
- Str. 4 - Trujillo na zatožni klopi
- Str. 5 - Ozračje nemirov v Bulavaju
- Str. 6 - Pogovor dejavnosti celjskih »Svoboda«
- Str. 7 - Za dom in družino
- Str. 9 - Košarkarsko pismo iz Bologne

VREME

Stanje 15. avgusta: Frontalne motnje, ki se zadržujejo nad Francijo, se pomikajo proti vzhodu in bodo jutri vplivale na vreme pri nas. Napoved za torek: Spremenljivo oblačno vreme. Vmes v zahodni Sloveniji prehodno nekaj plohe. - Termometer hladno in vetrovno. - Temperatura ponoči 8 in 12, v Prilozku 17, čez dan nekaj nad 20 stopinj Celzija.

Ciper postal neodvisen

Danes dopoldne bodo zaprilegli člani parlamenta in vlade, ter razglasili prvega predsednika in podpredsednika ka republike etnarha Makariosa in dr. Kučuka

ATENE, 15. avg. (Tanjug.) Ciprski listi so objavili uradno sporočilo, ki pravi, da se bodo opolnoči med 15. in 16. avgustom začele glavne slovesnosti ob proglasitvi neodvisne republike Ciper. V poslopiju parlamenta bodo podpisali dokumente o neodvisnosti in izročili oblasti, medtem ko bo ciprska republika prevzela oblast 16. avgusta dopoldne.

Na slovesnem zasedanju parlamenta, ki mu bodo prisostvovali ministri, člani diplomatskega zbora in drugi gostje, bodo člani parlamenta zaprilegli, potem pa bodo izvolili predsednika in podpredsednika parlamenta. Parlament bo na isti seji slovesno proglasil za predsednika in podpredsednika republike etnarha Makariosa in dr. Kučuka, potem pa bodo člani ciprske vlade zaprilegli.

Nad Ciprom bo 16. avgusta zaplapolala nova zastava neodvisne ciprske republike - zemljevid otoka na belem polju, ki ga obdajata dve oljkovi vejici - simbola miru in napredka. Na sporazume neodvisnosti bodo udarili pečat z novim ciprskim grbom v obliki podkve z belim golobom v sredi, ki drži v kljunu oljkovo vejico.

S tem bo stopila v skupnost narodov še ena neodvisna država.

Nikozijska, 15. avg. (Reuter) - Etnarh Makarios je sinoči objavil sestavo nove ciprske vlade. Za zunanega ministra je imenovan Nicos Kranidiotis, ki je bil v prehodnem obdobju na Cipru Makariosov diplomatski zastopnik v Atenah, ki pa je imenovanje odklonil, ne da bi povedal zakaj, notranji minister je Policarpus Georgadjis, minister za delo je Papadopoulos, minister za trgovino

V nedeljo se je začel ob Sabčevem bajerju pri Lescah V. zlet tabornikov Slovenije, ki bo trajal do 21. avgusta. V tem času bodo organizirali razne prireditve in izlete. Zleta se udeležujejo 1200 tabornikov iz vse Slovenije. Na sliki: Pogled na del tabora. - (Foto: M. Svabič)

Okrepiteve za sile OZN v Katangi

V Elizabethville so začele prihajati enote iz Federacije Mali, Maroka, Etiopije in Malaje - Demonstracije proti Čombeju - Čombe bi privolil v referendum pod nadzorstvom OZN? - Razgovori v Ženevi

ELIZABETHVILLE, 15. avg. (Reuter.) Poveljstvo OZN je objavilo, da bodo danes začele prihajati v Elizabethville vojaške okrepitve Švedske, Federacije Mali in Maroka. Priključile se bodo odredu 300 Svedov, ki so prej prispeli v glavno mesto kongoške pokrajine Katange.

V Elizabethvillu se danes belgijske čete umikajo in jih zamenjujejo sile OZN. Indijski general Riki je včeraj dejal, da pričakuje, da bodo do nočoj prispeli v Katango trije bataljoni sil OZN.

V Kairu so objavili, da bo-

do danes poslali v Kongo skupino padalcev Družene arabske republike.

Cete OZN prihajajo danes v pokrajino Katango z letali in vlakci. Sestavljene so iz enot Maroka, Etiopije, Švedske in Federacije Mali.

Etiopski bataljon bo iz Adis Abebe prispel naravnost v belgijsko oporišče v Kamini. Pričakujejo, da se bodo Belgijci v kratkem umaknili iz tega oporišča.

Z letali so davi odpotovali iz Leopoldville dva maroška in švedski oddelek, medtem ko se bataljon z Malaje zbira v Kindu v vzhodnem Kongu, od koder bo z vlakom nadaljeval proti Kabalo, Albertville in Menono.

V Katangi se belgijske čete pripravljajo na umik. Generalni tajnik OZN Hammarskjöld je včeraj odletel v belgijsko vojaško oporišče v Kamini, da bi se z Belgijci razgovarjal o njihovem umiku iz kongoških oporišč.

Malo pred tem je vojaška policija Katange z nasajenimi bajonetmi uporabila solzilni plin, da bi razgnala demonstrante, ki so demonstrirali proti predsedniku separatistične vlade Moizu Čombeju. Demonstranti so zahtevali ohranitev enotnosti Konga. To so pripadniki stranke Balubakat, ki so proti Čombejevi zahtevi, naj postane Kongo federacija, in zahtevajo enotno kongoško državo.

Razen v Elizabethville so bile švedske čete poslane še v Jadotville, oddaljen okrog 100 km, kjer so v spopadu z vojaško policijo Katange padli trije Kongožani. V Kolwezi, od koder prihajajo vesti o napetem položaju, so poslali 25 švedskih vojakov.

Predstavnik notranjega ministristva v Elizabethvillu je sinoči uradno zanimal vesti, po katerih je katanska vlada zahtevala, naj sile OZN intervenirajo v Jadotvillu in Kolweziju.

Rekel je, da v Kolweziju ni bilo nobenih incidentov. V Jadotvillu je po neredih, do katerih je prišlo ob prihodu funkcionarjev OZN, zdaj spet mirno.

V Elizabethvillu so danes objavili uradno sporočilo o demonstracijah v Jadotvillu proti predsedniku katanske vlade Čombeju in politiki cepitve Katange od Konga. Kakor pravi sporočilo, je padlo v spopadu s policijo pet ljudi, prav toliko pa je bilo ranjenih.

Oblasti v Katangi trdijo, da gre za »provokacije agentov« premiera Lumumbe.

Do demonstracij je prišlo, kakor hitro so sile OZN prišle v Katango. Sporočilo pravi tudi, da bodo »krivci strogo kaznovani«, ničesar pa ne pove o tem, koliko ljudi je bilo aretiranih.

Policija je davi zasedla glavni trg v Elizabethvillu. Poročajo tudi o aretaciji vodilnejših ljudi iz vrst opozicije, ki jim naložijo največjo denarno globo, preden jih izpuste.

Pariz, 15. avg. (Reuter.) Premier Katange Čombe je v intervjuju z dopisnikom pariskega lista »Paris Press« izjavil, da se ne namerava razgovarjati s predsednikom kongoške vlade o tem, da bi šla Katanga v federacijo z ostalimi deli Konga. Rekel je, da »ne zaupam« ministrskemu predsedniku Lumumbi: preprečil bi vsak njegov poskus, da bi stopil na tla Katange, in bi ga celo aretirali, če bi to storil.

Na vprašanje o morebitnem referendumu v Katangi glede njene prihodnosti je Čombe dejal, da bi sprejel referendum, ki bi ga organizirala OZN. Trdil je, da je prepričan, da bi v tem primeru njega in njegovo vladno podprla velika večina prebivalcev Katange.

Zeneva, 15. avg. (Reuter.) V Ženevi so se danes začela uradna pogajanja o finančnih vprašanjih med belgijsko kongoško vlado. Razgovori potekajo pod pokroviteljstvom OZN, v njenem evropskem kabinetu in se nanašajo na zlasti na to, ali ima centralna ban-

ka za Kongo in Ruando-Urundi, in druge probleme v tej zvezi.

V kongoški delegaciji je finančni minister kongoške vlade, belgijsko delegacijo pa vodi direktor centralne banke.

Kakor se je zvedelo, so Belgijci prepevali zlato iz centralne banke v neko nevtralno državo, dokler ne bi bil problem dokončno urejen.

V Ženevi se bodo pogajali tudi o vprašanju nove kongoške valute.

Pričakujejo, da bo sporočilo o razgovorih objavljeno šele, ko bodo končani.

Dublin, 15. avg. (Reuter.) Sinoči je bilo objavljeno, da bo v sredo odpotoval v Kongo drugi bataljon irskih vojakov v sestavi sil OZN. Pridružil se bo irskemu bataljonu, ki je že prej odpotoval v Kongo.

NKRUMAHOVA POSLANICA

Ganski predsednik je obvestil podpredsednika etiopske vlade, da se je Gana pripravljena pridružiti akciji afriških držav v podpori Kongu

ADIS ABABA, 15. avg. (Tanjug.) Predsednik ganske republike Kwame Nkrumah je poslal namestniku predsednika etiopske vlade Akliluju Habteju Voldu poslanico, v kateri ga obvešča, da je Gana pripravljena pridružiti se skupni akciji afriških držav v zahtevi, da se belgijske čete nemudoma umaknejo iz Katange.

Nkrumah poudarja, da je po glavnih važnostih, da dosežejo popolno solidarnost v skupni politiki afriških držav do Konga. Prav tako izraža prepričanje, da bo samo solidarna zaveza, da se belgijske čete umaknejo iz Konga, prinesla pričakovano ureditev sedanje krize. Prepričan sem, piše ganski predsednik, da bo OZN sprejela takšno politiko, če bo močno enotni. Drugače bo Gana vojaško pomagala Kongu izven okvira OZN.

Namestnik predsednika etiopske vlade Aklilju Habte Vold piše v svojem odgovoru, da marajo afriške države vneto prek OZN, delati za solidarnost. Združene afriške fronte, tako da bi zares najbolje ustrezale

koristim vseh afriških narodov. Etiopski delegat v OZN je že dobil navodila, naj se takoj posvetoje z afriško skupino v svetovni organizaciji zastran nadaljnjega sodelovanja v dojetanju skupnih rešitev in stališč.

Profesor Ralph Banes v Beogradu

Beograd, 15. avg. (Tanjug.) Danes je prispel v Beograd profesor kalifornijske univerze Ralph Banes, svetovni strokovnjak za proučevanje in normiranje dela. Kot gost Zveznega zavoda za storilnost bo profesor Banes izdelal program desetmesečnega tečaja za inženirje in ekonomiste našega gospodarstva, o proučevanju in normiranju dela.

RAZVIJANJE KOMUNALNEGA SISTEMA PROBLEMI, KI ZORIJO ZA REŠITEV

Vloga okraja se v procesu razvoja komunalnega sistema nekega časa pojavlja v razpravah. O njej je bilo govora tudi na V. kongresu SZDL, pred tedni pa so o njej razpravljali na nekaterih pokrajinskih občinskih konferencah.

Tako so na občinski konferenci Socialistične zveze v Kranju poudarili, da je treba začeti sistematične, studijske proučevati nadaljnji razvoj odnosov med okrajem in komuno in mu zahtevati pot. Omenjali so primere, ko se okraj nehoti zneži pojavitelj kot oviralec hitrejšega dela in ukrepov komun, pri čemer so navedli tudi to, da morajo občine pri sestavljanju svojih planov čakati na okraj, kar zavira sprejemanje planov. Opozorili so na to, da bi bilo treba temeljiteje proučiti, katere službe so še potrebne na okraju in katere bi se kazalo prenesti na komuno. Po mnenju, izraženem na konferenci v Kranju, že nastopa čas, ko naj bi okraj opravljal le še vlogo organa skupnosti komun. ki bi razpolagal predvsem le s sredstvi, ki bi mu jih prepustile komune za opravljanje nekaterih skupnih nalog.

Podobna stališča je bilo slišati tudi na občinskih konferencah v Radovljici, v Bohinju in na Bledu. V Bohinju so ugotovljali, da je moč vzporedno z rastjo in krepitvijo materialne osnove družbenega samoupravljanja v komuni čedalje bolj neugodno čutiti ostanke administrativnega poseganja nekaterih okrajnih organov v dogajanje v občini. Okraj naj ne bi več odločal o tem, koliko sredstev je treba iz proračuna odrediti za to ali ono dejavnost v komuni, so dejali na konferenci, kajti: kako more okrajni organ določati, kaj je pametno graditi v posamezni komuni in kaj ne? Dogodili so se celo primeri, da je ta ali oni iz okrajnega upravnega aparata klical k sebi izvoljenega občinskega odbornika in ga skušal spremeniti v operativnega izvrševalca nalog. Na blejski občinski konferenci pa so med drugim omenili, da so nekatere službe le na pol prenesene z okraja na občino, zaradi česar se dogodi, da skličeta posvet ali sestane o enem in istem problemu okraj in občina.

O prilaganju vloge okraja razvoju komunalnega sistema pa razpravljajo že tudi v mnogih drugih, zlasti bolj razvitih občinah in okrajih. To so znamenja, ki opozarjajo, da problem zori za rešitev. Le v nekaterih manj razvitih občinah deloma še ostajajo na stališču, naj bi okraj še obdržal dosedanje vloge.

V bolj razvitih občinah pa se zavzemajo za nadaljnjo dekoncentracijo materialnih sredstev in funkcij v korist komun. Po mnenjih v teh občinah so se komune že dovolj razvile in usposobile, zato zahtevajo, naj bi vlogo okraja spremenili v tej smeri, da bi okraj dejansko opravljal predvsem koordinacijsko medkomunalno pri sporazumevanju urejanju njihovih skupnih problemov.

Hkrati z vlogo okraja pa so na nekaterih občinskih konferencah obravnavali tudi izpolnjevanje samoupravljanja znotraj komun. V to problematiko sodi tudi ustreznejše delo občinskih ljudskih odborov ter njihovih svetov. Zanimive misli o tem je bilo slišati, denimo, na konferenci v Kranju in v Radovljici. V Kranju so navajali, da se je kvaliteta dela odbornikov v zadnjih letih močno izboljšala, tako da odborniki nečisto ostajajo več samo pri drobnejših problemih, kot je za nekatere veljalo še pred leti, marveč se hočejo usmerjati predvsem na načelnejša vprašanja. Zato pa je treba razbremeniti ljudski odbor drobnejših zadev, ki naj bi jih obravnavali pristojni sveti. Nekatere zadeve, s katerimi se zdaj ukvarjajo sveti ljudskega odbora, pa bi bržkone lahko že prepustili organom delavskega samoupravljanja v podjetjih ter organom družbenega upravljanja v javnih službah. Na konferenci so menili, da bi bilo spričo tega potrebno spreminiti oziroma izpopolniti tudi predpise o nekaterih pristojnostih.

V Radovljici so enako stališče podprli tudi s konkretnimi, dokaj prepričljivimi podatki. Od novembra 1957 do letošnjega junija so na 33 skupnih sejah obeh zborov ObLO obravnavali 132 zadev, na 38 sejah občinskega zbora 366, na 42 sejah zbora proizvajalcev pa 348 zadev. Dnevni redi sejo so torej sila natrpani, tako da ni časa za količnejše temeljitejše obravnavo posameznih zadev. Nekatere manj pomembne točke dnevnega reda ne zahtevajo obširnejše obravnavne, ker jih je ustrezno obdelal že pristojni svet, zato odborniki na seji ObLO dokaj formalno glasujejo zanje. To podpira predloge, naj bi take zadeve prepustili pristojnim svetom (kar so ponekod že storili). Leti bi o teh zadevah odločali v okviru smernic ljudskega odbora, ki bi mu tu pa tam tudi poročali o svojem delu. S tem pa bi ljudski odbor oziroma njegova zbora dobili več časa za temeljitejše obravnavanje pomembnejših, načelnejših problemov. M. Z.

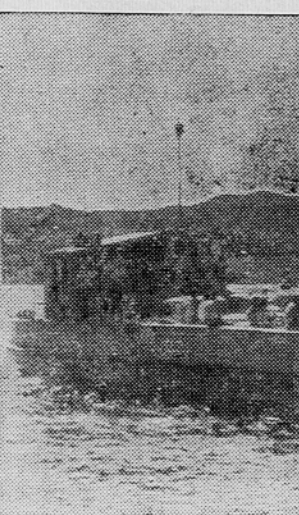
Pomorska zveza z Mehiko

Kotor, 15. avg. Jugoslovanska oceanška plovlja iz Kotora je odprla v začetku oktobra novo progo Jadran-Mehiški zaliv-Karibsko morje-Panama-Pacifiška obala Južne Amerike do Čila. Na tej progi bo prva plula motorna ladja »Zeta«. Še ni končno znano, v katerih lukah bodo ladje pristajale na tej progi, ker to še proučujejo v podjetju.

Za sedaj bodo progo Jadran-Čile vzdrževala ladje tipa »Boka« po 10.115 ton nosilnosti. Prihodnje leto bosta vozili po tej progi ladji »Sumadija« in »Moslavina« po 12.860 ton, ki ju gradi ladjelelnica »3. maj« na Reki.

Mednarodni simpozij matematikov

Dubrovnik, 15. avg. (Tanjug). Od 4. do 19. septembra bo v Dubrovniku mednarodni simpozij matematikov, na katerem bo približno 20 naših in tujih matematikov razpravljalo o pereh znanstvenih zadevah s tega področja. Simpozij bo zasedal v prostorih zgodovinskega inštituta Jugoslovanske akademije znanosti.

Cez Starigradski kanal pri Maslenici prevažata zdaj potnike in njihove avtomobile dva trajekta. Prihodnjo turistično sezono pa se bodo obiskovalci tega dela jadranske obale že lahko vozili čez kanal po novem mostu. (Foto: M. Svabič.)

Največji most na Jadranski obali

Povezoval bo oba bregova Novigradskega kanala pri Maslenici

Na naši sodobni avtomobilski cesti ob Jadranu, ki bo povezovala vsa obmorska letovišča, se v mestu pri Maslenici gradi največji most ob Jadranski obali. Ta objekt bo povezoval oba bregova Novigradskega kanala pri Maslenici.

Kipar Marin Studin umrl

Split, 15. avg. (Tanjug). Danes je umrl v Splitu v 65. letu starosti kipar Marin Studin, profesor Akademije upodabljaljivih umetnosti v pokroju in član Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije. Kipar Studin je bil med najuglednejšimi likovnimi umetniki, ki so delali med obema vojnima in še pozneje.

Polmontažna graditev stanovanj na velikih gradbiščih občutno znižuje stroške

Beograd, 15. avg. (Tanjug). Letošnja gradbena dela bodo po pričakovanju strokovnjakov dosegla vrednost 380 milijard dinarjev, 13 odstotkov več kakor je predvideval petletni plan za letoš. Zmogljivosti 360 gradbenih podjetij v Jugoslaviji so popolnoma zavzete z izpolnjevanjem planskih nalog.

Gradbena podjetja pa še niso tako opremljena, da bi izpolnila planske naloge, zlasti pri graditvi stanovanj. Čeprav delajo na mnogih gradbiščih tudi ponoči, ne bodo mogli zgraditi 80.000 stanovanj, kakor je bilo planirano za letoš. Težave glede nabave nekaterih gradiv (betonskega jekla, cimenta) v posameznih delih države onemogočajo hitrejšo graditev.

Polmontažni način graditve čedalje bolj uporabljajo na velikih gradbiščih v Beogradu, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani. Na ta način graditev ob-

čutno racionalizirajo. Podjetje »Gradis« v Ljubljani je znižalo ceno dvosobnega stanovanja na površini 60 kvadratnih metrov za 680.000 dinarjev (od 3 milijonov na 2.340.000 din). Na gradbiščih v Sarajevu, kjer so se pred nekaj dnevi vselili prebivalci v 3.500 novih stanovanj, so prav tako povečali storilnost in znižali cene stanovanj.

Proslavili so 18-letnico ustanovitve prve mladinske delovne brigade

Bosanski Novi, 15. avg. (Tanjug). V Gornji Sanici pod Grmetom so večeraj proslavili 18-letnjo ustanovitve prve mladinske delovne brigade v Jugoslaviji, ki so jo tamkaj ustanovili 14. avgusta leta 1942. Na velikem zborovanju, ki se ga je udeležilo približno 5.000 ljudi iz Drvarja Bosanskega Petrova.

Delna ali popolna montaža objektov na gradbišču zmanjšuje ali odstranjuje potrebo po gradbenih obrtnih, ker je najvažnejša oprema stanovanja montirana vnaprej v pripravljene dele poslopja. S tem prihradi mnogo časa, ker so obrtniki dela počasna in draga. Tipiziranje opreme za stanovanja prispeva tudi k pospeševanju graditve. Samo letoš je potrebnih 420.000 tipiziranih oken in 660.000 vrat.

Dogajalo se je, da je več sto stanovanj ostalo nedograjenih, ker ni bilo okvirov ali šip za okna, kakršna je določil projektant. Tu je šlo v glavnem za okna večjih dimenzij in šipe po 3 mm, ki jih izdelujejo v manjših količinah. Standardizacija in tipizacija teh delov onemogočata projektiranje opreme, s tem pa pospešujejo in poganjajo graditve. Obenem se standardizirana oprema lahko izdeluje serijsko, kar pomeni, da bo vedno na razpolago na trgu.

Gradbena podjetja postajajo čedalje bolj kombinati za industrijsko graditev. Ako bo sprejel predlog zveze gradbene zbornice o ponovnem registriranju gradbenih podjetij, ki izključuje možnost obstoja splošnega gradbenega podjetja, bodo te gospodarske organizacije še bolj navezane na specializacijo.

Eno izmed največjih jugoslovanskih gradbenih podjetij »Rad« bo v kratkem dobilo razen tovarne za izdelavo betona in obrata za proizvodnjo montažnih elementov, tudi tovarno cimenta. To podjetje rekonstruirajo sedaj tovarno cimenta v Ralji, ki bo postala njegov obrat. Tako postaja »Rad« industrijski kombinat, ki bo v glavnem gradil stanovanja.

Prijedora, Sanskega mosta in drugih krajev je govoril zvezni ljudski poslanec Petar Dodik. Med drugim je omenil področnost o delu prve mladinske delovne brigade ter poudaril njen veliki delež pri reševanju žita pred sovražnikom.

Na zborovanju so prebrali tudi pozdravna pisma. Predsednik republike Josipu Brozu Titu, CK Ljudske mladine Jugoslavije in CK Ljudske mladine Bosne in Hercegovine, kakor tudi glavnemu štabu mladinskih delovnih brigad pri gradnji avtomobilskih cest »Bratstvo in enotnost«.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

potrebnih 420.000 tipiziranih oken in 660.000 vrat.

Dogajalo se je, da je več sto stanovanj ostalo nedograjenih, ker ni bilo okvirov ali šip za okna, kakršna je določil projektant. Tu je šlo v glavnem za okna večjih dimenzij in šipe po 3 mm, ki jih izdelujejo v manjših količinah. Standardizacija in tipizacija teh delov onemogočata projektiranje opreme, s tem pa pospešujejo in poganjajo graditve. Obenem se standardizirana oprema lahko izdeluje serijsko, kar pomeni, da bo vedno na razpolago na trgu.

Gradbena podjetja postajajo čedalje bolj kombinati za industrijsko graditev. Ako bo sprejel predlog zveze gradbene zbornice o ponovnem registriranju gradbenih podjetij, ki izključuje možnost obstoja splošnega gradbenega podjetja, bodo te gospodarske organizacije še bolj navezane na specializacijo.

Eno izmed največjih jugoslovanskih gradbenih podjetij »Rad« bo v kratkem dobilo razen tovarne za izdelavo betona in obrata za proizvodnjo montažnih elementov, tudi tovarno cimenta. To podjetje rekonstruirajo sedaj tovarno cimenta v Ralji, ki bo postala njegov obrat. Tako postaja »Rad« industrijski kombinat, ki bo v glavnem gradil stanovanja.

Prijedora, Sanskega mosta in drugih krajev je govoril zvezni ljudski poslanec Petar Dodik. Med drugim je omenil področnost o delu prve mladinske delovne brigade ter poudaril njen veliki delež pri reševanju žita pred sovražnikom.

Na zborovanju so prebrali tudi pozdravna pisma. Predsednik republike Josipu Brozu Titu, CK Ljudske mladine Jugoslavije in CK Ljudske mladine Bosne in Hercegovine, kakor tudi glavnemu štabu mladinskih delovnih brigad pri gradnji avtomobilskih cest »Bratstvo in enotnost«.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

Med proslavo je kulturno umetniško društvo »Grmeč« iz Sanskega mosta izvajalo bogat program, priredili pa so tudi športna tekmovanja.

STATISTIČNI LETOPIS ZA LETO 1960 Številke dokazujejo napredek

BEograd, 15. avg. (Tanjug). Po gradivu, objavljenem v statističnem letopisu FLRJ za leto 1960, ki bo v kratkem izšel iz tiska, se vse oblike družbenega in gospodarskega življenja enakomerno in naglo razvijajo.

V Jugoslaviji je bilo po podatkih 30. junija letoš nad 18.680.000 prebivalcev. Po prirastku v zadnjih letih bo imela Jugoslavija že sredi leta 1966 nad 20 milijonov prebivalcev. Letopis objavlja tudi urejene podatke iz popisa prebivalstva leta 1953. Čeprav so se do danes ti podatki znatno spremenili, struktura našega prebivalstva pred sedmimi leti ni nezanimiva. Imed približno 17 milijonov prebivalcev v letu 1953 je bilo 10.100.000 zaposlenih v kmetijstvu, poldrug milijon v industriji in rudarstvu, nad 523.000 v gradbeništvu, 439.000 v prometu 407.000 v trgovini itd. V državni upravi je bilo zaposlenih približno 571 tisoč prebivalcev, v kulturno-prosvetni in znanstveni dejavnosti 221.000, v zdravstveni službi 113.000.

Ob koncu lanskega leta je bilo v Jugoslaviji zaposlenih nad 2,5 mil. prebivalcev v gospodarskih dejavnostih. V raznih negospodarskih dejavnostih je bilo zaposlenih približno 424.000 delavcev in uslužbencev, v družbenih organizacijah pa nekaj pod 8000. V negospodarskih dejavnostih se je število zaposlenih povečalo samo za približno 40.000. Število

zaposlenih se je zmanjšalo le v družbenih organizacijah.

Povečanje števila zaposlenih in začetek obratovanja novih gospodarskih objektov sta omogočila, da se je narodni dohodek povečal v letu 1958 na 2135 milijard dinarjev v lanskem letu. Narodni dohodek je znašal v letu 1947 965 milijard dinarjev, približno dva in polkrat manj kakor danes. Ako se skupni narodni dohodek v gospodarstvu v letu 1947 označi z indeksom 100, potem izka-

V Radvanju so tekmovali traktoristi

Maribor, 15. avg. V Radvanju je večeraj mariborsko združenje traktoristov skupno z Ljudsko tehniko izvedlo obširno tekmovanje traktoristov z območja kmetijskih poslovnih zvez Maribor, Lenart in Slovenska Bistrica. S tem so omogočili številnim traktoristom izbor za sodelovanje na okrajnem tekmovanju, ki bo v nedeljo v Račah. Hkrati so bili večeraj tekmovanja traktoristov v Radljah in v Ptuj. Tekmovanja v Mariboru se je udeležilo 23 traktoristov. Razdelili so jih v dve skupini: v prvo starejših in bolj izkušene in v drugo mlajše začetnike. Tekmovali so v spretnostni vožnji in oranju, upoštevajoč pri oranji samo kvaliteto, pri spretnostni vožnji pa tudi čas. Skoraj polovica udeležencev je izpolnila pogoje za udeležbo na okrajnem tekmovanju.

Popravek

V členu »Nova bobojnica na morjski gladini«, ki je bil objavljen v večerajnji številki »De la«, se nam je y-nilla pri to-najši nove lile-lile ladje »Trebinje« neljuba napa. Pravilno se mora glasil, da ima ladja »Trebinje« 10.500 ton nosilnosti.

Podvojili bodo proizvodnjo

Tovarna konserv »Crvena zvezda« v Kragujevcu pripravlja veliko rekonstrukcijo

Kragujevac, 15. avg. (Tanjug). V tovarni konserv »Crvena zvezda« pripravljajo veliko rekonstrukcijo. Ko jo bodo opravili, se bo proizvodnja zelo povečala. Za uresničitev tega pomembnega projekta bodo porabili 2,5 milijard din. Letos bo znašal brutoprodukt tovarne »Crvena zvezda« 6 milijard din, po rekonstrukciji se bo pa ta številka podvojila. Predvsem se bo povečala proizvodnja konserv z govejim mesom ter konzerviranim sadjem in solivjem.

V začetku letošnjega leta so priključili tovarni »Crvena zvezda« novo klavirno z ledenico in najsoodnejšimi napravami, tako da je zdaj zagotovljena higiena proizvodnje in ustvarili so možnosti za specializacijo pri proizvodnji konserv.

Ta tovarna izvažala konserva v Anglijo, Združeno arabsko republiko, Nemčijo, Italijo, na Švedsko, Nizozemsko in Grčijo, zdaj pa se pogaja tudi za izvoz v ZDA.

Maribor, 15. avg. Kljub mnogim opozorilom, da je potrebno zelo previdno ravnati s škropivci, ki jih uporabljajo sadjarji in vinogradniki, skoraj vsako leto nastajajo hude nesreče zaradi malomarnosti ali

PREGLED TURISTIČNE DEJAVNOSTI V PRVI M POLLETJU V SLOVENIJI

Znaten razmah domačega turizma

Število domačih gostov se je v prvi polovici letošnjega leta v primerjavi z istim obdobjem lani povečalo za 21 odstotkov Z

Pregled letošnje turistične sezone od 1. januarja do 30. junija, t. j. v prvi polovici leta, nam kaže, da se je število gostov v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta močno povečalo, in sicer za 21%. Pri tem gre zlasti za povečanje turistov iz Slovenije, čeprav je tudi število gostov iz ostalih republik od lani precej naraslo (za 19%). Vrh tega se je v letošnjem prvem polletju povečalo tudi število nočnih na posameznega gosta, in sicer za 7%.

Podatki nam kažejo, da približno polovica vseh turistov (okoli 56%) ostaja v mejah naše ožje domovine, ostali pa potujejo v druge republike. Zanimivo je, da slovenski turisti dlje časa prenočujejo v ostalih republikah, kar je pripisati dejstvu, da imajo števila podjetja v naši republiki svoje poštinske domove v Hrvaški in tudi drugih republikah, zlasti ob morju. Nedvomno pa je k temu svoj delež pripisalo tudi hitro širjenje motorizacije, tako da danes že mnogi Slovenci z lastnim prometnim sredstvom odhajajo za več dni na oddih izven ožje domovine.

Ugotovitev letošnje sezone je tudi ta, da so naši turisti v prvi polovici leta precej obiskovali večja turistična središča, manj pa neznane kraje. Podatki iz 25 velikih turističnih središč v Sloveniji nam

namreč kažejo, da se je v velikih centrih število nočnih v prvem polletju povečalo proti istem obdobju lanskega leta kar za 27%, v manjših krajih pa za 19%.

Tudi iz podatkov Narodne banke je jasno razvidno močno povečanje turizma v prvi polovici letošnjega leta. Medtem ko je bil lani v prvi polovici leta v turizmu in gostinstvu v Sloveniji ustvarjen promet v višini 6 milijard 523 milijonov dinarjev, se je letos povečal na 8 milijard 738 milijonov. Če pri tem upoštevamo rahel dvig cen v gostinstvu (približno za 12%), je razvidno, da se je količinski obseg prometa v turizmu in gostinstvu proti lanskemu prvemu polletju povečal za približno 20%.

Medtem smo lahko z ugodnim razvojem domačega turizma v prvem polletju kar zadovoljni, pa beležimo slabše rezultate v inozemskem turiz-

mu. Čeprav se je sicer število tujih turistov v primerjavi z lanskim obdobjem nekoliko povečalo (za 4%) pa je število nočnih nazadovalo (za 2%). To pomeni, da so se letos tuji turisti manj časa zadrževali v naših turističnih in gostinskih obratih. Zanimivo pa je, da je nazadovalo število nočnih tujih turistov le v večjih turističnih središčih, medtem ko se je število nočnih tujcev v ostalih, manj znanih krajih, močno dvignilo, in sicer od 9.584 na 14.541 (za 52%). O vzrokih, ki so vplivali na zmanjšanje inozemskega turizma smo že večkrat pisali (nekonkurenčne cene v nekaterih naših gostinskih obratih, razne pomanjkljivosti administrativne narave pri prehodu tujcev čez mejo itd.). O teh stvarih so že razpravljali pristojni činitelji, tako da lahko pričakujemo ustrezne sklepe, ki bodo v prihodnji sezoni znova prispevali k nadaljnjemu razvoju inozemskega turizma.

Znaten razmah domačega turizma v prvi polovici leta, ko poštinska sezona še ni dosegla vrhunskega, pa upravičeno vzbuja upanje, da bodo ob koncu leta doseženi na tem področju še znatno boljši rezultati.

I. Prešeren

Planinski dom v Logarski dolini obiskujejo vsak dan številni turisti iz domovine in inozemstva. Zanimanje za Logarsko dolino je letos tolikšno, da ima dom oddana vsa ležišča do konca septembra — (Foto: Igor Prešern)

Dobra letina naj bo v prid kmetijskemu proizvajalcu in petrošniku

Letina v mariborskem okraju ugodno ocenjena — Pohiteti bo treba s sklepjanjem pogodb — Ne sumo do volj, tudi kvalitetno založiti trg!

Ceprav je mraz pomladi v nekaterih predelih mariborskega okraja ogrozil posevke, že bežen pogled na mariborski trg pove, da je sadja in zelenjave dovolj. Vozovi jabolk, hrušk in krompirja obetajo, da tudi za letošnje ozimnico ni potrebna zaskrbljenost — če bodo pridelki po najkrajši poti in brez pretrganih zaslužkov prišli do potrošnikov.

Kljub precejšnji ponudbi se namreč pojavljajo nekatere pomanjkljivosti zaradi katerih se lahko ponovno praksa dosedanjih plodnih let — neupravičeno visoka razlika med odkupno in prodajno ceno. Doslej se je to ponovilo pri krompirju: odkupna cena na terenu je 13 do 15 din, na mariborskem trgu pa ga prodajajo po 25 dinarjev!

Po oceni okrajne zadruga zveze lahko letošnji računamo na znatne tržne presežke pri krompirju (okoli 2500 vagonov), zelju (1100 ton), jabolkih (18.000 ton) itd. Hkrati s temi razveseljivimi ugotovitvami pa je treba opozoriti tudi na nekatere pomanjkljivosti, ki utegnejo zmanjšati te uspehe v kmetijski proizvodnji na poti do potrošnika.

Predvsem zaskrbljuje ugotovitev, da kmetijske zadruge še niso pripravljene za odkup, da niti za šestmesečno pridelka ni določenega trga, odnošno sklenjenih pogodb. Isto velja za kmetijsko gospodarstva. Do septembra si bodo

nujno morala zagotoviti odjemalce.

Glede tehnične opremljenosti zadrug, ki so najvažnejše odkupne organizacije na podeželju, ni dosežen kak pomembnejši napredek. Čeprav vsako leto ponovno ugotavljamo, da naj si le-te uredijo potrebna skladišča in nabavijo embalažo. Od 78 zadrug jih 23 nima skladišč!

Morda je še posebej pereč problem sposobnega kadra, ki bo vodil odkup jesenskih pridelkov. Čeprav moramo hkrati ugotoviti razveseljiv napredek — Trgovinska zbornica je v posebnih tečajih izvežbal v odkup 21 tečajnikov — je še vedno 24 zadrug brez izvežbanih odkupovalcev.

Če upoštevamo vse te pomanjkljivosti, bo tudi letos potrebno zastaviti vse napore, da pri odkupih ne bomo ostali samo ob doseženih količinah, marveč da bomo zagotovili tudi kvaliteto pridelkov. Zlasti je to važno pri odkupu sadja. Letos bomo prvič, odkar je kapar napadel sadno drevje, dosegli kvaliteten pridelek. Toda če se bodo posluževali pri prevzemanju sadja prakse zadnjih let, in občutljivo sadje brezbržno pretresali iz zabojev v zabojne ter ga slabo prebrali, bomo tudi poslej imeli v izločbah sadje, ki ne dela časti našemu sadjarstvu.

Več občutljivosti pri tem lahko zagotovijo zadruge samo s primernim načinom nagrajevanja ljudi, zaposlenih pri odkupih. Nikakor ne bo smelo biti še vnaprej merilo za nagrajevanje količina, temveč tudi kvaliteta odkupljenega blaga.

Če hočemo, da bo razmera med dobro letino občutiti tudi mestni potrošnik, bo potrebno kar najbolj pospešiti ureničevanje priporočila zadruga zveze, da se večji kmetijski proizvajalci predvsem družbeno posestva, pojavljajo na trgu kot neposredni ponudniki. Razmerje pri odkupu in

prodajni ceni krompirja je ne vzdržno. Vendar cene ne bo mogoče zniževati pri proizvajalcu, ker se je tam že približala ekonomski ceni, temveč pri posrednikih znižati napravičene dohodke. Po oceni okrajne zadruga zveze bodo letos zadruge lahko dosegle znatne zaslužke pri prodaji kmetijskih pridelkov brez nedopustnega navijanja cen. Tesno je s tem povezano vprašanje poslovne morale. Mnoge zadruge še vedno ne spoštujejo določil in opominov in posegajo na področja sosednjih zadrug, da bi na lahek način ustvarjale večji promet. Pravtako se dogaja, da kmetje, ki imajo pri domači združbi akontacije, nosijo pridelek napredaj v drugo zadruge, da se tako izognejo obveznostim. Prav bi bilo, da bi zadruge sicer prevzele blago, toda knjižiti bi ga morala samo kot uslugo. Teh primerov je na

terenu kar precej, hkrati pa se zadruge borijo z precejšnjimi finančnimi težavami, ker imajo preveč dolžnikov.

Obilen pridelek sena daje možnost, da se bo tudi preskrba z mesom izboljšala. Največja ovira za izboljšanje te napovedi je v nezadostni skrbni kmetijskih zadrug za ureditve pitelšč. Da so kmetijske zadruge registrirane in 1600 telet pri približno 80.000 olemenicah, je vsakelej precej ko slej dokaz, da gre veliko telet v črni zakol. Dokler zadruge ne bodo sposobne odkupiti mlade odvečne živine pri kmetovaleh, se stanje ne bo dosti spremenilo. Skrbno na bi bilo odstopati od te naloge prav letos, ko je dovolj krme. Sklep okrajne zadruga zveze, da bodo do konca letošnjega leta morale vse zadruge urediti pitelšnice, bo zato potrebno dosledno uresničevati.

Jelko P. Štaj

75 LET TRŽISKE PREDILNICE IN TKALNICE

ČASTNA PRETEKLOST

20. avgusta letos bo preteklo 75 let, odkar so v bistrški dolinici, utesnjeni med hribe, zasadili prvo lopato za temelje današnji predilnice in tkalnice. Ta dogodek bo delovni kolektiv svečano praznoval. V ta namen je iz svoje srce že izbral poseben odbor, ki bo pripravil program prireditev.

Delovnemu kolektivu se ni treba sramovati preteklosti svoje tovarne. Res je, da je bila do osvoboditve last tujih kapitalistov, toda v njej je vsekozi živel revolucionarna misel, ki je nemalo kratkoročno zadržala delavce v odpor proti izkoriščevalcem. Najpomembnejši revolucionarni dogodek v predvojni zgodovini tržiske predilnice in tkalnice je bila skoro enomesečna stavka, ki je vzplamtela iz iskra solidarnosti do stakajočih v Kranju. V narodnoosvobodilni vojni je dala svoja življenja za lepšo prihodnost tudi 49 članov delovnega kolektiva.

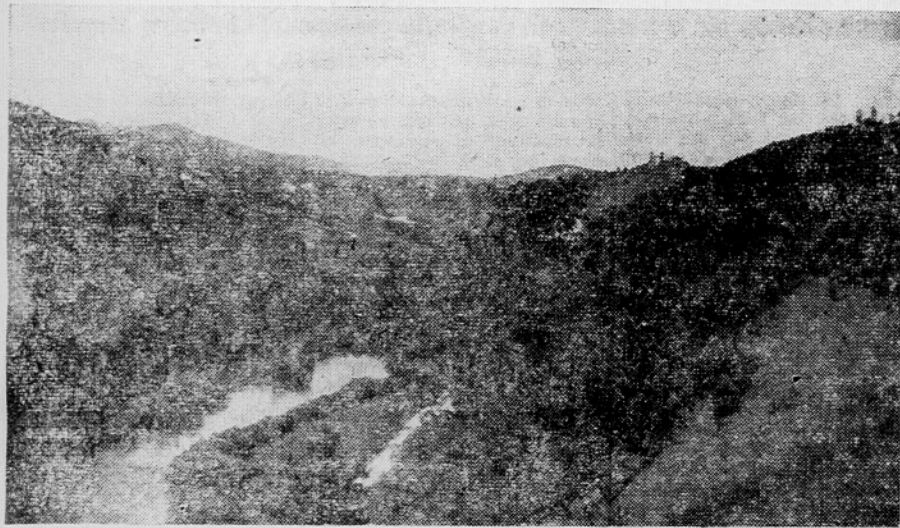
Ki sta jim že zdavnaj prej ob votku stekla zavest in pripranost, da le delavska žuljava roka lahko zgradi nov, pravičnejši svet. Zanj pa je bilo treba včasih tudi rušiti. Tako so partizani med vojno popolnoma ali delno poškodovali vse štiri hidrocentrale. Tovarna, ki je bila povsem odvisna od lastnih virov električne energije, je zaradi tega delala z manjšo zmogljivostjo. To pa je bila tudi želja svobodoljubnega Tržiča, ki ni maral podaljševati oblasti fašističnih tolp. Ko pa se je nasledel pojavila svoboda, že čisto blizu, so delavci prepričani, da bi umikajoč se sovražnik uničil tovarno.

Dober teden po osvoboditvi je tovarna že začela z obratovanjem, toda s polno zmogljivostjo je proizvodnja lahko stekla šele, ko so obnovili vse štiri hidrocentrale. Največja izmed njih je normalno obratovala že leta 1945, do konca leta 1946 pa so obnovili še s'ale. To je bila zasluga postrvalnega delovnega kolektiva, ki mu ni bilo žal ne truda ne časa, da bi čimprej vključili vse zmogljivosti svoje tovarne v napre za napredek socialne domovine.

F. Setine

TOVARNA ZA PREPORE

V Skopju naglo napredujejo dela pri graditvi tovarne strojnoprorske in kovarske »bukar« in »velvet«. Kot predvideva plan, bo ta tovarna lahko delala 158.000 kvadratnih metrov preproga letno. Tovarna naj bi začela obratovati v letu 1961. Za letošnje leto. Oprema za izdelavo preprog kredita 11,8 milijona belgijskih frankov.

Idilčna dolina Krke med Žužemberkom in Dvorom je tolikanj bogata mikov, da turisti ne morejo po njej, ne da bi se ustavili. Da pa bi bil njihov postanek čimdaljši, bo treba naravnim lepotam dodati še kaj drugega. Občinski gospodarji na to mislijo, kajti nedolgo so pod razvalinami zgodovinskega žužemberškega gradu začeli urejevati camping s kopališčem na Krki, bife in kabine. (Foto: F. Setine)

Lepota pod udarcem vandalizma

Poletje, čeprav bolj deževno, je na vrhuncu. Lepo je povsod naokrog. Najlepše pa je zdaj tam gori, blizu soncu, na gorskih planjavah, kjer so v bujnem razvoju biseri naših planin. Z zakonom zasluženi zakladi, Planinske rože! Kaj bi bile naše gore brez vas!

Kot marsikateri kotiček naših gorah slavi daleč naokrog po bohotni planinski flori tudi Ratitovec. Zato je ta del bohinjske gora zelo priljubljena izletniška točka kamor radi zahajajo mnogi izletniki in turisti.

Tudi pred nekaj dnevi je bil Ratitovec preplovi gostov. Planinsko in turistično društvo Železniki sta kot vsako leto v tem času tudi letos priredili tam veselico...

Bilo je okrog 300 ljudi. Prišli so iz Selske doline, iz Škofje Loke in iz njene okolice. Veselo je bilo na Ratitovcu. Preveč veselje. Vriski so se razlegali daleč naokrog, se odbijali od skal in plašili divjad. To niso bili vriski, ki sproščeno prihajajo iz src razgraničene zaradi planinskih lepot. Bili so to hreščeti vriski od prekomerno zavzete alkohola razgretih ljudi.

Okrog 300 ljudi, večina mlade, se so podili naokrog po pašnikih, se divje spenjali po skalah in uničevali rast planinske zemlje. Črna in rdeča murka, panonski svišč, prelopi kranjski jeglič in še nedoraste planike so bili plen vinjenih ljudi. Nerazsodno in brezčutno so trgali cvetje tudi treni. Zakaj? Samo zato, da bi se v dolini šopirili in bahali »Glejte, vi, ki prebivate proste dneve v dolini. Glejte... Kaj? — Sope z zakonom zaslužene planinske cvetje, ki bo jutri končalo v smetali, namesto da bi cvetelo tam, kjer mu narava namenja svoj kraj. Proti Ratitovcu so hoteli po najbližjih poteh, da bi čimprej prišli na cilj. Že med potjo so videli dokaze svojih domnev. Utrgane planinske rože, ove-

Lepi jeglič — avrikeli

skih poteh, ljubeznivo opozarjajo izletnike, naj ne trgajo zasitenega cvetja, naj ne uničujejo tega okrasa slovenskih gor.

Štirje gorski stražarji so se napotili na Ratitovec z željo, da bi preprečili morebitno uničevanje planinskega cvetja. To so jim narekovala izkušnje. Proti Ratitovcu so hoteli po najbližjih poteh, da bi čimprej prišli na cilj. Že med potjo so videli dokaze svojih domnev. Utrgane planinske rože, ove-

nele in odvržene kot brezvredne reči, so ležale na poti.

... Ni malo tujcev, ki prihajajo iz daljnih dežel v naše gore samo zato, da se jim oči nagledajo tistih rož, ki pri njih doma ne rastejo...

Gorski stražarji so pobrali odvrženo cvetje in skrili sramoto nekulturnih ljudi.

Take ljudi so tudi srečali na poti. Vračali so se z vrha, obloženi z zaščitenim planinskim cvetjem. S takimi nekulturnostjo so se srečali tudi na Ratitovcu.

Preveč sramotno je, da bi opisali dogodke, ki so se odigrali na Ratitovcu med gorskimi stražarji in vinjenimi izletniki. Neponovljivi so izrazi, ki so jih morali slišati gorski stražarji zato, ker so človeško opozarjali na prepoved trgiranja planinskega cvetja in ko so kazali na sledov nečloveškega ravnanja. Od vratno je, toda napisati je treba to: če ne bi posredoval mišljenik, bi gorski stražarji občutili tudi pesti podivjancev.

Nekaj izletnikov je bilo takih, ki so skušali opravičevati trgiranje cvetlic tako: »Planinsko društvo nam je dovolilo, da lahko utrhamo po tri cvetlice.« Kakšna lahkomišelnost!

Slovenske gore obišče vsako leto okrog 650.000 ljudi. Če Planinsko društvo v Železnikih res dalo tako izjavo, ne ob tem podatku razmišlja njenih posledicah...

Zalostni so bili rezultati selice na Ratitovcu. Prežalo ni za kulturne Slovence!

ZAKON NE ŠČITI PLANINSKEGA CVETJA ZARADI LEPIH BESED. Ko skupnost sprejme zakon, jih sprejme zaradi določenih potreb in z določenim namenom. Če je skupnost sprejela zakon o spomeniškem varstvu in varstvu naravnih zna-

Na Mariborskem trgu — (Foto: J. Pešaj)

OB ROBU DOGODKOV

Neodvisni Ciper

Sinoči polnoči so se na Cipru začele proslave neodvisnosti, danes dopoldne pa bodo v noslopu parlamenta slovesno opravili ceremonial prenosa suverenosti nad otokom novonastopljeno neodvisni Ciper — vladni parlamentu.

Mlada republika po gospodarski plati ne bo imela prevelike skrbi. Otok je razmeroma bogat in nobenega razloga, da ne bi sedaj, ko bo neodvisen, še bolj prosperiral — kar, prav neodvisnost in samostojnost bo gotovo velika spodbuda za razvoj gospodarstva in turizma. Republika bo imela tudi izurjen državni aparat, varnostne sile, komunikacije, itd.

Težave se bodo prej pojavile zaradi ostankov političnih nesporazumov iz časa boja za priključitev h Grčiji in kasneje za neodvisnost. Britanske oblasti so s silo zatirale sileherno upornost, ki bi moglo spravi ti v varnost njihova vojaška poročila na otoku in si niso mogli izkazati izpolnjenosti med Ciperčani grškega in turškega porekla, nasproti, ki so kljub zgodovinskim trenjem med matičnina državama na Cipru že skoraj zamrli, ko so jih začeli spet podpirati. Prav zaradi teh nesporazumov sta bili obe, Grčija in Turčija, po Britancih, vsa ta leta nastopili neposredno zainteresirani pri vsakem dogajanju na otoku. Osebnostni boj Ciperčanov, ki po junaštvu ne znanost za nobenim, posebno če upoštevamo majhno površino otoka in številčnost britanskih vojakov, je tako nehoti potegnil na seboj tudi napetost med matičnina državama, krizo v zahodnih vojaških zvezah, in kar je morda še važnejše, boj za neodvisnost in britanski ukrepi proti njemu so vzbujali simpatije in obsojanje svetovnega javnega mnenja.

Ko je postal položaj nevzdržen, so v Londonu privolili na pogajanja, ob udeležbi Grčije in Turčije. Rezultat teh pogajanj, ki so trajala poldrugo leto, je sedanjí sporazum o neodvisni republiki na Cipru. Sporazum ni popoln, niti ga ne bo lahko izvajati v popolno zadovoljstvo vseh prizadetih strani. Toda upoštevajoč prav našeste momente, ki so vsi upleteni na razvoj dogodkov na Cipru, potem je treba reči, da pomeni sporazum pomembno zmago ciprskih patriotov, kar tudi priznanje treznosti in razsodnosti ciprskih voditeljev.

Pred neodvisnim Ciprom leži sedaj naslednja glavna naloga: odstranjevanje in izglajevanje nasprotij, ki so še vedno latentna, in nezaupanja, ki je nemara še ostalo med obema narodnostima. Dogodki zadnjih mesecev, odtodno politična stališča ciprskih voditeljev, so najboljša napoved, da gre razvoj tudi glede tega problema v pravi smeri. Potem, ko bo Ciper zares enotna republika, brez latentnih ali še manj odkritih notranjih nasprotij, bo lahko načela mnoga upravanja, ki so komaj po sili razmer ostala odprta in sprejeta, kot nujno zlo.

Vendar je vse to stvar prihodnosti. Dejstvo je, da je Ciper, ki je toliko prekravnel, sedaj na pragu boljšega, svobodnejšega življenja, da se komu lahko posveti svojim problemom, ne da bi se mu kdo vmešaval v notranje življenje in začne krepiti notranjo enotnost vseh prebivalcev. Složen in gospodarsko trden Ciper pa bo v prihodnosti lahko rešil tudi vse ostale probleme.

Predvsem pa je treba poudariti, da pomeni neodvisni Ciper konec enega izmed žarišč svetovne napetosti, ki je v preteklih letih mnogokrat dosegel nevarno ostrino. Nova neodvisna država bo prav gotovo velik prispevek k udržitvi svetovnega miru, zlasti pa k pomiritvi v vzhodnem Sredozemlju. Čim trdnješa bo ciprska republika in čim bolj bo neodvisna njena politika, tem večji bo njen prispevek k ustalobni položaja v tem delu sveta.

A. Furlan

Kongres astronautov v Stockholmu

Stockholm, 15. avg. (Tanjug) V švedski prestolnici se je danes začel 11. mednarodni kongres o astronautiki, ki se ga udeležuje okrog 600 znanstvenikov s tega področja iz 33 držav. Na kongresu bodo govorili o vrsti tehničnih, bioloških in zdravstvenih problemih v zvezi s človekovim bojem za osvojitve vesolja.

Kongresu predseduje sovjetski znanstvenik Leonid Sedov, predsednik Mednarodne federacije za astronautiko.

Priznajo, da bo vodja ameriške delegacije prof. von Braun seznanil udeležence kongresa z ameriškim progra-

PRED ZASEDANJEM ZUNANJH MINISTROV OAS

Trujillo na zatožni klopi

Na zasedanju bodo zastopniki Latinske Amerike in ZDA razpravljali o obtožbah proti Dominikanski republiki v zvezi z atentatom na venezuelskega predsednika — V drugem delu razprave bodo govorili o položaju na Karibskem področju

BEOGRAD, 15. avg. (Tanjug.) V San Joseju in Kostariki se bo jutri začelo zasedanje Sveta zunanjih ministrov 20 latinsko-ameriških držav in ZDA (OAS). Na zasedanju bodo razpravljali o obtožbah nekaterih latinsko-ameriških držav proti Dominikanski republiki v zvezi z atentatom na venezuelskega predsednika Betancourta. Atentat so napravili na zasedanju 24. junija. Na zasedanju bodo prav tako govorili o kubansko-ameriških odnosih.

Venezuela sodi, da je za atentat v Caracasu odgovorna Dominikanska republika oziroma njen režim. Odbor za mir Organizacije ameriških držav je proučil to stvar ter venezuelske obtožbe in bo po-čel na zasedanju v San Joseju.

Tuje agencije, ki danes poročajo o dogodkih v zvezi z zasedanjem, objavljajo, da je v Dominikanski republiki čutili hudo vznemirjenje javnosti, kar je posledica najnovejših akcij Trujillovega režima. Dominikanske oblasti so v januarju, po poskusu atentata na Trujillo, nastopile z ostrimi ukrepi, in aretirale okrog 2000 političnih nasprotnikov režima. Odbor za mir ameriških držav je v svojem poročilu, ki ga je objavil v juniju, ugotovil, da s številnimi političnimi jetniki nečloveško ravna.

Trujillova vlada, ki se očitno pripravlja na razpravo, ki se bo jutri začela, je sprejela nove ukrepe, ki so jih politični opazovalci označili za poskus, omiliti splošni vtis, kakršnega so ustvarili prejšnji ukrepi režima. Trujillo je začel govoriti o »svobodnih volitvah v bližnji prihodnosti«, predsednik Hector Trujillo, brat generala Trujilla — sive eminece režima — pa je odstopil. Hkrati so razširili vest, da bodo nekateri člani družine Trujillov premešeni v tujino.

Zahodne agencije sodijo, da bodo na konferenci v Costarici obsodili Trujillov režim in s tem verjetno še omajali

že tako negotove pozicije tega režima. Menijo pa, da bo Venezuela, ki je formalno predložila obtožbo, zahtevala do- ločnejše ukrepe kot samo formalno obsodbo.

Vlada v Caracasu je opozorila, da bo v primeru, da ne bi hoteli sprejeti ustreznih ukrepov, pridržala pravico, da začne akcijo proti grobemu vmešavanju dominikanskega režima v njene notranje zadeve.

Drugo vprašanje, ki ga bodo načeli na podlagi perujske zahteve v zvezi z napetostjo na Karibskem področju, zajema po splošni formulaciji širši vidik »krepitve kontinen- talne solidarnosti in ohranbe vseameriškega sistema«. Vprašanje so sprožili po izjavi sov- jetske vlade, da s silo orožja podpre odpor Kube proti vsa- kemu poskusu agresije.

V zvezi s tem delom kon- ference izražajo za zdaj naj- razliknejše upe. Po vesteh agencije Associated Press je v dokumentu, ki ga pripravlja ameriška vlada za to konfe- renco, govora o tem, da »Kuba ne spoštuje načel človeških pravic« in da navezuje »čeda- lje tesnejše stike s komuni- stičnim svetom«. Iz ameriških izjav je sklepali, da name- ravajo ZDA na konferenci do- seči obsodbo takšne politike in novo afirmacijo Monroeje- ve doktrine.

Kubanski predsednik Dorti- cos pa je včeraj v Havani iz- javil, da ministrski predse- dni Fidel Castro ne bo spre- jel nobene obsodbe nad Kubo in da bo zahteval, da proti- jo stališče ZDA nasproti Kubi in drugim južnoameriškim državam.

»New York Times«, ki je nedavno komentiral razne vi- dike v zvezi s to konferenco, je opozoril na to, da se obli- kuje stališče latinsko-ameri- ških držav, ki na eni strani obsojajo vsak poskus vmeša- vanja Vzhoda v »vprašanje zahodne pobole«, toda do kubanske revolucije kot social- ne revolucije, ki teži za re- formami družbenimi in go- spodarskimi reformami de- žele, niso samo strpne, ampak so ji tudi naklonjene.

V poročilu Tanjuga iz Ha- vane je ugotovljeno, da v zve- zi z odnosi med Kubo in ZDA ne bo moč proučiti samo kon- kretno sedanjega stanja niti ne samo elementov spomenic, ki sta ju obe strani poslali Svetu organizacije ameriških držav, ampak bo treba prou- čiti vrsto različnih vidikov te- ga problema v splošnem pro- cesu političnega razvoja na tem področju. Z drugimi be- sedami, pričakovati bi bilo, da bodo proučili razne vidike prizadevanj mladega kuban- skega revolucionarnega re- žima in različne akcije, ki so jih ta prizadevanja izžvala v politiki ZDA.

V Sant Joseju so končali obsežne priprave na konferen- co, ki bo vprašanje Domini- kanske republike proučila v okviru šeste konference Sve- ta organizacije ameriških držav, položaj na Karibskem področju pa v okviru sedme konference. V Costarici, majh- ni srednjeameriški republiki, ki se v zadnjem času precej umika raznim tokovom, s ka- terimi prihaja nemir na pod- ročje Karibskega morja, so ra- zumeli to konfederacijo kot priložnost, da tudi Costarica prispeva k temu, da bi se po- legle strasti in se pomirilo nemirno vzdušje.

OB OBLETNICI NEODVISNOSTI INDIJE

Osnovna je krepitev enotnosti

Predsednik Prasad in premier Nehru sta v poslasticah poudarila predvsem potrebo po krepitvi notranje enotnosti države

NEW DELHI, 15. avg. (Tanjug.) Ob dnevu neodvisnosti sta predsednik Prasad in svoji poslanci kot tudi ministrski predsednik Nehru v davišnjem govoru pred več sto tisoč ljudmi poudarila potrebo po krepitvi notranje enotnosti države, kar je osnovni pogoj za nadaljnji napredek in ohranitev svobode.

Predsednik Prasad je govoril o tem, da še ni dosežena inte- gracija države in da številne notranje sile rovarijo, da bi jo razcepile. Prasad je dejal: »Obračam se na vse moje roja- ke, naj posvetijo temu vpraša- nju največjo pozornost in naj usmerijo svoje sile ne samo v izgradnjo industrije, ampak tu- di v izgradnjo tistega, kar bi jaz označil za prvi pogoj za na- šo eksistenco, eksistenco svo- bodne države, namreč v utrdi-

tev duha lojalnosti, patriotiz- ma, globokega občutka nacio- nalne discipline in osebne lo- jalnosti državljanov.«

Prasad je izjavil, da Indija nedvomno iz leta v leto čedalje bolj napreduje.

Ministrski predsednik Nehru je prav tako poudaril potrebo po krepitvi enotnosti. »Osnovna dolžnost vsakega posameznika je, da se zlojubi, da bo krepil enotnost in ohran- bo deželo. Postavljati svojo po- krajino, jezik, kaste ali komu- nalistične občutke pred koristi naroda bi bilo katastrofalno za vso deželo.«

Nehru je nadalje spregovoril o kočljivem mednarodnem po- ložaju in o novem rožljanju z orožjem »velikih in močnih«. Svet v katerem živimo, je »ze- lo nevaren in če se bo oslabila naša notranja enotnost, bodo že s tem oslabile tudi osnove svo- bodne države.«

bode in neodvisnosti. Nehru je opozoril nato, da dežel ne more kodovati noben sovražnik od zunaj, pač pa ji lahko škoduje- jo samo notranje slabosti in spopadi. Indija noče tujega oze- mlja, nikomur pa ne bo dovolila, da bi zasedel njeno. O Goi je Nehru izjavil, da vlada ved- no posveča osnovno pozornost

temu delu Indije in da se Indi- ja ni bolj radikalno lotila pro- blema ne zaradi slabosti, am- pak zaradi svoje moči.

Na koncu je Nehru izjavil, da sta socializem in enakost za vse osnovni načeli indijske politike. Tega pa ni moč doseči brez noč, je še pripomnil indijski prepi- er.

Zavrnilen predlog

Južna Koreja je zavrnila Kim Ir Senov predlog, da bi ustanovili federacijo med Južno in Severno Korejo

SEUL, 15. avg. (AFP.) Južna Koreja je danes zavrnila predlog o ustanovitvi federalne unije med obema Korejama. Predlog je sprožil predsednik severnokorejske vlade Kim Ir Sen. Začasni južnokorejski premier Hu Čung je izjavil, da ta predlog ne pomeni nič novega in da gre za »običajno propagando«.

Predsednik severnokorejske vlade Kim Ir Sen je predlagal, naj bi ustanovili federacijo med Severno in Južno Korejo, sinoči v govoru, ki ga je imel v Pjongjangu ob proslavi 15- obletnice osvoboditve dežele.

Kakor je predlagal severno- korejski premier, bi ustanovili vrhovni nacionalni odbor, v katerem bi bili predstavniki obeh držav. Naloga tega odbo- ra bi bila usmerjati gospodarski in kulturni razvoj Severne in Južne Koreje kot celote, medtem ko bi za zdaj ohranili sedanja politična sistema v obeh državah. Ostali bi tudi še obe vladi, ki bi neodvisno vladali.

Kim Ir Sen je dejal, da bi

bila ustanovitev federacije za- časen ukrep, tako da bi lahko dosegli »popolnoma miroljub- no združitve« s svobodnimi vo- litvami.

Britanski odgovor Poljski

London, 15. avg. (Reuter) V Londonu so objavili besedilo note, ki so jo izročili poljske- mu veleposlanstvu kot odgo- vor na poljsko noto z dne 20. julija. Britanska vlada izraža v noti mnenje, da je moč do- končno pravomočno ureditve problema nemških meja dose- či samo s ponovno združitvi- jo Nemčije in sklenitvijo ml- rovnih pogodb s splošnonem- ško vlado.

ZAR

DELEGACIJA ZAR PO- DE V MOSKVO

Damask, 15. avg. (MEN) Delegacija Združene arabske republike bo pod vodstvom podpredsednika Murija El Di- na Kahale v kratkem odpoto- vala v Moskvo, kjer se bo razgovarjala s sovjetskimi predstavniki o sklenitvi spo- razuma o načrtih na severnem področju ZAR.

Razen podpredsednika ZAR so v delegaciji ministar za ko- munikacije, guverner central- ne sirske banke, direktor ka- bineta podpredsednika Ameri- ja za gospodarske zadeve in drugi.

NOVICE S PETIH CELIN

ZSSR

MADŽARSKA DELEGA- CIJA ODPOTOVALA IZ MOSKVE

Moskva, 15. avg. (TASS) De- legacija madžarske vlade, ki je prispela v Moskvo na otvo- ritev madžarske industrijske razstave, je danes odpotovala nazaj v Budimpešto. Vodja de- legacije, predsednik vlade Fe- renc Muenich, pa bo še nekaj časa ostal v Moskvi.

VELIKA BRITANIJA

STAVKA MORNARJEV SE NADALJUJE

London, 15. avg. (AFP) Za- radi stavke britanskih mor- narjev danes še vedno stoji 108 trgovskih lokalov. Kakor poudarjajo, je iz tega videti, kako intenzivna je letos v Bukarešti gradbena dejavnost, ki je bistveno večja kot je bila izgradnja za potrebe družbenega standarda v prei- dnjih letih. Po objavljenih podatkih bodo v drugi polovi-

delovnem tednu in zvišanju mezd za 25 šilingov. Menijo, da se utegne gibanje solidar- nosti s stavkajočimi mornarji razširiti tudi na London. Da- nes pa naj bi sprejeli podoben sklep delavci v dokih na Temzi.

Mornarji, ki stavkajo, za- htevajo zvišanje mesečnih plač za 4 funte, uvedbo 44- urnega delovnega tedna in jamstva glede plačane nad- urnega dela.

ROMUNIJA

NOVE TRGOVINE V BUKAREŠTI

Bukarešta, 15. avg. (Tanjug) V prvi polovici tega leta bo v Bukarešti začelo poslovati 108 trgovskih lokalov. Kakor poudarjajo, je iz tega videti, kako intenzivna je letos v Bukarešti gradbena dejavnost, ki je bistveno večja kot je bila izgradnja za potrebe družbenega standarda v prei- dnjih letih. Po objavljenih podatkih bodo v drugi polovi-

ci tega leta v Bukarešti do- gradili še sto takšnih lokalov.

INDIJA

EPIDEMIJA KOLERE V UTAR PRADEŠU

New Delhi, 15. avg. (Reu- ter) V treh tednih — do 6. av- gusta — je v indijski državi Utar Pradeš umrlo 1200 ljudi za kolero. Na vsem ozemlju te države so uveljavili ukrepe proti širjenju te nalezljive bo- lezni.

PAKISTAN

INDUSKO-PAKISTANSKI SPORAZUM O INDU

Ravalpindi, 15. avg. (Reuter) V Ravalpindiju v Pakistanu so danes objavili, da je bil dosežen sporazum o večini spornih točk v predlogu in- dijsko-pakistanskega sporazu- ma o razdelitvi voda reke Ind. Podpredsednik Mednarodne banke Ilif, ki je prispel v Ra- valpindi, da bi pomagal do- končno poravnati 12-letni spor med obema državama, je iz-

Rodezija:

Ozadje nemirov v Bulavaju

(POSEBNI DOPIS IZ BULAVAJA)

Bulavajo, avgusta... Na lepih asfaltnih bulvarjih in pločnikih v mestu Bulavajo, v Južni Rodeziji, je konec julija obležalo nekaj desetih ubitih in kakih 50 teže ranjenih Afričanov. Istočasno so zaprli okrog 500 pripadnikov afriške demokratične stranke, ki je začela demonstracije z zahtevo, da policija ustavi surovo politiko rasne diskriminacije. Odgovor je bil tipično kolonialističen: policija je streljala in ubila nekaj demonstrantov.

Vse to se je zgodilo potem, ko je bila proglašena neodvisnost v Kongu, potem ko so Belgiji interverirali in ko je bele naseljenke, doverljajše popolne gospodarice centralne Afrike, zajela skrb za prihodnost.

Bulavajo je s svojimi 120.000 prebivalci, od katerih je 30.000 Evropejcev, značilno mesto belih naselencev v Južni Rodeziji, prav tako kot je to Salisbury, glavno mesto tako imenovane Centralno-afriške federacije. Bulavajo je sicer starejši od modernega in bleščečega Salisburija; zgrajen je na istem mestu, kjer je nekoč stala prestolnica afriškega vladarja Lobengule. Bulavajo je ohranil tudi svoje afriško ime, ki pomeni v jeziku plemena Matebele »mesto žrtev«.

V središču Bulavaja dobi človek vtis, kot da bi se nenaodoma znašel v najmodernejšem mestu Amerike ali Zahodne Evrope.

Podoben kot na severu Rodezije tudi tukaj stara angleška arhitektura iz začetka našega stoletja odstopa mesto burnim preokceanskim vplivom. Toda napreči povsod po mestu te opominjajo, da je to Afrika, in sicer tisti njen del, v katerem se vedno vlada brutalna politika »apartheida«.

Majhne bele kovinske ploščice z napisom »samo za Evropejce« v močno vidnih črnih črtah, so znamenje apartheida; za režimom v Južno-afriški uniji je režim v Južni Rodeziji najodnosnejši predstavnik rasne diskriminacije. Tu Afričani ne smejo niti pomisliti, da bi sedli v parku na klopi, afriški otroci se ne smejo niti približati »belim« gugalnicam v teh parkih, črnci ne smejo v avtobuse, ki so namenjeni samo belcem. Za Afričane ni mesta po bančnih in poštah uradih, za njih kinematografi sploh ne obstajajo, prav tako tudi ne kavarnar. Pločniki iz zbite zemlje ne pomenijo, da ljudje, ki so gradili mesto, niso utegnili tlakovati tudi teh delov ceste, to je znamenje, da so ti pločniki »rezervirani« samo za domorodce.

Zato ni naključje, da so nedavni veliki nemiri izbruhli prav na bulvarjih Bulavaja, to je mesta, v katerem so do skrajnosti zaostreni odnosi med črnim prebivalstvom in evropskimi naselenci. Do spopadov dejansko ni prišlo samo zaradi stanja v Južni Rodeziji, marveč zaradi splošnega položaja v federaciji Rodezije in Niase. Približno 8 milijonov afriških prebivalcev te fede-

racije noče več živeti pod nadvlado 287.000 Evropejcev. Do neredov je prišlo tudi zaradi številnih prozornih mahinacij in poskusov belcev, da izgrajijo vojno Afričanov za neodvisnost. Federacija Rodezije in Niase je bila ustanovljena 1935. leta in takrat se je začel tudi odločen odpor Afričanov proti njej. V okviru okrepljenega afriškega anticolonialnega gibanja dobiva tudi ta odpor vse ostrejša oblika.

Od tu tudi poizkusi belih naselencev, da bi našli rešitev za ohranitev svojih pozicij in privilegijev. Južna Afrika teži danes za tem, da bi preko Bulavaja in preko Južne Rodezije razširila svojo politiko »apartheida« in politiko surovega izkoriščanja Afričanov tudi na Centralno Afriko. Predstavnik teh koncepcij v Južni Rodeziji je razvpita stranka »Dominion Party«, ki dejansko predstavlja politično organizacijo 52 tisoč Burov; leti so najbolj sovražno in najbolj reakcionarno razpoloženi protičrnski element na afriškem kontinentu.

Na tri milijone Afričanov Južne Rodezije pride skupno 200.000 Evropejcev; leti so mogli ohraniti svoje pozicije in si zagotoviti svojo oblast le tako, da so umetno ustvarili federacijo z Niase in s Severno Rodezijo. »Dominion Party« zastopa gledišče, da bi morala Južna Rodezija še naprej kontrolirati področje ob železniški progi, ki vodi proti Severni Rodeziji, ter velika ležišča bakra, če bi prišlo do tega, da bi sedanja federacija razpadla. Na tak način bi bila ta z bakrom bogata področja povezana s še bogatejšo Katango, kar bi dalo nove široke možnosti za udobno in zagotovljeno življenje Evropejcev v osrednji Afriki, vsaj za nekaj časa. Tako nova federacija bi se znebila Niase in delov Severne Rodezije, kjer ni bakra niti drugih rudnih bogastev, istočasno pa bi se znebila tudi precejšnjega dela afriškega prebivalstva. Namesto sedanjih

8 milijonov Afričanov bi ostalo v taki »industrijskorudarski federaciji Rodezije« le 3 milijone Afričanov ob 275.000 Evropejcih. Računica je zelo enostavna in se popolnoma ujema z načrti, ki jih skušajo belgijske in druge kompanije uresničiti glede Katange, ko si prizadevajo to kongoško provinco oddvojiti od Konga.

Od tu tudi vse močnejši odpor Afričanov in njihov vsak dan bolj odločen boj proti režimu, ki so jim ga vsilili belci v Južni Rodeziji in ki jih je oropal najbolj elementarnih pravic. Od tu tudi vse bolj odločen odpor Afričanov proti poskusom, da bi eno umetno tvorbo, ki je bila ustvarjena za to, da bi uspešno izkoristila Afričane, zamenjali z drugo, ki bi bila prav tako orodje v rokah kolonialističnega režima.

Zdravko Pečar

ZSSR:

Nenavadno mesto na vodi

(POSEBNI DOPIS TANJUGA IZ MOSKVE)

MOSKVA, 15. avg. — Kakih 100 km jugovzhodno od Bakuja, glavnega mesta Azerbejdžana, so ljudje zgradili mesto, na nenavadnem kraju in nenavadno na pogled. Na katerokoli stran pogledate z njegovih ulic, povsod je voda okoli njega. Toda naselje ni na otoku. Voda je tudi pod hišami. Do mesta se lahko pride z ladjo, vlakom in avtomobilom.

Ceprav je že zaradi tega nenavadno, je tudi še po mnogo drugem zanimivo. Pojavilo se je pred desetimi leti in ima ime, ki spominja na zapisek 50 let, Nevtjanije Kamni. Na prostoru, ki ga zavzema in ki ni niti na zemlji niti na nebu, žive njegovi prebivalci kakor drugi ljudje. Imajo svojega »mestnega očeta«, ki skrbi za to, kar spada v pristojnost oblasti, vendar pa tukaj ni tega, kar je sicer v vseh drugih naseljih. Nikdar se ni v naselju Nevtjanije Kamni slišal glas otrok.

Nevtjanije Kamni so zgradili na odprtem morju, v bližini podvodnih čer, o katerih govore še stari potomci kot o kraju, kjer je videti na površini Kaspijskega morja čudno tekočino, ki se lahko vna- me. Boj za »črno zlato« je

AKTUALNI
PORTRETNADSKOF
MAKARIOS

leader osvobodilnega gibanja ciprskih Grkov in prvi predsednik neodvisne ciprske republike.

di za vrtanje v globini 40 metrov.

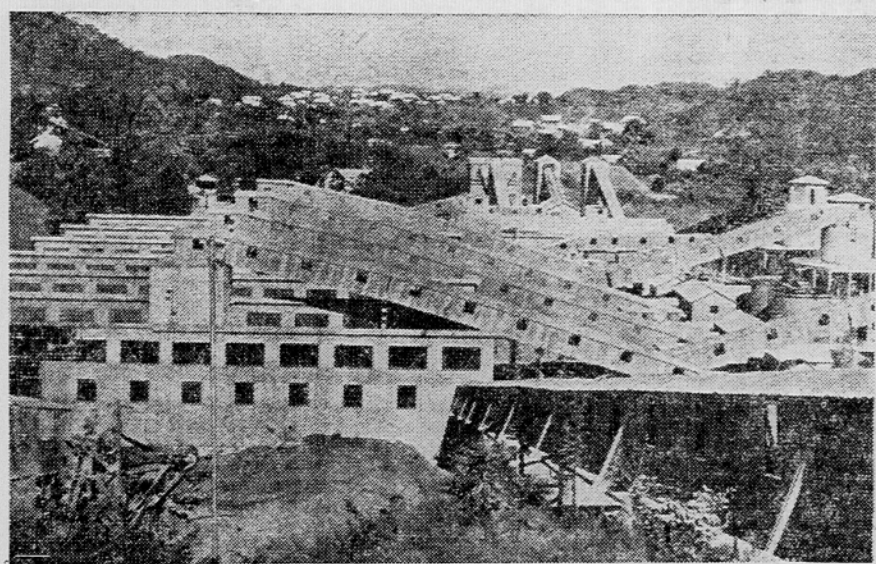
Ni bilo lahko zgraditi te industrije. Čeprav je zaprt, lahko postane Kaspijsko morje tudi nevarno. Na kraju, kjer so začeli delati, so prvi osvajači kaspijske nafte živel na skalovju, ki ga je oblikovalo morje. Raziskavanje je bilo zelo težavno. Zgraditev zaščitnega zida bi bila draga in bi odvzela mnogo časa. Zato so se odločili, da potope več starih ladij. Tako so ustvarili nekakšen valolom, za njim pa majhno pristanišče za ladje. Starih ladij pa niso popolnoma potopili, samo toliko, da so lahko njihove palube uporabljali za nastanitev delavcev.

Odtelec so zgradili približno 120 km jeklene poti do naselja Nevtjanije Kamni in v njem samem. Na stebrih so zgradili tudi dvojne naselji po 20 stanovanjskih poslopjih s štirimi rezervacijami, skladišči in kulturnim domom. Naselje ima celo večerni tehnikum, ki je doslej dal sto mladim strokovnjakov za nafto.

Na »jeklenem otoku« ne živijo družine, temveč samo delavci. Polovico meseca delajo na njem, drugo polovico pa preživijo na oddihu v Bakuju. V svojih domovih. S časom se bo to izpremenilo. V okoliših naselja Nevtjanije Kamni bodo ustvarili z nasipanjem majhen umeten otok, na katerem bodo zgradili več štirinadstropnih poslopjih. Zgradili bodo tudi umeten zaliv za pristajanje ladij, pa tudi primerne površine za pristajanje in vzletanje helikopterjev, ki bodo prevažali delavce v Baku in nazaj.

Otok potopljenih ladij bo naraščal, njegove »jeklene ulice« bodo čedalje globlje segale v morje. Kaspijsko morje bo dobivalo s kopnega čedalje nove in nove stolpe, iz svojih rezervov in vrtin pa bo dobavljalo čedalje večje količine nafte.

Živko Balbija

Rudniki azbesta v Južni Rodeziji

ALEX WEISSBERG

29

BLAGO za KRI

Cez nekaj dni je prišla vest, da Shertok ni dobil potrebnih dokumentov in da torej ne bo mogel priti. Zame je bilo to popolnoma nerazumljivo. Zame je bil takrat Moshe Shertok zunanji minister cionističnega gibanja in torej zunanji minister porajajoče se židovske države. Zidje so bili zahodni zavezniki. Turčija je bila zaveznica Anglije. Zakaj so torej odločili vstopno vizo predstavniku mednarodne židovske organizacije v državo, ki jo je bil med to vojno že večkrat nemoteno obiskal?

Bandi Grosz je odpotoval iz Istanbula 1. junija 1944, torej enajst dni potem, ko sva prispela v Turčijo. Popoldne istega dne so se sešli delegati naše istanbulske organizacije in so razpravljali o položaju, ki je nastal potem, ko smo bili obveščeni, da Shertok ne more priti v Istanbul. Sporčili so mi samo končni sklep: takoj moram odpotovati v Sirijo, da bi se tam srečal s Shertokom. Če ga ne bi uspel dobiti v Aleppu, bi moral nadaljevati pot v Jeruzalem.

Protestiral sem. Takrat se nisem dvomil o Angliji, niti se nisem bal provokacije. Kratko in malo nisem hotel izgubljati časa. Prijatelji so me mirili; »Ja so se razgovarjali z Anglijo in Američani, so rekli, in da so oboji obljubili, da bodo čim-

bolj olajšali moje potovanje po Srednjem vzhodu; in jih moja misli zelo zanima in da bom z lahkoto dobil prostor v letalu, tudi za vrnitev v Nemčijo; da pa je važno, da so pri mojih razgovorih s Shertokom navzoči tudi zavezniški predstavniki. Moral sem torej odpotovati.

Na večer pred odhodom sem med štirimi očmi govoril z Barlasem: »Gospod Barlas, vi tukaj ne morete poznati položaja v Budimpešti tako, kot ga poznam jaz. Vsak dan je važen, dva tedna je že, kar sem odpotoval, in vka, ki mi ga je postalvi Eichmann, se izteka. Moram se vrniti. Tisto, kar mi je potrebno, da bi v Budimpešti pridobil na čas, imam v žepu. Začen s sporazum za sedaj zadostuje. Ceravno je Grosz odpotoval in je to zame zelo neprijetno, bi se dalo v Budimpešti že kako urediti. Tudi Nemcem je namreč precej do te zadeve, ne samo nam.«

Barlas je ostro in odrezavo odgovoril: »Tega vam ne dovolim, gospod Brand. Podrediti se morate sklepu organizacije. Pogajali smo se z Anglijo in pričakujejo vas v Aleppu. Od zaveznikov je odvisno, ali bomo lahko sprejeli nemške ponudbe ali ne. Angliji hočejo slišati neposredno vas in v tem jih ne moremo in ne smemo razočarati. Obljubili smo, da pridete.«

»Zagotovili so nam,« je nadaljeval, »da bodo pogajanja kratka in da se boste lahko takoj nato vrnili v Budimpešto. Storiš bomo vse, da bi pospešili vaše potovanje...«

Popustil sem. Spremljati bi me moral Echud Avriel. Podpisal sem nekaj praznih listov, da bi prijatelji lahko poslali v Budimpešto pisma, če bi bilo treba. Izročil sem jim tudi šifre. Eichmannu sem sporočil, da moram odpotovati k zaveznikom, da bi se razgovarjal z njihovimi najvišjimi avtoritetami, hkrati pa sem tudi najavil, da bom že v bližnjih dneh poslal v Budimpešto besedilo začasnega sporazuma.

Vlak se je za eno uro ustavil v Ankari. Na postaji sta čakala Klarmann in že omenjeni Griffel od ortodoksne stranke. Na obrazu sem jima bral, da se je moralo nekaj zgoditi. Poklical sta naju vstran in Klarmann je resno in odločno dejal: »Obveščeni smo, da je Joel Brand naseljen in da gre v past. Shertok ni dobil vize zaradi tega, da bi Angliji privabil Branda na svoje ozemlje, da bi ga aretirali. Odsvetujem vam, Brand, nadaljevati to potovanje. V tem trenutku Angliji niso naši zavezniki; prav nič jim ni do tega, da bi Brandova misija uspela. Brand mora takoj nazaj. Kajti sicer se pred koncem vojne ne bo mogel vrniti na Madžarsko. Angliji ga bodo aretirali.«

Pogovor je trajal komaj četrte ure. Pretreslo me je. Priznati moram, da mi ni uspelo razumeti poglobitvenih ert svetovne politike. Nisem pa mogel razumeti, da nam Angliji, ki so se tako hrabro borili proti Nemcem, ne bi hoteli pomagati. Zelo sem sicer dvomil o tem, da bi Angliji pri-

volili, da bi dali Nemcem deset tisoč kamionov, zato glede te konkretne podrobnosti Nemcem v Budimpešti nisem hotel dati nikakršnih obljub. Toda nikakor se nisem mogel sprijazniti z mislijo, da bi Angliji mogli aretirati parlamentarnega, ki je predstavnik podtalnega židovskega gibanja v Evropi, in ga oropati svobodne akcije, ki jo zahteva njegovo poslanstvo. Toda Griffel in Klarmann sta bila resna človeka.

Tudi Echud Avriel je bil hudo vznemirljen. Dolgo sva razpravljala in navsezadnje sva prišla do sklepa, da je skupina, katere predstavnik je Klarmann, načelno nasprotna vsemu, česar se loti Shokenuh, t.j. naša organizacija v Istanbulu. Shokenuh naju je poslal v Alepp in v Jeruzalem; člani njenega vodstva bodo že vedeli, kaj delajo. Toda opazil sem, da je bil moj spremljevalec Avriel veliko bolj nemiren kot jaz.

Naslednjega jutra smo prešli mejo. Ležala sva še, ko so francoski organi prišli po potne liste. Zgrozilo so se, ko so videli moj nemški potni list. Ogledovali so ga z vseh strani in med seboj živahno razpravljali. Toda vse je bilo v redu; v potnem listu je bila prava britanska viza. Na koncu jim ni preostalo drugega, kot da so pritiskali žig z datumom vstopa. Čez pol ure je prišla britanska kontrola. Bilo je jasno kot beli dan, da Angliji vedo, kdo sem. Pomolil sem jim potni list, pa so mi ga vrnili, ne da bi ga sploh ogledali; eden izmed njih me je ošinil s predirnim pogledom, nihče pa ni znil besede. Bilo je mučno in Avriel je postajal čedalje bolj nemiren.

ZADNJI DOGODKI DOKA IN PO SVETU

LUMUMBA ZAHTEVA ODPOKLIC

Rastoča nesoglasja

Predsednik kongoške vlade zahteva, naj prevzame izvajanje resolucij Varnostnega sveta komisija afriških in azijskih držav — Lumumba zahteva tudi odpoklic vseh belih vojakov OZN

LEOPOLDVILLE, 15. avg. (Reuter.) Kongoški premier Lumumba je nocoj sporočil, da sta kongoška vlada in ljudstvo izgubila zaupanje v generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjöld.

Lumumba zahteva v pismu, ki ga je poslal Dagu Hammarskjöldu, da Varnostni svet takoj pošlje v Kongo komisijo, sestavljeno iz predstavnikov 14 držav. Ta komisija naj bi zagotovila, da bi bile »neposredno in v celoti uveljavljene resolucije Varnostnega sveta z dne 14. in 20. julija in 9. avgusta«. Lumumba zahteva, da pridejo v to komisijo predstavniki Maroka, Tunizije, Etiopije, Gane, Gvineje, ZAR, Sudana, Cejlona, Liberije, Federacije Mali, Burme, Indije, Afganistana in Libanona.

Pričakovali so, da bo generalni sekretar Hammarskjöld nocoj odpotoval v New York, da bi poročal Varnostnemu svetu o nesporazumu med njim in Lumumbo glede uporabe sil OZN v Kongu. Kongoški premier pa je želel, naj odloži potovanje za 24 ur, tako da bi lahko skupaj z njim odpotovala delegacija kongoške vlade, ki bo Varnostnemu svetu obrazložila njeno stališče.

V drugem pismu, ki ga je pred tem poslal generalnemu sekretarju, je Lumumba zahteval, naj vse neafriške enote v sestavi sil OZN zapustijo Katango. Zahteval je tudi, naj kontrolo nad vsemi letališči v Kongu prevzame kongoška vojska.

Kairo, 15. avg. (MEN.) Generalni sekretar organizacije solidarnosti afriških in azijskih narodov Juzef El Seba je danes na sestanku z novi-

nari izjavil, da so dogodki v Kongu jasno razkrili naklep, zasnovan na tradicionalni politiki pod geslom »deli in vladaj«. Dogodki v Kongu so prav tako pokazali, da lahko OZN, če hoče, odigra najvažnejšo vlogo v urejanju mednarodnih problemov. O zavezi afriških narodov je Seba dejal, da je dosegla vrhunec v skupni akciji za varnost Konga in da je jamstvo neodvisnosti te afriške države.

Adis Abeba, 15. avg. (TASS.) Zgledajoči listi so danes objavili, da je etiopska vlada sklenila poslati v Kongo 16 specialistov, ki bi pomagali pri izpolnjevanju domačih strokovnjakov za telekomunikacije.

Obojestranski bojkot med Južno Afriko in Gano

Lagos (Nigerija), 15. avg. (Reuter.) Oblasti Južnoafriške unije so odgovorile z bojkotom na nedavni sklep ganske vlade, po katerem se morajo vsi državljani Južnoafriške unije, ki potujejo v Gano ali skozi Gano, izreči proti rasni segregaciji. Objavile so tudi, da bodo državljani, ki bodo podpisali takšno izjavo, obravnavale kot nelojalne.

Ganski zunanji minister Ako Adjebo, ki se mudi v Nigeriji kot vodja parlamentarne delegacije dobre volje, je prav tako izjavil, da morajo vse afriške države nadalje bojkotirati politiko apartheida v Južnoafriški uniji, v skladu s sklepi, ki so jih v letošnjem juniju sprejeli na konferenci v Adis Abebi.

Štiri prošnje za sprejem v OZN

New York, 15. avg. (Reuter.) Štiri nove neodvisne afriške države — republike Zgornja Volta, Dahomej, Niger in Slovačena obala — so uradno zaprosile za sprejem v OZN. Generalna skupščina bo o tem razpravljala na svojem prihodnjem zasedanju, ki se bo začelo 20. septembra.

Akcijski alžirske armade za seslavo vlade

Tunis, 15. avg. (Tanjug.) Vrhovno poveljstvo alžirske osvobodilne vojske je objavilo, da je alžirska osvobodilna vojska izvedla v zadnjih 15 dneh obsežnejše operacije proti francoskim enotam v Alžiriji. Francoske čete so utrpeli znatne izgube v materialu in ljudih. Sestreljenih je bilo šest francoskih vojaških letal, uničenih okrog 40 tankov, več oklopnih vozil in kamionov. Alžirski komandosi so tudi porušili šest mostov in železniško progo v dolžini več kilometrov. Enote alžirske osvobodilne vojske so delovale v notranjosti dežele in na obmejnih področjih proti Tuniziji in Maroku. Alžirski borci so v teh operacijah zaplenili znatne količine orožja in streliva.

Suvana Fuma sprejel mandat

Vientian, 15. avg. (Reuter.) Princ Suvana Fuma je danes privolil v to, da sestavi novo laosko vlado. Izjavil je, da bi morala biti nova vlada sestavljena čimprej. Politika novega laoskega premiera bi slonela na spoštovanju načela nevtralnosti. Na vprašanje, ali bodo tuji vojaški svetovalci, v glavnem francoski in ameriški, takoj zapustili Laos, je princ Suvana Fuma dejal, da večje laosko vladno od njih nekatere pogodbeno obveznosti.

Princ Suvana Fuma je tudi izjavil, da še ne ve, kateri ljudje bodo v njegovi vladi. Rekel je, da se bo padalski kapetan Keng Li vrnil v vojaški poklic.

Laoski princ je to izjavil zbranim prebivalstvom v Vientianu, ki je nosilo transparenco z gesli proti politiki ameriške vojske pomoči in »neželeznosti«.

De Gaullov odgovor Kruščevu

Moskva, 15. avg. (AFP.) Francoski veleposlanik v ZSSR Dejean je danes izročil sovjetskemu zunanjemu ministru Gromiku odgovor predsednika de Gaulle na poslanico sovjetskega premiera Kruščeva o razorožitvi z dne 23. julija. Besedila od govora še niso objavili.

ZSSR ne dovoli uradnih stikov s Powersom

Washington, 15. avg. (AFP.) Zunanje ministrstvo je danes uradno objavilo, da je sovjetski zunanji minister Gromiko obvestil vlado ZDA, da Sovjetska vlada ne more dovoliti nikomur iz ameriškega veleposlanstva v Moskvi, da se sestane s pilotom sestreljenega vohunškega letala Powersom. To stališče je navedeno v odgovoru ministra Gromika na pismo državnega sekretarja Herta, ki je izrazil takšno željo.

Na Kosovu 444 krajevskih organizacij SZDL

Pristina, 15. avg. (Tanjug.) — Na posvetovanju, ki je bilo danes v Pristini pod predsedstvom Sinana Hasanija, predsednika pokrajinskega odbora SZDL za Kosovo in Metohijo, so predsedniki občinskih odborov pozitivno ocenili dosedanje delo za uresničenje sklepov V. kongresa SZDL Jugoslavije.

Otroška paraliza v virovitiškem okraju

Virovitica, 15. avg. Po podatkih higienskoepidemiološkega oddelka zdravstvenega centra v mestu je do sobote obbolelo v okraju za otroško paralizo 21 otrok. Največ obolenih je v občini Podravska Slatina, Virovitica in Čadjevica. Da bi epidemijo omejili, so oblasti v teh krajih prepovedale vsako množično zbiranje ljudi, seje, kakor tudi prodajo sadija in mleka. Zaprli so tudi gostišča in slaščičarne razen restavracij za družbeno prehrano. Bolezen se je v ojačenem stanju pojavila 12. tega meseca.

Otrok v teh krajih še niso cepili, pač pa je v načrtu cepljenje za prihodnje leto. Pred osmimi dnevi je bilo 8 primerov otroške paralize, vendar pa se je to število v enem dnevu povečalo na 21. To so v glavnem hujše oblike bolezni in so obbolele otroke poslali na zdravljenje v Zagreb.

NOVE POBUDE NOVI USPEHI

Nedavno tega so se končali v Kopru seminarji za predsednike Svobod in prosvetnih društev ter za predsednike občinskih svetov. Prav zato nas je v razgovoru s predsednikom prosvetnih društev v Celju Andrejem Svetkom najprej zanimalo, kakšno korist imajo od tega. Tovarš Svetek je odgovoril, da se udeleženci teh seminarjev in tečajev zelo pohvalijo bodisi s predavanji, kar tudi s predavatelji. To, kar so udeleženci pridobili v Kopru, bodo takoj poskušali na manjših seminarjih prenesti na širši krog prosvetnih delavcev v okraju.

Kulturno prosvetno življenje

v celjskem okraju je bilo v pretekli sezoni zelo razgibano in skoraj vsa društva so imela nekatera bolj druga, manj uspešna zaključna prireditve, ki so pokazale, koliko je društvo delalo med letom. Tu velja v prvi vrsti omeniti tako moške kakor tudi ženske pevске zore in gledališke skupine, ki so napredovale zlasti glede izbire programa.

Izkušnje so pokazale, da je zelo koristno, če občinski svetovi prireajo zaključne revije, kjer vsako društvo in vsaka skupina pokaže, kaj in kako je delala med letom. V prihodnje bodo s takim načinom manifestacije uspehov kulturno prosvetnega dela nadalje-

vali, predvsem pa bodo še bolj pazili na izbiro programa ter na dobro organizacijo. Zato bodo takoj v začetku sezone sestavili akcijske programe za vsako dejavnost zase in skrbeli za društvene nastope vseh sekcij.

Na zadnjih sejah okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev so zlasti mnogo razpravljali o kulturno zabavnem

**IZ RAZGOVORA
S PREDSEDNIKOM
OKRAJNEGA SVETA
SVOBOD
IN PROSVETNIH
DRUŠTEV V CELJU
ANDREJEM
SVETKOM**

življenju. Po obširnih obravnavah te zadeve so sklenili, da morajo organizirati klubsko življenje v vsakem kraju, kjer dela prosvetno društvo, pa čeprav nima najboljših prostorov. Ta sklep nalaga seveda neprimerno večje naloge društvom v industrijskih središčih, kjer so možnosti za razvoj klubskega življenja neprimerno večje kakor pa po oddaljenih vaseh.

Glede kulturno zabavnega življenja so izdelali tudi precej nadroben načrt ter ga razposlali društvom, da si po predlogih naredijo svojega v okviru možnosti in glede na potrebe. Takoj v začetku sezone nameravajo ustanoviti v celjski občini vsaj tri klube, drugod po okraju pa vsaj v občinskih središčih.

V celjskem okraju so precej razvili pevsko kulturo. Dokaz temu je veličastni celjski festival mladinskega zborovskega petja, ki je dosegel tak uspeh, da ga povsod po državi omenjajo in se zgledujejo po njem. Niso pa v Celju zaradi dela in priprave na pevski festival zanemarili amaterske gledališke dejavnosti. Tudi med poletjem so precej aktivni, saj se pripravljajo na novo sezono z različnimi strokovnimi tečaji. Zanimivo je, da se je gledališki amaterizem v celjskem okraju odločno preumernil v kvaliteto in idejnost programa. K dvigu kvalitete amaterskih gledaliških skupin je veliko prispevalo s svojim go-

stovanju tuči celjsko gledališče. Prav nastopi tega gledališča vplivajo na amaterske skupine, da si prizadevajo doseči čim večjo kvaliteto. V prihodnje bodo zato poskušali uvesti razgovore med poklicnimi gledališniki s člani igral-skih druščin ob vsakem gostovanju.

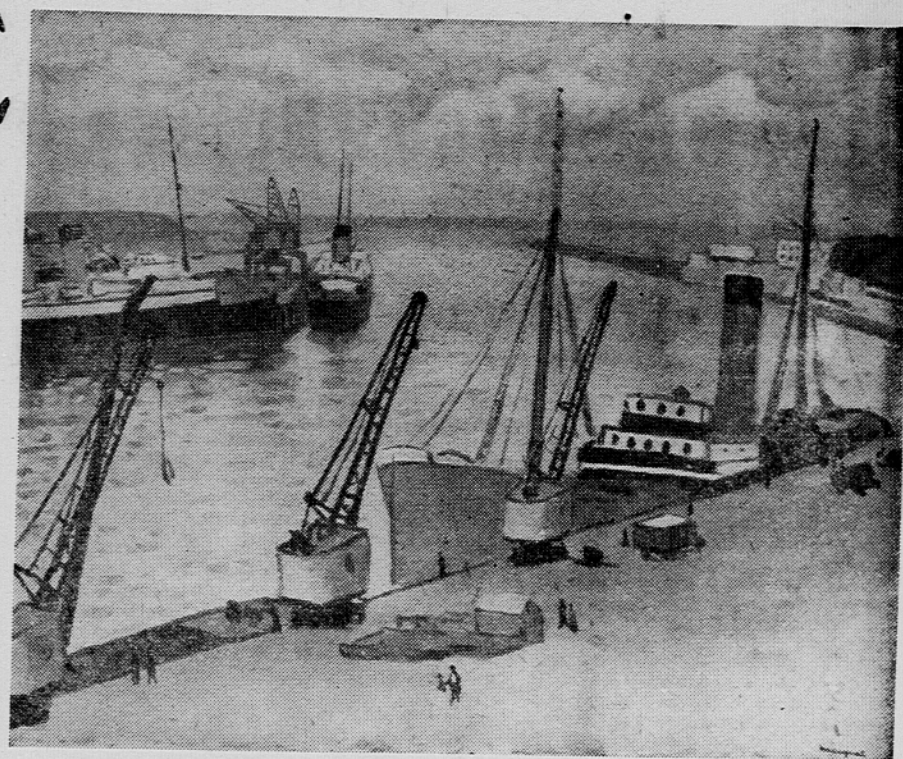
Izobraževalno delo nameravajo prenesti v klubske prostore, kjer naj bi se člani društev in prebivalci seznanjali z najrazličnejšimi vprašanji družbenega življenja in tudi z različnimi strokovnimi in poljudnoznanstvenimi temami bolj v razgovoru in krogu kakor pa v dosedanjih oblikah predavanj.

V razgovoru s tovarišem Svetkom smo se na koncu, razumljivo, dotaknili tudi celjskega festivala. Priprave na prihodnji festival so se že pričele. Zadnji teden tega meseca bodo priredili v Gornjem gradu tečaj za mladinske zborovodje. Na tem tečaju nameravajo tudi nadrobno prediskutirati propozicije festivala in jih predložiti plenumu festivala. Festivalni odbor so razširili tako, da ima v njem vsak slovenski okraj po enega zastopnika. Po plenumu pa se bodo začeli po občinah in okrajih pripravljati na revije, kjer bodo zbrali po novih propozicijah udeležence republiške revije in festivala v Celju.

Festivalni odbor je pa med drugim tudi že razpisal nagradni natečaj za skladbe. Odbor želi, da bi dobil predvsem skladbe s sodobno tematiko in v sodobnem glasbenem izrazu, ki bi bile hkrati primerne za revijalne in festivalne nastope. Natečaj se bo zaključil 1. novembra, tako da bodo mladinski zbori na prihodnjih revijah že lahko nastopili z novimi pesmimi. Odbor pričakuje precejšen odziv na natečaj. To je vsekakor dobra pobuda, ki bo, če bo uspela, pomagala odpraviti vse tiste pomanjkljivosti v programu, ki so jih posebno kritizirali na posvetovanju zborovodij in skladateljev ob festivalu.

Celjsko kulturno prosvetno življenje je po vsem tem res razgibano. Uspehi v lanskem letu so taki, da hrabro predvsem mlajše kulturno prosvetne delavce, ki si prizadevajo najti sodobne oblike ljudsko-prosvetnega izživljanja in nov, vedno večji krog ljudi, ki se zanimajo za ljudsko prosveto.

M. A.

Z razstave v ljubljanski Moderni galeriji: Albert Marquet, Obala v Boulogne sur Mer, 1930

DVA JUBILEJA V MARIBORU

75-LETNICA MILEVE ZAKRAJSKOVE IN 50-LETNICA JANKA MLAKARJA

Mariborsko gledališko občinstvo se je te dni — z najlepšimi željami za njuno nadaljnje delo in uspehe — spominjalo dveh posebno priljubljenih igralcev: Mileve Zakrajškove in Jožeta Mlakarja.

MILEVA ZAKRAJSKOVA se je uradno sicer poslovila od gledališča, vendar je v upodobljivo Vaganke in Remčevem »Mrtvem kurentu« in z uspehom, ki ga je dosegla na letošnjem Sterijinem pozorju v Novem Sadu, ko so ji ploskali na odprti sceni, ponovno dokazala, da leta niso zmanjšala njene igralske zmogljivosti. Kakor je nekoč prepričljivo igrala ljubimke in mlađe žene, tako v ljubljenski in veliki igralski močjo zaigra sedaj priletne ženske in zlasti ustvarja čudovite babice. Prav pred kratkim se je vrnila s snemanja novega slovenskega filma »Veseli-cas«. Igrala je tudi v »Kopljih pod brezo« in v prvem slovenskem filmu »Na svoji zemlji«. Tu je v vlogi talke Angele Gradnikove ustvarila eno najlepših podob. Prizor, ko si sezuva čevlje, da bi po domači

zemlji bosa stopila pred puške, je eden najmočnejših prizorov tega filma. V scenariju pisatelja Cirila Kosmata, po katerem nameravajo snemati prihodnji pomlad, bo tudi vloga za Milevo Zakrajškovo.

Igralka, ki je pričela svojo igralsko pot na amaterskem odru s šestimi leti, je prišla v poklicno gledališče dokaj pozno, in še to po naključju, ko je nadomestila obolelo igralko. Bilo ji je 38 let, toda njen nastop je tako raskušil občinstvo, da se je odločila za igralski poklic. Nastopila je v nešteti vlogah in postala ena najbolj priljubljenih igralk mariborskega gledališča. Ob svoji 75-letnici je Mileva Zakrajškova še vedno igralka, ki navduši in prepriča občinstvo. V letih po osvoboditvi je prejela več nagrad in odlikovanj, kot skromno priznanje za se, kar je prispevala za razvoj našega gledališke umetnosti.

JOŽE MLAKAR je pričel nastopati v Svobodi na Studen-cih. Pozneje se je vključil v amatersko gledališče, ki ga je vodil Fran Žizek, in sta v njem sodelovala tudi Stanko Led-njak in slikar Maks Kavčič. Tu se je nadarjeni igralec razvil v nosilca glavnih vlog. Nastopal je v vseh uprizoritvah, od opere do drame. Kljub dokaj trdemu delu, ki ga je kot igralski lik opravljal v železnih delavnicah, se je nenehno izobraževal. V amaterskem gledališču ni le igral, ampak je opravljal tudi druga dela. Posebno lepe in uporabne so bile njegove inscenacije, ki jih je pred vojno in po njej izdelal za amatersko gledališče v Rušah.

Ko se je Jože Mlakar po osvoboditvi vključil v poklic-

no gledališče, je bil že izoblikovan igralec z lepo odrsko govorico in široko razgledanostjo. Na prvem gledališkem nastopu po osvoboditvi — pripravil ga je Fran Žizek — je Jože Mlakar rečel: »Čudeža v pustini« je bila preizkušnja za igralce. Gledalci jo je tudi posebna komisija iz Ljubljane. Jože Mlakar je bil prejet v gledališče kot najboljši, najbolj nadarjeni igralec ob tej predstavi.

Ze v kratkem času se je »Jože Mlakar« uvrstil med vodilne igralce mariborskega gledališča. Upodabljal je komične in karakterne vloge. Njegovi veliki uspehi so bile vloge v »Benjskih trojcih«, »Pohujanju v dolini« »Sentičljanski«, v »Neapeljskih milijonarjih«, »Skopuhu«, »Namišljenem tolniku«, »Ani Frank« itd. Ustvaril je komično figuro »Pohorskega Tjeka« in z njo zabaval občinstvo v radijskih oddajah in na zabavnih večerih. Igral je v dveh slovenskih filmih, v eni izmed »Treh zgodbe« in v Babčevem filmu »Tri četrtine sonca«.

Mlakarjeva igralska moč je v ustvarjanju preprostih ljudi, polnih človeške topline. Jože Mlakar ima gledališče rad in v njegovem posmenem odnosu do poklica je tudi skrivnost njegove igralske nasti in uspehov.

— S —

RAZPRAVA O AFRISKI GLASBI

V Angliji je izšla v založbi Oxford University Press knjiga v dveh zvezkih z naslovom »Razprava o afriški glasbi« (»Studies in African Music«). Avtor je A. M. Jones.

ZAPISEK O RUDARSKI GODBI V HRASTNIKU

Hrastniška godba, pravzaprav godba na pihala Svoboda I v Hrastniku, ki ji po domače pravijo tudi rudarska godba, je opozorila nase na nedavnem festivalu amaterskih godb na Paliču pri Sobotici. Dejanska obstoja godba že nad sto let, saj imajo uradne zapise o obstoju godbe iz leta 1853. Takrat se pričela bogata zgodovina rudniške in kasnejše rudarske godbe v Hrastniku. Osebnost sem se prvič srečal s to godbo, ko še skoraj vedel nisem za Hrastnik. Leta 1944 sem namreč na poti iz Primorske v Belo krajino slišal godbo na pihala v Loški dolini. Zdelo se mi je, kakor da bi prišel v povsem nov svet. Na primorskem smo zlasti v okolici Trsta in Gorice bili stalno izpostavljeni nevarnosti, da se na terenu srečamo z okupatorjem. Pa prideš nekaj kilometrov od tam in že zaslišiš mogočno koračnico godbe na pihala. Se danes jo slišim.

O vsem tem sem zvedel pred dnevi, ko sem se mudil v Hrastniku. Predsednik občinske sekcije Svobode Franc Sihar mi je med drugim v razgovoru tudi povedal, da je vsa njihova godba odšla v partizane in da je bila do deljena VII. korpusu.

Najprej sem v Hrastniku iskal kapelnika, ki je hkrati predsednik Svobode I, Viktorja Maloverha. Bil je na dopustu. Srečal sem se z njegovim pomočnikom Stanetom Plahuto in čez čas nas je bilo že nekaj skupaj.

Razgovarjali smo se o njihovem delu, o vajah, ki jih imajo redno dvakrat na teden, o novih instrumentih, ki so jih dobili s pomočjo okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev, o naraščanju, vendar nas je vsaj v začetku vedno zaneslo na Palič.

»No, pa naj tale pove, ki je

nevturalen,« je pozdravil nov-vega priselca predsednik Sihar.

Albin Dušak ni vedel, za kaj je šlo. Ko so mu povedali, da bi radi, če bi on povedal, kako je bilo na Paliču, ker je spremljal godbo kot zastopnik SZDL in rudniškega komiteja, je najprej modro odgovoril:

»Ja, dobro blago se samo

hvali.« Ni trajalo dolgo, da je res zavzeto začel pripovedovati, da ne bi verjel, če ne bi sam videl, kakšen uspeh so Hrastničani dosegli.

»Kar naprej so me spraševali, koliko plačujemo za godbo, kje so se šolali in podobno. Sploh niso hoteli verjeti, da so to amaterji.« »Pravzaprav so vsi rudarji oziroma uslužbenci rudnika. O kakih nagradah sploh ni govora. Niti kapelnik niti drugi ne prejmemo nikake nagrade.«

»O, pač. Ko smo se vrnili s Paliča, so nas izredno lepo sprejeli. Prišli so nas počakati predstavniki občine in občinskih političnih organizacij, rudniških organizacij in rudniške uprave. To priznanje nam je lepa nagrada.«

»Ko smo priredili zadnji promenačni koncert, je bilo vse razgibano. Prišli so nas poslušat z veliko večjim zanimanjem, kakor so prihajali prej.«

Navdušeno so govorili vsi vprek. Komaj sem jim sledil in komaj sem si kaj zapomnil. »Pa tega ni treba zapisati,« so se mi nekam opravičevali. Vsega res ne morem zapisati, ker bi moral živeti — njimi nekaj časa, da bi videl, kako se pripravljajo na stopne. In pri tem jim gredo bremenijo oziroma da spreminijo izmene tistim, ki bi sicer ne mogli na vaje. Na

rudarsko godbo so ponosni tudi drugi izven kolektiva. Celotno izdatno jim pomagajo. Med njimi moramo omeniti hrastniškega rojaka, upokojenega kapelnika vojaške godbe Jožeta Bruna, ki prihaja na vaje iz Ljubljane.

»V Hrastniku imate še eno

godbo?«

»Da, Svoboda II ima tudi

svojo godbo.«

»Kaj sodelujete?«

»Sodelujemo in si pomagamo. Delamo in nastopamo vsak zase doma, ko pa je treba predstavljati Hrastnik drugod, nastopamo skupno.«

»Ne bi bilo dovolj, če bi imeli eno društvo in eno močnejšo godbo?«

»Ne, je že kar prav tako. Veste, naša dolina je tako dolga. Nimamo pravzaprav enega središča. Nas nič ne moti, če sta dve društvi in dve

godbi; glavno je, da se razumemo in da sodelujemo, če je treba.«

In pogovor je nanesel, da so povedali še, da ima njihova Svoboda še moški in ženski pevski zbor, ki ju vodi Maloverh, zelo dobro lutkovno sekcijo, knjižnico in dramsko sekcijo. Tožili so, da nimajo prostorov, razen za godbo, ki si je s pomočjo rudnika sezidala res krasen dom. Predvidevajo pa, da bodo zidali delavski dom, kjer bo dovolj prostora za vse kulturne, prosvetne in tudi politične organizacije.

Godbeniki mislijo že zdaj na nastope v novem domu. Zato nameravajo ustanoviti iz članov godbe večji zabavni orkester.

»Kako pa kaj z naraščanjem?«

»Trenutno se jih uči 15. Več pa instrumentov nimamo. Pouk traja po navadi dve leti. Najmanj pet let je treba, da se človek vgradi, da dobi nekaj prakse pri nastopih.«

In spet smo bili pri godbi in na Paliču.

Veste, na Paliču so nas pohvalili tudi zaradi izbire programa. Igrali smo tri stvarci, od tega dve domači, med njimi eno Arničovo noviteto.«

»Koliko pa so stari povprečno vaši godbeniki?«

»Enaintrideset let. Sestav je

kar dober. So nekateri, ki

igrajo tudi že po 40 let. Predsednik na primer igra že 34

let.«

»Koliko vas pa je še tistih, ki ste bili pri VII. korpusu?«

»Tudi nas je še nekaj.« In

ov. Sihar je začel šteti. »Ne- kaj jih je padlo, drugi pa so

zatrešeni vsepovsod po raz- nih službah.«

Besed nam ni zmanjkalo. Le avtoBUS je pripeljal mimo

morda kakšno minuto pred voznim redom. Moral sem

oditi.

M. Stofja

Spomenik padlim godbenikom v Hrastniku

IZ BEOGRADA

NEUSPEL POIZKUS

V poletnih mesecih, ko so zaprta gledališča, ko je koncertna sezona šla na dopust in razen na redko posejanih gostovanjih tujih umetnikov ni za dolgočasne Beograščane nobenega razvedrila, je prijetno presenetila in navdušila priča. kovanje napovedana novost: otvoritev varieteja »Orfeum«.

Reklama je bila tokrat še posebej bohotna. Z debelimi, mastnimi črkami je najavljala prvi varietejski program v Beogradu: ... Velika novost ... poletni zabavni program ... sodelujejo najboljši humoristi ... nastopajo domači in tuji umetniki ... Variete »Orfeum«.

Reklama je učinkovala. Ze drugi mesec se zgrinjajo vsak večer množice zabaveželnih Beograščanov pod veliko premično platno, pod katerim je v sezoni nastopal cirkus Adra. Pod tem šotorom spremljajo program, za katerega bi bila pravijsna oznaka: od vsepovsod in za vsakogar nekaj. Program sestavljajo glasbene točke solistov, ansamblov, pevcev in instrumentalistov. kzerije in skeči ter nastopi mo-

zemskih artistov, k. obatov in žonglerjev. Pričačarji bi torej, da so organizatorji poplavalci obljubljeni dolg. Res je, da bi bil program lahko malce bolj živahen, toda to lahko spregledamo, saj je variete prvi poizkus te vrste pri nas in ima nedvomno začetniške težave in s tem v zvezi tudi napake.

Pomembnejša ugotovitev je, da ta obljubljena novost sploh ni novost! Pestrost programa ni opravičila zabavno in umetniško kvaliteto. Mimo nas se vrstijo posamezne točke kot po nekem voznem redu in iz njih veje rutina in popularnost posameznikov, nikakor pa ne svežina in novost celotnega programa, ki bi nas res zabavala.

Javni in radijski programi so izostrili okus občinstva in mu izoblikovali čut za zdrav in veder humor v tolikšni meri, da program, v katerem prevladuje samo profesionalno rutinstvo posameznikov — ne zadovolji kot zabavna in umetniško kvaliteta celota.

R. Radoš

Otrok in njegova zunanost

Puberteta je obdobje, ko se v otroku razen značaja oblikuje tudi okus

Ze ko se otoci rode, se znajdejo starši pred na videz malenkostnim, vendar pa ne pomembnim problemom, namreč pred vprašanjem otrokove zunanosti: kako bo otrok obložen in kakšen vtis bo napravil na svojo okolico. Ze v drugem letu bo otrok reagiral na način, ki kaže, da v tem pogledu ni povsem ravnodušen. Njegova zainteresiranost za zunanost bo med drugim prišla do izraza tudi v njegovi še močno pomanjkljivi govorici. Otroci bo začel uporabljati besede kakor so »lepo«, »kakano«, prej in večkrat drugo, ki je bolj splošna, ker zajema neprimerno široko področje pojmov, ne samo tisto, kar je umazano, marveč tudi kar je grdo, neprikladno in prepovedano.

Čeprav je ta zainteresiranost lastna vsem otrokom, je večja pri otrocih iz družin, kjer zelo pazijo na oblačenje in na zunanost in kjer o tem vsak dan govore. Nekateri starši gledajo v take skrajnosti, da dajo nedoročene otroke trajno on-

dulirati ali manikirati nohte, drugi spet pa se ne zmenijo niti za najosnovnejše zahteve otroške osebne higiene. V predšolski dobi otroci še niso sposobni, da bi zmerom in zanesljivo poznali razliko med lepim in grdum, higiennim in nehigiennim načinom oblačenja, kakor tudi še ne vedo, kaj ustreza njihovi starosti. Sele v pubertetni dobi postanejo v tem pogledu povsem samostojni. Takrat otroci na podlagi nasvetov odraslih že sami odločajo o svoji zunanosti. Zal nekateri starši tudi v tem obdobju ne dopuščajo otrokom, da bi sami skrbeli za svoje oblačenje.

Lahko rečemo, da je skoraj splošen pojav, da se deklice in dečki v dobi dozorevanja zlasti zanimajo za svojo zunanost. V tem času pride večkrat do sporov s starši na eni strani zato, ker slednji ne želijo zmerom ustreči vsem željam svojih otrok glede oblačenja, na drugi pa, ker se starši boje, da bi utegnili otroci

spričo prevelike skrbi za svojo zunanost zanemariti šolo in vse drugo. To živahnejše zanimanje za zunanost pa običajno ne traja dolgo in zato ga je treba razumeti kot normalno, prehodno fazo razvoja.

V vedenju nekaterih otrok med puberteto vidimo včasih tudi drugo skrajnost, ki je v tem, da se otroci namenoma malomarno oblačijo in da tudi na osebno higieno ne pazijo. Otroci nekako zanemarijo vse, kar je lepo in okusno. Ta oblika vedenja je včasih značilna tudi za otroke, ki so uživali do pubertete pravilno vzgojo in ki so si že pridobili higienske navade. Pa tudi to moramo razumeti kot prehodno pojav, ki bo povezano s celo vrsto drugih izginil tem prej, čim večjo pozornost bodo starši posvečali otrokom v tej starosti. Puberteta je obdobje največjih nevarnosti za napačno oblikovanje otrokovega značaja, prav tako pa tudi obdobje neslutnih možnosti, ker je človeška osebnost v tem času izredno občutljiva in dojemljiva ter reagira na vse živahneje, kakor v kateri koli drugi življenjski dobi. Tudi glede oblačenja je to čas, ko se v otroku oblikuje pravi okus.

Včasih traja pretirano zanimanje za oblačenje ali zanemarjanje slednjega dije kakor normalno pričakujemo. To je običajno znak, da otrok ni uspešno prebrodil pubertetne krize. Lepotičje ali zanemarjanje zunanosti se ne pojavlja posebej.

Ravnanje s kuhanimi jedmi in ostanki

Jed je največ vredna takoj ko je kuhana. Zato naj v obratih družbene prehrane skušajo ugotoviti čas, kako prihajajo gostje v jedilnico in temu priredijo pripravo jedi v enem, dveh ali več obrokih zaporedoma. To velja zlasti za zelenjavne jedi in krompir, ki ne smejo dolgo stati, a jih tudi ne smemo pogrevati. To je edini pravilen način, čeprav je nekoliko neudoben. Sprva bo stvar malo bolj nerodna, ker ne bomo znali točno preračunati časa, kdaj naj začnemo isto jed deliti drugič; vendar bodo abonenti razumeli, če bodo vedeli, da je daljša čakanje v njihovem interesu, ker bodo dobili svežo jed.

Hrane skuhamo le toliko, kolikor jo bomo porabili. Če pa se kljub temu zgodi, da večja količina hrane ostane, jo takoj po kuhanju naglo ohladimo, postavimo v korito s hladno ali tekočo vodo, ali pa na led. Ko smo hrano dobro ohladili, jo postavimo v hladilnik. Posebno hitro pokvarljiva živila — francoska solata, kreme, majoneze, krompirjeva solata ipd. — moramo porabiti še isti dan, ko so bile pripravljene. Pogrevanje ali hranjenje živil ob robu štedilnika je zdravju škodljivo. Bakterije se v takem toplenem živilu izredno hitro razmnožujejo, razkrajajo živilo in mu spreminjajo okus.

(Bilten Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva)

Zato moramo to vprašanje proučevati ne samo z gledišča etike in estetike, marveč tudi mentalne higiene.

(»Press-servis«)

V okraju Nova Gorica že razpravlja o prispevku za šolske kuhinje

NOVA GORICA, avgusta. Ob ukinitvi pomoči UNICEF razpravljajo tu o delovanju mlečnih kuhinj v novem šolskem letu. Na okrajnih svetih za šolstvo in socialno varstvo poudarjajo potrebo po ustanovitvi komisij za šolske kuhinje v občinah in pri šolskih odborih. Ti organi naj bi pri starših in krajevnih skupnostih dosegli soglasje o samopriskvih in nadzirali delo mlečnih kuhinj.

Na 178 šolah v gorškem okraju so minula štiri leta uspešno delovale mlečne kuhinje. Seveda ponekod boljše, drugod pa slabše. Bilj so tudi primeri, da so obroke za učence pripravljali učitelji sami. Samopriskvek staršev je znašal povprečno 150 din za otroka na mesec, razliko pa so krtili s prispevkom UNICEF. Tako je okrog 14 tisoč otrok dobivalo izdatne malice in staršem ni bilo treba skrbeti za to. Kako bo v novem šolskem letu s tem, pa še ni povsem jasno. Vsekakor pa bo obstoj mlečnih kuhinj odvisen od staršev in od razumevanja krajevnih skupnosti.

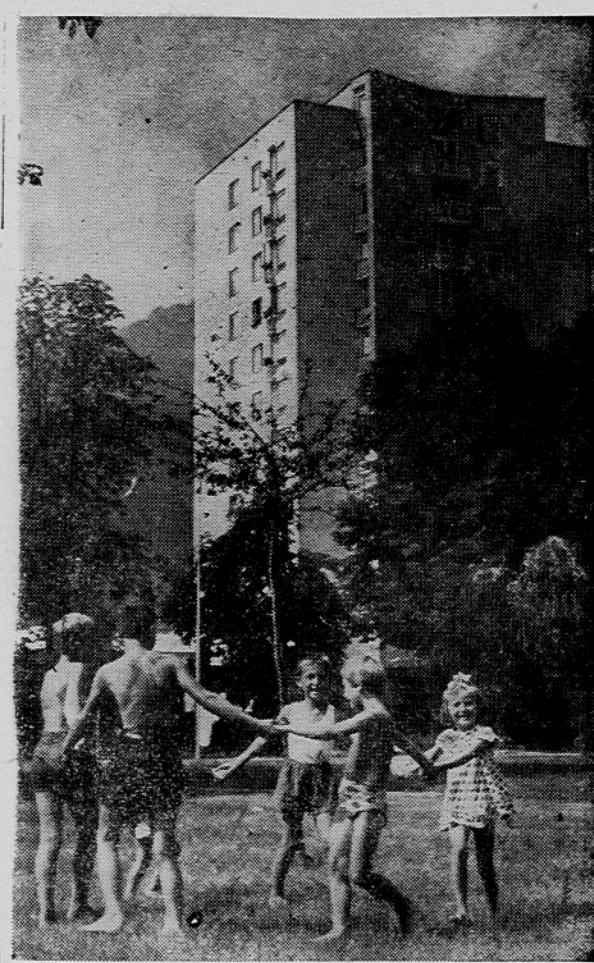
O problemih šolskih kuhinj je v gorškem okraju že zdaj mnogo razprav. Tako je tudi prav, kajti pravočasno je treba ukrepati, če hočemo, da bodo mlečne kuhinje dobro delovale.

Ponekod zbirajo sadje in pripravljajo razne džeme, marmelade in sadne sokove. So pa tudi kraji, kjer se še zmešajo ne, kakšen naj bi bil jedilnik. Na OLO Gorica so mne-

Katero sadje lahko shranjujemo v hladilniku

Jagode, češnje, borovnice, breskve in slive lahko shranimo v hladilniku nekaj dni. Dajte to sadje le zrelo v hladilnik, ker se v njem zaradi mraza ustavi proces zorenja. Jabolka, hruške, pomaranče in limone ni potrebno shranjevati v hladilniku. Zadostuje že, da jih pred uporabo malo ohladimo.

Banan ni priporočljivo dati v hladilnik, ker v njem takoj počrni.

Brezskrbna mladost v razigrani igri pred stolpnico na Otoku, v novem, naglo se razvijajočem celjskem stanovanjskem naselju. Nova, svetla stanovanja so tudi pogoj za zdravo rast mladega rodu. — (Foto: Zlatko Deniša)

Na Polomu je lepo

Kot da bi šlo za hitrostni rekord, nas je občinski »Kombi« pod spretno Janezovo roko v

nekaj minutah potegnil po ozki in vijugasti cesti na severni del Gorjancev. Ustavili smo se pred prostornim planinskim domom na Polomu, kjer je 726 metrov nadmorske višine. Tu nas je pričakala razigrana skupina otrok.

»Pravkar smo se vrnili z izleta. Bili smo pri slapniku Pleš in Sopota v Zumberku. Prijetna pot, krasen razgled na vzhodni del Gorjancev, res čudovito. Lepo nam je tu gori,« so hiteli pripovedovati.

Za letovanje otrok, ki jim je bivanje na gorskem zraku še posebno potrebno iz zdravstvenih razlogov, res ne bi mogli najti lepšega kraja, kot je Polom — lepa jasa sredi gozdov v neposredni bližini Opatove gore. Otroško kolonijo je organiziral svet za varstvo družine in otrok pri Občinskem ljudskem odboru Novo mesto, v koloniji pa so bili otroci tudi iz drugih občin, predvsem taki, ki jih je napotil Okrajni odbor Zveze borcev. V razgovoru so povedali od kod so doma. Marjan je rekel, da je iz Suhorja pri Metliki, Bojan iz Sentjerneja, Mirko iz Dečje vasi pri Trebnjem, Tonček iz Lešnice pri Otočcu. Drobno živahno dekle je povedala, da je iz Kanizarice pri Črnomlju, kjer je njen oče rudar.

Otroci so bili soglasni v tem, da je najbolj prijetna stvar izlet skozi gozd. In izletov so napravili mnogo. Bili so na Spiljerjevi špiči pri znani Paganji jami, na Ječmenišču in drugod. Čudoviti razgledi, pri-

jetne poti po gozdu in številne zanimivosti, vse jih je navdušilo. Debelo sem pogledal, ko so mi rekli, da hodijo tudi na »kino« izlete, pa so mi hitro pojasnili in pokazali »kino točko«.

Radi so se namreč zbrali na jasi nad Kostanjevico, od koder je lep razgled na vso kostanjevsko dolino in okolico. Vasi, vinogradi z zidanicami, ceste, potoki, obdelana polja objame človek z enim pogledom, kot bi v resnici imel vso to krasoto narave pred seboj na filmskem platnu.

»Za izlete so res navdušeni. Zanje pa je tudi tu gori dovolj priložnosti,« je potrdila upravnica kolonije profesorica Jančič, tudi sama je planinarka in tabornica. Dodala pa je, da so tudi drugače pridni. Seveda, to, da morajo po kosilu obvezno dve uri v postelji, jim sprva so bili otroci tudi iz drugih občin, predvsem taki, ki jih je napotil Okrajni odbor Zveze borcev. V razgovoru so povedali od kod so doma. Marjan je rekel, da je iz Suhorja pri Metliki, Bojan iz Sentjerneja, Mirko iz Dečje vasi pri Trebnjem, Tonček iz Lešnice pri Otočcu. Drobno živahno dekle je povedala, da je iz Kanizarice pri Črnomlju, kjer je njen oče rudar.

Otroci so bili soglasni v tem, da je najbolj prijetna stvar izlet skozi gozd. In izletov so napravili mnogo. Bili so na Spiljerjevi špiči pri znani Paganji jami, na Ječmenišču in drugod. Čudoviti razgledi, pri-

(P. Romanič)

Vitamini za nego kože

Marsikdaj se sprašujemo, zakaj imamo nekoliko ohlapno kožo, slabe barve in pogosto izpuščaje na njej. To se zlasti dogaja občutljivim ljudem. — Da se polt popravi in znova dobi svež videz, je važno spremeniti prehrano, urediti prebavo ter dati koži potrebne vitamine tudi od zunaj.

Za čiščenje krvi je prav dobra mešanica čajev: stoltnice, rože, preslice, brinjeve jagode, šipkove jagode in rožmarin. — Vsako jutro na tešče popijemo kozarec, in sicer deset dni zapovrstjo v mesecu, ostalih dvajset dni čaja ne pijemo. — Prihodnji mesec to ponovimo. Seveda pa so vitamini, kot smo že rekli, tudi za prehrano kože zelo važni. Pomanjkanje vitamina A, ki ga je mnogo v mleku, mlečnih izdelkih, korenju, špinatu, solati in v jajčnem rumenjaku, pa povzroča zlasti spomladansko in lišajasto kožo. Vsakodnevno uživajte korenjevega soka na tešče in kmalu popravilo našo polt in uredilo prebavo. — Korenje vsebuje namreč karotin, ki je predstopnja vitamina A in se v telesu spremeni v vitamin A.

Pomanjkanje B vitamina se kaže na koži, zlasti na sluznici, ki razpoka. Težka bolezen, ki nastane zaradi pomanjkanja vitamina D je pelagra. Znak te bolezni je rdečica na koži, ki se polagoma prekrije z luskami; te odpadejo in puščajo za seboj rjave pigmentirane sledove, ki so najpogostejši na vratu, rokah in nogah. Prizadeto je tudi lahko črvesje in živčevje. Zato bo treba skrbeti, da bo v naši prehrani dovolj vitamina D, ki ga dobimo v kvasu, sveži zelenjavi, mleku in jetrih.

Prehrana brez svežega sadja in zelenjave povzroča oslabele organizma in s tem v zvezi tudi slabo, neoporno kožo. Pomanjkanje C vitamina se

pokaže na koži v hrapavosti in izsušenosti. Huda bolezen, pomanjkanje vitamina C je skorbut — krvavitve na dlesni, ki otečejo ter povzročajo izpadanje zob.

Sonja Jurca-Čikova

Dr. Dušan Repovš:

NESREČE PRI KOPANJU

Ceprav letos slabo vreme nagaša pri kopanju, ni nič manj nesreč kot v prejšnjih, lepših poletjih. Se celo huje so! Spomnim se žalostne nesreče v Prekmurju, ko je na izletu utonilo več otrok. Nekaj dni prej pa smo brali o podobni nesreči na Drini.

Razumemo, da se kaj takega pripeti na deroci reki, vendar sta letos utonila že dva udi v zaprtih bazenih. Ob slovenski obali pa je 19-letni fant z blazino odplovaj daleč na morje in utonil.

Edino ob Savi, kjer je vsako leto največ nesreč, letos še ni bilo kaj hujšega. Večkrat pa so že kopalec reševali neprevidežne.

Zakaj se najpogostejše pripetijo nesreče pri kopanju? Takoj po kosilu, s polnim želodcem in razgreti od poti skačejo kopalci v mrzlo vodo, morda še na glavo — čeprav ne vedo, ali se ne skrivajo pod gladino ostre skale! Na morju radi pozabijo na plimo in oseko, plavajo tako daleč, da jim za povratek zmanjkuje moči, pozabljajo, da ob slabem vremenu pljuske slane vode lahko človeku »vzame sapo«. Nič bolj ne ob rekah in tolmunih; brodičjo po vodi in prav nič ne pomislijo na razne črepinje in stankice konzerv. Bodimo tako uvidelvi in ne mečimo jih še ml v vodo! Kolikokrat se otro-

ci sami vozijo v čolnu, čeprav ne znajo vsi plavati.

Predrznost in pogum za plavanje ali celo reševanje ništa dovolj. Ne enega ne drugega se ne da naučiti brez strokovne pomoči in dolgotrajnega vežbanja. Če kdo zna »ležati na morskoi vodi, ne bo kos deroci Savi.

Ce opaziš človeka, ki se utaplja, pa ne znaš reševati iz vode, mu skušaj pomagati z brega. Kličij na pomoč in mu pomoli

kako palco, vejo ali mu vrzi desko ali podoben lesen predmet. Več ljudi se lahko tudi prime za roke in tako doseže ponesrečenca. Nikakor pa ne smeš obložen v vodo!

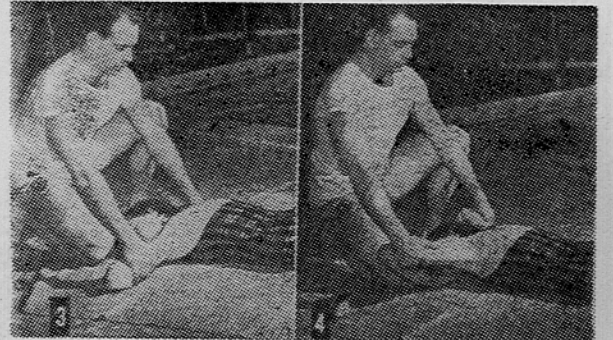
Utapljajoči krčevito grabi po opori in je zato nespretnemu reševalcu nevaren. Oklenil se ga bo in ga potegnil s seboj na dno. Najprej pije vodo, nato jo še zadnja in začne izgubljati zavest. Morda v deroci vodi udari še ob kak kamen in če

ne bo hitre pomoči, je izgubljen.

Cim smo ga uspeli spraviti iz vode, pošljimo takoj po rešilni avto in, če je le mogoče, tudi po zdravnika. Vendar s pomočjo ne smemo čakati na njun prihod. Takoj se lotimo dela, ker vsaka sekunda odloča o življenju! Brž ko preneha dihanje in srčni utrip, je možna oživitve le še nekaj minut. Tudi med prevozom v bolnišnico ne smemo prenehati z

SLIKA 3: Stej »dvaindvajset« vrni se v prvotni položaj. Z dlanmi zdrsi po nadlahtih ponesrečenca in se ustavi nad njegovimi komolci.

SLIKA 4: Vzdigni ga za roke proti sebi in navzgor, dokler ne čutiš odpora v njegovih ramah. Stej »triindvajseta. Nato se vrni v začetni

SLIKA 1: Poklekni na koleno tik nad glavo ponesrečenca, stopalo druge noge naj bo ob njegovem nasprotnem komolcu. Roki mu položi na hrbet tako, da se palci skoraj dotikajo ob hrbtenico, dlani naj bodo ob spodnjem robu lopatice, prsti razprti.

SLIKA 2: Z iztegnjenimi (ves čas) komolci se nagni in prenesi teko telesa naprej, tako da bodo roke skoraj navpične. Stej »enaindvajseta.

umetnim dihanjem. Zato prevozi utopljenca z malim osebnim avtomobilom ni primeren. Odstranimo vse nepotrebne ljudi, zadržimo le nekaj močnih, spretnih pomočnikov, ki se bodo menjavali pri izvajanju umetnega dihanja. To bo uspešno le, če bo vztrajno in enakomerno — vsekakor do prihoda zdravnika.

Zrak ne more do ponesrečenčevih pljuč, če ne očistimo (s prstom, ovitim v robec) ust, žrela in grla umazanije in peska. Poglejmo, če utopljenec morda nima zobne »proteze! Izvlecimo jezik, ki bo morda zdrknil nazaj in zapiral zraku pot.

Slečimo ponesrečenca do pasu in mu tudi zrahljamo pas. Vodo iztočimo iz njega najlaže tako, da ga prevrnemo na trebuh, stopimo preko njega in ga vzdignemo pod pasom, nekdo drug pa naj ga potolče krepko po hrbtu.

Vse to ne sme trajati predolgo, ker bomo sicer zamudili čas, v katerem lahko še oživimo ponesrečenca.

Za umetno dihanje naj ponesrečenec leži na trebuhu kot kaže slika 1, tako da telo visi malo proti glavi. Roki mu upognemo v komolcih in položimo pod glavo, ki jo obrnemo stran. Če imamo pri roki nekaj obleke, mu jo položimo pod trebuh. Tako najbolje nadomestimo naravno dihanje.

Hitrost naj bo 12 vdihov na minuto, sicer zrak ne more priti do dihal. Tudi izdih iz vdih mora trajati približno enako dolgo.

Ceprav se vam morda ne zdi potrebno, skrbno preberite še enkrat ta navodila, jih vzemite s seboj na kopanje in se pozkusite naučiti umetnega dihanja prej, preden bi bilo potrebno.

Najnovejši način umetnega dihanja, ki je prikazan na sliki, je uvedel Danec Holger Nielsen, uporabljajo ga pa že delj časa po vsem svetu.

Upamo, da vam s temi vrsticami nisimo pokvarili veselja do kopanja. Želim vam čim več sonca in počitka v preostalih poletnih dneh.

ČETRTI DAN PREDOLIMPIJSKEGA TURNIRJA V KOŠARKI

Pričakovana visoka zmaga

Jugoslavija dobila drugo tekmo z Veliko Britanijo: 90:38 (48:21)

BOLOGNA, 15. avg. Dopoldne je jugoslovanska košarkarska reprezentanca brez težav premagala ekipo Velike Britanije 90:38 (48:21). Sodila sta Frausto (Mehika) in Marchesi (Italija).

JUGOSLAVIJA: Nikolić 9, Kandus 4, Korać 22, Kristančić 7, Djerdja 6, Gerdić 6, Daneu 8, Petrićević 12, Dragojlović 6, Radović 2, Lekar in Djurić.

VELIKA BRITANIJA: Wilkinson 19, Robinson 4, Fischer 6, Beckvay 2, Johnson 2, Thomas 2, Phyon 3.

Ze v začetku igre so si Jugoslovani s hitrimi napadnimi napadi zagotovili vodstvo. V naslednjih minutah so gostje čedalje bolj večali razliko. V tem delu igre se je po-

sebnost odlikoval Korać, ki je v 15 minutah dosegel 22 točk.

Drugi polčas je vrsta Jugoslovij začela z velikomoma Petrićevićem in Djurićem, katerima ob strani pa sta delala družbo odlična strelca Kristančić in Dragojlović. Petrićevica z njimi pa je zelo slabo izvajala napredne napade, pa tudi v obrambi niso bili najboljši, tako da se razlika v tem času ni povečala. Šele pred koncem

igre so se naši igralci spet vzdržali in dosegli rekordno razliko košev.

Še tri tekme

Bologna — Na kvalifikacijskem olimpijskem turnirju v Bologni je CSR premagala Surinam 121:49 (63:21), Poljska pa Izrael 78:53 (42:21).

CSR — Španija 64:52 (26:21)

SAH DOMA MLADINSKO SAHOVSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE Parma vodi dalje sam

Priština, 15. avgusta. V nadaljevanju prekinjenih partij V. kola mladinskega sahovskega prvenstva Jugoslavije je moister Parma premagal Jovića v 109. potezi, Leban pa se je vdal Ankerstu brez igranja.

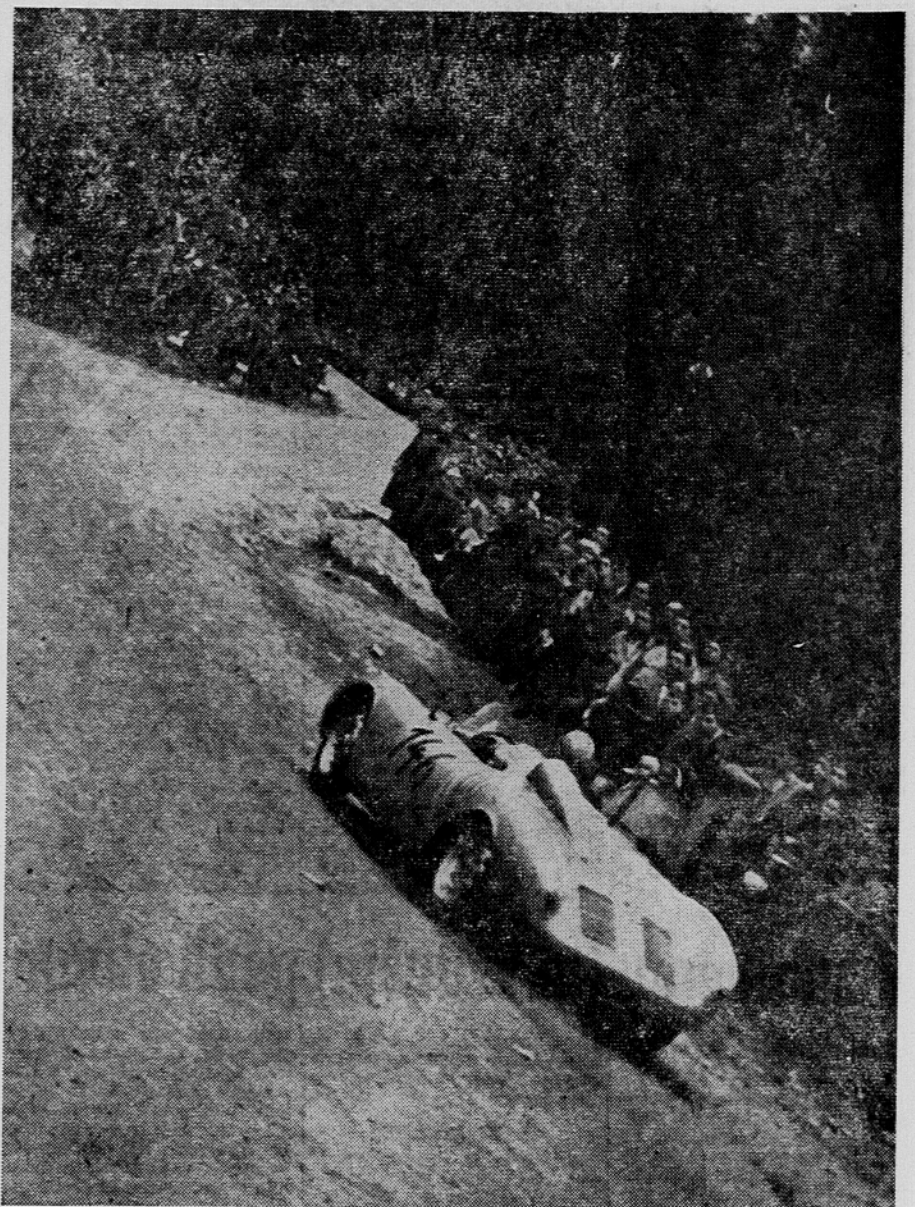
Tako je po te mkoilu vrstni red naslednji: Parma 5, Velićmirović 4,5, Rajković 4, Jović, Ankerst 3,5 itd.

Priština, 15. avgusta. V V. kolu mladinskega sahovskega prvenstva Jugoslavije so bili doseženi naslednji rezultati:

Parma: Jović prekinjena v 41. potezi v boljšem položaju za belega. Tenčev: Nedeljkovski 1:0. Velićmirović: Milošević 1:0. Partije Nemeth: Kovačević, Rajković: Banušić, Pešec: Koristović in Košinski: Pereničević pa so se končale z remi.

PIRERI. — LJILJAK REMI

SARAJEVO, 15. avg. V XI. kolu ženskega šampionata Jugoslavije je Piberlova remizirala z Ljiljakom. Ostali rezultati: Čačić — Timotejeva 1:0, Stadler — Kureš 0:1, Jovanović — Dundić 1:0, Svirar — Karabegović remi, Nagy — Canli 0:1, Tomljenović — Lazarević 0:1 in Jocić — Balaban remi. Po tem kolu vodi Lazarevićeva z 9,5 točke pred Piberlovo in Jovanovićem, ki imata po 8 točk itd.

Tako lepo je vozil proti vrhu Ljubelja zmagovalac med avtomobilisti do 2000 cm Jugoslovani Milivoje Božić za volanom Porscheja RS 1500.

KOŠARKARSKO PISMO IZ BOLOGNE

Dva vroča dneva

Sreči 18 reprezentanc, ki čakajo na vstopnice za Rim, bosta odločilna dneva za Jugoslovane v četrti in petek — Na presenečenje — v prid in v škodo — je treba računati na vsakem turnirju, tembolj na predolimpijskem

Desetih ta dan sem že mislil, da so otvoritvene slovesnosti pri kraju, vendar sem se zmotil. Od 9. ure jutraj pa vse do 22. ure je bil ves čas namenjen za parade, govore, zdravice, dviganje zastav, himne in sprejeme. Vmes so se celo tedaj, ko so Angleži stali mirno in s klobuki na sreh pozdravljali zastave, ko so ponosni Sudanci negibni kot kipi poslušali samo zapovedi svojega kapetana, igralci znova in znova odmerjali, iskali znanec in ugibali, predvsem seveda ugibali, koga bodo predolimpijski večeri iz Bologne peljali v Rim.

Med 18 moštvi so le Avstriji prišli v civilnih oblekah. Igralci z avstralske celine imajo dnevene in večerne olimpijske kroje, ostali pa po enega. Mimogrede — naša je med najlepšimi. To je pomembno le toliko, kar lahko je približno izmerimo upanje vseh, resnost in neskončno mnogo truda, ki so ga vlečili atleti, da bi zapisali svoje ime in ime svoje domovine v olimpijsko zgodovino športa. Zato mi je žal vseh, ki jim to ne bo uspelo.

Gledal sem moštvo Surinama, kjer meri najvišji igralec toliko kakor najnižji iz madžarske vrste. Kako zagrizeno in trdo vadijo, kako strahoma ogledujejo orjake iz evropskih vrst in kako jim se zmeraj blesti v očeh iskrice upanja. In vendar je že jasno, da je bila njihova dolga pot zmanj. Prav enako velja za Tajsko in Sudan ter za vseh 13 reprezentanc, ki ne bodo prišle dalje do Rima.

Prvi koš na turnirju so dosegli igralci olimpijske Nemčije, kakor jo radi imenujemo napovedovalci. V srečanju s Kanadčani je močnikom, ki so pred tekmo prikazali vse spretnosti, za las usla zmaga. Sosedje najboljših košarkarjev na svetu so grešili v podajah, dremali v obrambi, čez mero metali mimo obroča in bili tudi počasni, da bi kar naprej znova vse popravljali z nenehnim skakanjem pod koši. Trikrat, štirikrat ali petkrat se je žoga odbijala od koša, da bi naposled zdrsela skozi mrežo.

Palasport — v Bologni je bil poln... Kajpada največ zato, ker je bil prvi večer vstop prost. Do zadnjih trenutkov je bilo občinstvo na nogah, kar je bila z našim skoraj kilometer dolgim sprevodom po mestnih ulicah uprizorjena nova "super reklama". Sicer pa je bil uvod na bolonskem bojišču prav gotovo povsem pravilna napoved, da bodo vse odločilne tekme v bistvu le igra — živce in bodo pač zmagovali ne najboljši, ampak najbolj zbrani.

Po dosedanjih, a ne temeljitih vtisih so Poljaki naši prvi in najhujši tekmeči izredno dobri. Belgijci, so sedaj brez enega svojih najboljših igralcev Steavensera, napadali bolj kakor kadar koli doslej! Izraelci so v novi sestavi — skrivnostni in zanesljivo dobri, Grki in Španci pa solidni, toda prenziki. Nameravali smo zbrati podrobnejše podatke o vseh tehnikah, vendar nam je to preprečili gentlemenski sporazumi, da ne sme nihče obiskovati tuje treninge. Redke kršitve turnirskih odločb mečejo redarji z dvoran... To se nam je zgodilo, ko smo —

Breškvar je v Zagrebu igral s spremljivo srečo

NOVO PO TUJEM

Ludmipešta — Po nedeljskih tekmah za nogometno prvenstvo Madžarske vodijo Ferencvaros s 5 točkami, kolikor jim ima tudi Újpest na drugem mestu.

Bad Nauheim — Jugoslovanski teniški igralec Bora Jovanović je zasedel prvo mesto na mednarodnem turnirju, ki je v finalu odpravil Avstralka Kendalla 6:3, 6:1. V igri dvojice je skupno z Milčevićem premagal par Savay (Pak.) — Pirzada (Ind.) 6:0, 4:6, 6:0.

Budimpešta — Na meddržavnem atletskem srečanju med Madžarsko in CSR je Gyula Zsivotzky postavil nov evropski rekord v metu kladiva, in sicer z daljino 69,53 m. Med ekipama so zmagali domačini s 112:98 točkami.

Palermo — Košarkarice beograjskega Radničkoga so v finalu mednarodnega košarkarskega turnirja premagale Crveno zvezdo 56:48. V zmagovalni ekipi je igrala kot gost tudi igralka Ljubljanske Olimpije Sonja Mrak.

godke v tem srečanju proti Madžarski bodo za nas odločilni dnevi 18. in 19. t. m. Ni izključena inčica, da bomo v boj posegli tudi zadnji dan, ko bi imeli za nasprotnika bržkone Kanado. Če le-ti ne bi naglo popravili svoje igre, je naš optimizem upravičen. Pri tem računam, da so presenečenja na dnevnem redu. Zal ni velikega tekmovalja, na katerem bi ne bilo nobenega... Nam ga lahko pripravita razen Kanade kvečjemu še Tajvan in Izrael. —kič

MLADINSKI ATLETSKI DVOBOJ GRČIJA — JUGOSLAVIJA JUGOSLOVANI KREPKO VODIJO

Atene, 15. avg. Na olimpijskem stadionu v Atenah se je večer začelo dvodnevno tekmovalje mladih atletskih reprezentanc Jugoslavije in Grčije. Po prvem dnevu vodijo gostje 51:37. Jugoslovanski tekmovalci so zmagali v vseh disciplinah — razen v skoku v daljino.

Izidi: 100 m: Prsić 11,2, 400 m: Stanovnik 49,8, 110 m z ovirami: Hofman 15,6, krogla: Pivljanin 14,65, 1.500 m: Sahić 4:11,1, kopje: Kač 60,39, palica: Rojko 405, daljina: Maklaras 7,66, v štafeti 4x100 metrov sta bili obe ekipi diskvalificirani.

Po domačih krajih Kruševac. — V mednarodnem boksarskem srečanju sta se merili ekipi domačega »14. oktobra« in Herosa iz Zahodne Nemčije. Zmagali so domačini 12:8. Najboljši boksač večera je bil mladi Spasović ki je s k. o. premagal dvakratnega prvaka Bavarke Ranka.

Reka. — Na veliki boksarski reviji, na kateri so se najboljši jugoslovanski borci — razen olimpijcev — kosali za »Kvarnersko rokavico«, je bil za najboljšega borca razglašen Beogradčan Mitrović, čeprav je v finalu izgubil proti Trkščeviću, ker mu je počila prkica. Na 1. odprtem prvenstvu Reke je nastopilo 40 tekmovalcev iz vse države — razen iz Slovenije.

Pula. — Večerni se je v Puli končalo VIII. državno prvenstvo v boju na kotalkah. Naslov najboljšega moštva je ponovno osvojila ekipa domačega Cementa, ki na tekmovalni sploh ni bila poražena. Druga je bila ekipa Pule, tretja pa iz Nove Gorice.

PO ZAKLJUČKU TENISKEGA TEKMOVANJA ZA JUGOSLOVANSKI POKAL

Mladinci Hrvatske in mladinke Srbije

Slovenija se je dobro uvrstila z drugim mestom mladink in četrtim pri mladincih

Takoj po letošnjem mladinskem državnem prvenstvu v tenisu se je v Zagrebu začelo se tekmovalje mladinskih republiških reprezentanc za jugoslovanski pokal. Najboljši igralci so imeli tako možnost v neposrednih srečanjih s tekmeči popraviti to, kar je morda kdo zamudil na turnirju posameznikov. In kakor je bilo pričakovati, je res tudi prišlo do cele vrste presenečenj.

V ekipnem plasmaju mladincev je znova zasedla prvo mesto Hrvatska, vendar se je to zgodilo samo zato, ker sta si Vojvodina in Srbija tako porazdelili najboljši igralce — Vojvodince, da sta bili obe ekipi nato samo osrednji. Med mladinkami pa je po pričakovanju zmagovala Srbija, dokaj presenetljivo pa je bilo drugo mesto Slovenije.

Turnir je bil ves čas zelo zanimiv in izidi negotovi, ker so med tekami za nameček zabeležili tudi več poškodb. Tako je moral za dan nehati igrati tudi mladinski državni prvak Kovač, kar je prišlo prav ekipi Slovenije, ki pa te enkratne prilike ni le

Se uspešnejša je bila ekipa slovenskih mladink, ki sta jo sestavljali Kranjčanki Znidarjeva in Gunčarjeva. Premagali sta Hrvatke 3:2, Vojvodino 3:2 in BiH 5:0 ter izgubili samo srečanje z zmagovalcem Srbijo 1:4. Podrobna bilanca — Znidarjeva 5 zmag in 2 poraza, Gunčarjeva 3 zmage in 5 porazov ter dvojica Znidar-Gunčar 3 zmage in 1 poraz. Znidarjeva, ki je imela na državnem prvenstvu smolo pri Zrebu (že v četrtfinalu je naletela na drugo najboljšo Jugoslovanko in najboljšo igralko turnirja republiških reprezentanc Kokezo), je tokrat dokazala, da je za gotovo tretja mladinka v državi. Uspešen pa je bil tudi nastop Gunčarjeve, ki ima za zdaj vendarle še pre malo rutine za tako pomembna tekmovalja.

Končni lestvici zagrebskega turnirja sta takli:

MLADINCI			
Hrvatska	4	3	14:6
Vojvodina	4	3	13:7
Srbija	4	3	13:7
Slovenija	4	1	10:19
BiH	4	0	0:20

MLADINKE			
Srbija	4	4	0:17:3
Slovenija	4	3	1:12:8
Hrvatska	4	2	13:7
Vojvodina	4	1	3:12
BiH	4	0	0:20

KOLESARSTVO

Kakšna bo jubilejna dirka »Po Jugoslaviji«

V razgovoru z nekaterimi funkcionarji Kolesarske zveze Jugoslavije, ki so spremljali naše najboljše vozače na sobotni in nedeljski dirki za državno prvenstvo na Gorenjskem, smo med drugim izvedeli tudi za zanimiv načrt jubilejne dirke »Po Jugoslaviji« — prihodnje leto.

Glede na dosedanje izkušnje, po katerih so organizatorji vsi, ki so imeli kakorkoli opravka s to prireditvijo, zme-

vsemu svetu, zlasti pa mednarodnim strokovnim zvezam ta naš karavanski prelaz v kar najlepši luči. To pa je za prireditelje — AMZ Slovenije in AMD Tržič ni nič manj pomembno kot pa razveseljivo spoznanje, da je Ljubelj ob vse bolj in bolj rastoči motorizaciji zares naš najlepši praznik, kadar gre za brnenje motorjev in avtomobilov po njegovem poboju za športna priznanja. (h)

DIRKA ZA VELIKO NAGRADO PORTUGALSKE Brabham že prvak sveta

OPORTO, 15. avgusta. Na večerajšnji avtomobilski dirki za Veliko nagrado Portugalske je Avstralec Jack Brabham pospravil še eno zmago. Na dirki je nastopilo 15 vozačev, med njimi tudi Sirirling Moss, ki se je pred meseci hujše poškodoval na dirki za Veliko nagrado Belgije. Tokrat je bil peti, vendar ga je pozneje sodniška komisija diskvalificirala. Zmagovalac je prevozil 407,385 kilometrov na uro. Drugi je bil Novozelanec Bruce Mac Laren, ki je za to progo potreboval 2:19:58,0 ure.

Po večerajšnji dirki si je Brabham s 40 točkami praktično že drugič zagotovil naslov svetovnega prvaka, saj daleč vpred pred Mac Larenom (30) in Mossom (13).

Kolesarski delavci iz osrednje zveze prihajajo namreč čedalje bolj do spoznanja, da je treba tako obsežne prireditve v tej športni zvrsti obravnnavati samo po ekonomskih računih. Po pripovedovanju naj bi bil jugoslovanski Tour leta 1961 (pod pokroviteljstvom Zveze borcev Jugoslavije) največji, kar jih je bilo doslej pri nas. Ta mednarodna dirka naj bi odsej upravičeno imela vzdevek »Po Jugoslaviji«, saj bi bil po tem načrtu start v Ohridu, cilj pa v Ljubljani, vodila pa bi skupaj 1800 km daleč. Dirka bo trajala 14 dni, razdeljena pa bo v 12 etap z dvema dnevnima odmora. Prireditelj računa z udeležbo nič manj kot 15 držav, in sicer z: Belgijo, Švico, Francijo, Italijo, Nizozemsko, Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo, Dansko, Poljsko, CSR, SZ, Tunisom, ZAR in seveda Jugoslavijo.

To je vsekakor dobra misel, vredna vse pozornosti in podpore.

LEPO JE, TODA...

OLIMPIJSKI ŠPORTI IN FAVORITI V RIMU

Vaje na orodju: zamenjava mest na vrhu?

Za olimpijski turnir v vajah na orodju v Rimu se je prijavilo lepo število držav (23 moških in 19 ženskih vrst), ki zastopajo vseh pet celin. Avstralijo bodo zastopali le posamezni telovadci in telovadke. Na olimpijskih igrah v Melbourne so si »prtelovadile« kolajne pri moških vrstah Sovjetska zveza (568,25 točk), Japonska (566,40) in Finska (555,95), v ženski konkurenci pa SZ 448,80, Madžarska 443,50, Romunija 438,20 točke. Posamezniki: Čukarin (SZ) 114,25, Ono (Jap.) 114,20, Titov (SZ) 113,30, ženske: Latinina (SZ) 74,931, Keletti (Madž.) 74,630, Muratova (SZ) 74,464.

Čar zadeva prva tri mesta med vrstami, ni pričakovati večjih sprememb. Gre je za to, ali bosta sovjetski vrsti, predvsem moskva, mogli ohraniti svoj položaj na vrhu. Tudi na svetovnem prvenstvu v Moskvi leta 1958 je bila SZ pred Japonko, CSR je bila pa tretja pred Finsko, Poljska je bila na petem, na šestem mestu pa Jugoslavija. To je bil velik uspeh naše reprezentance, čeprav je bila odsotna Švica. Vrh tega se je Cerar vrnil iz Moskve z bronasto kolajno. Obdržati šesto mesto iz Moskve bo za našo mosko vrsto v Rimu težko dosegljiv cilj, kajti nekatere reprezentance so v zadnjih dveh letih zelo napredovale. To velja zlasti za Italijo, ZDA, pa tudi za Francijo in Švedsko. Če pregledamo lanskoletno sezono in realno ocenimo sedanjost naših olimpijske vrste, tedaj smo lahko zadovoljni, če se bomo v Rimu uvrstili med osmo

in deseto mesto. Boljši uspeh lahko pričakujemo le od Cerarja med posamezniki. Naš državni prvak je bil presenečenje svetovnega prvenstva v Moskvi. Zlasti sovjetski telovadci ga ne morejo prebraviti in ga imajo v Rimu za enega izmed favoritov, vsaj kar zadeva vaje na konju in drogu. Napak pa bi bilo, če bi preveč pričakovali od njega. Če si zopet pridobi bronasto kolajno, bo to izreden uspeh, vsekakor boljši kot na svetovnem prvenstvu. Zakaj? Število odličnih posameznikov se je medtem podvojilo. To velja zlasti za Japonce, ki jim v Rimu (kot vrsti) po vsej verjetnosti uspejo to, kar se jim ni posrečilo v Moskvi, to je vreti SZ s samega vrha. Japonci imajo letos najmanj deset tekmovalcev, ki so že zbrali na letošnjih predolimpijskih tekmovanjih po več kot 12 točk. Ono, Takemoto, Tsurumi, Alhara in drugi bodo hudo stregli

po kolajnah, po katerih bodo segali svetovni prvak Saklin, evropski prvak Titov, pa Stobov (drugi na evropskem prvenstvu). Ostali člani sovjetske reprezentance so še Azarjan, Kardemelli in Lisicki, preseenečenje zadnjega svetovnega prvenstva. V sovjetski vrsti ne bo več Čukarina, zlate kolajne iz Melbourne, pa Muratova zlate kolajne v parterju, Japonci pa bodo brez Kubote, ki je v Melbourne osvojil dve najvišji priznanji. Minila so pač štiri leta.

Kaj pa drugi odlični telovadci? Kakor že rečeno jih je precej, večina že znanih. Več kot le kandidati za kolajne so Šved Thoresson (preskok, parter), Finci Ekmo, Kestola in Olkkonen, Nemec Fürst, Danis (CSR), Švicar Flvian pa še Anglež Stuart, ki je bil peti na evropskem prvenstvu v Kjöbenhavnu, Bolgar Kapsasov, Italijan Vicardi, pa še drugi Nemci Ild.

V ženski konkurenci so še slej ko prej favoriti Rusije, hud boj za srebrno in bronasto kolajno med češkoslovaškimi, madžarskimi, japonskimi in romunskimi telovadkami, tak je bil vrstni red na svetovnem prvenstvu. Jugoslavija v Rimu ne bo imela vrste marveč bodo tja odpotovala samo tri tekmovalke.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega nepo-
bnega in ljubelega sina in brata
JANEZA JERALA

Je najlepše zahvaljujemo vsem, ki
so ga v tolikem številu spremlili
na njegovi zadnji poti, sočustvo-
vali z nami in izrazili sožalje ter
vsem darovalcem vencev in cvetja.
Iskreno se zahvaljujemo učitel-
jem ter učencem iz Preske za
vence, spremstvo ter poslovilne
besede ob odprtem grobu. Prisrčna
hvala dr. Notarjerju za njeno po-
zornost in dr. Pintarju, sestri Milki
ter ostalemu osebju otroške kli-
nike v Ljubljani za njihov trud.

Zalujoča družina

Kovinsko podjetje
»UNITAS« -
Ljubljana, Celovška c. 224

sprejme takoj

VAJENCE

za sledeče stroke:

Modelnega mizarja
Livarje
Ključavničarje
Orudjarje
Galvanizerja
Električarja

Za težje pogoje dela pre-
jemajo vajenci dodatke,
za dober uspeh pri učenju
pa še posebno nagrado.

7373

Podjetje za projektiranje

»MASINOPROJEKT«
Beograd, Dobrinjska 8,

razpisuje

NATEČAJ

za izpolnitve naslednjih

delovnih mest:

strojnega inženirja s prak-
so za šefa oddelka za

termotehnične naprave

ali z daljšo prakso za

tehničnega svetovalca,

več strojnih inženirjev

za samostojne in vodil-

ne projektante za delo

na projektiranju indu-

strijskih naprav in in-

stalacij,

dva strojna inženirja s

praksno za vodilna pro-

jektanta podjetja »Ma-

šinogradnje«.

več elektro-tehnikov s

praksno za samostojne

projektante za delo na

projektiranju električ-

nih naprav in instalacij,

več gradbenih tehnikov za

sodelavce pri projekti-

ranju objektov stroje-

gradnje,

več gradbenih tehnikov za

sodelavce ali samostoj-

ne projektante statičnih

detaljev,

več gradbenih tehnikov s

praksno pri kalkulacijah,

več arhitektonskih tehni-

kov za sodelavce pri

projektiranju visokogra-

denj.

Prošnje sprejema Sekre-

tariat podjetja do izpolni-

tne mesta. — Plača po

tarifnem pravilniku in po

učinku.

7467

Razpisna komisija

JUGOSLOVANSKE

INVESTICIJSKE

BANKE

Glavne centrale

BEOGRAD

razpisuje

NATEČAJ

za izpolnitve prostega

delovnega mesta

PREVAJALCA

v oddelku tujih deviznih

sredstev in uvoza opreme

pri Glavni centrali Jugo-

slovske Investicijske

banke.

Pogoji: ekonomska, prava-

na ali filozofska fakulte-

ta, popolno obvladanje

enega svetovnega jezika

(angleški, francoski ali

nemški) in opravljen stro-

kovni izpit za prevajalca.

— Prošnje z življenjepis-

om in prepisom diplome,

kolikove s 50 dn države

takse, oddajte pri Ju-

goslovanski investicijski

banki — Glavni centrali

v Beogradu, Terazije 7-9,

Direkciji za personalne

zadeve, 7. nadstropje, so-

ba št. 710. — Vsa po-

jasnila dobite po telefonu

št. 35-201, inter. 374.

7468

VSAJ 2 DNI PREJ

preden odpotujete na dopust, nam pošljite vaš stalni

naslov in

LETOVISKI NASLOV,

da vam bomo tudi na počitnice pošiljali dnevnik DELO.

Sporočite tudi točen čas -

od kdaj do kdaj naj vam

list pošiljamo!

Č. P. »DELO«

Ljubljana p. p. 29

Interesenti rabljenih osebnih avtomobilov in dru-
gih motornih vozil, vozila kupite ali prodaste
najugodnejše na

SEJMU JUGOKOMERCIJA V MARIBORU

Obvestila in pogoje daje JUGOKOMERCIJA Novi Sad

PREDSTAVNIŠTVO ZA LR SLOVENIJO — MARIBOR,

NA MARIBORSKEM TEDNU, TELEFON ŠTEV 22-06

TEKSTILNA TOVARNA

»MOTVOZ IN PLATNO« — GROSUPLJE —

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih

razmerij

SPREJME ZA SVOJE DELAVCE V DELOVNO

RAZMERJE

1. 9 MOJSTROV za novo predilnico konoplje

Pogoji: tekstilni tehnik predilec, po možnosti
z nekaj prakse, ali absolvent industrijske tek-
stilne šole z nekajletno prakso

2. MOJSTRA OPLEMENILCA

Pogoji: tekstilni tehnik, po možnosti z nekaj
prakse, ali visokokvalificiran delavec z vsaj
triletno prakso.

3. VARNOSTNEGA TEHNIKA

Pogoji: tekstilni ali strojni tehnik z nekaj
prakse v HTZ službi.

4. REFERENTA NABAVE

Pogoji: popolna srednja šola ali vsaj nižja stro-
kovna izobrazba s poznavanjem tekstilnih su-
rovin in pomožnega materiala.

5. MOČI ZA OBRAČUN proizvodnje v predilnici

konoplje
Pogoji: tekstilni tehnik ali absolvent srednje
ekonomske šole.

6. 2 ADMINISTRATORKI

Pogoji: končana administrativna šola.
Na vseh razpisanih delovnih mestih je možen takojšen
vstop dela — Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in dose-
danje prakse sprejema Uprava podjetja. 7461

Za vedno nas je zapustila naša draga mama, sestra
tašca, svakinja, teta in babica

JULIJA RAGUZA roj. KOKEL

vdova čevljarkega mojstra

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 16. 8. 1960, ob 16.30 ur
Franciškove mrliške vežice na Zale.

Zalujodi: sinova: Vladimir in Hugo z ženama.
Zvonko in Kristino; hčerke: Friderika, por. Jagrič,
Sabina, por. Bajec, Sonja, por. Muhvič; svak Andrej
z družino; nečaki: Avgust, Stanislav in Edi. Vnuki:
Irena, Julij, Rajko, Lado, Nevenka, Emica, Joško.
Zvonko in Branko, ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Konjic, Kranj, Zagreb, ZDA, Celje, Idrija.

Sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da
nas je po težki, mučni bolezni za vedno zapustila naša
ljuba žena, mama in babica

MARIJA KUCLER roj. Erjavec

upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 16. avgusta,
ob 16. uri izpred pokopališča na Viču. Do pogreba leži
v Andrejevi mrliški vežici na Zalah.

Zalujodi: mož Franc hčerka Dragica por. Petrovič,
zet Gusti ter vnučki Marinka in Branka.

Ljubljana, Sevnica, Zagreb, dne 14. avgusta 1960.

Sorodnikom in znancem naznanjamo žalostno vest,
da je po dolgi, mučni bolezni dotrpej moj dragi mož,
dobri atek, brat, stric in tast

KAREL KRULJC

črkoslikarski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 16. avgusta,
ob 17. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zale.

Globoko zalujodi: žena Pavla roj. Tancik, hčerki
Martina por. Sedej in Zalka, bratje Stane, Pavle in
Ljode, sestre Mimica, Stefka, Milica in sorodst. o.

Ljubljana, Zagreb, dne 14. avgusta 1960.

Vlado Tom

VRTALNI MOJSTER

POGREB BO V TOREK, DNE 16. AVGUSTA 1960 OB 10 URI DOPOLNE

V SENTGOTARDU.

VESTNEGA IN DOLGOLETNEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI

V TRAJNEM SPOMINU.

GEOLOŠKI ZAVOD LJUBLJANA

V znamenju (in vzdušju) petih olimpijskih krogov

Tudi olimpijada gre skozi

želodec...

Olimpijski kuharji so teore-
tično dobro podkovani, toda
zdaj, ko se bližajo dnevi, ko bo
treba v praksi pokazati, kaj so
se naučili so le malo v skrbah.
Kulinarčni spisek najbolj pri-
jubljenih jedi z vsega sveta
je seveda silno obsežen in bo-
do iz njega izbirali kar najbolj
znane jedi. Tako so uvrstili
na jedilnike avstrijski jabolč-
ni zavitek, madžarski guljáš,
angleške prekažene ribe in
druga več, testenin pa bodo
kuhali deset vrst — kdor se
bo hotel pač sprijazniti z nji-
mi. Japonci niso pripeljali
svoje mojstra iz kuhinje, pač
pa so vzeli med prilagoje pre-
cejšnje zaloge zelenega čaja, fi-
zološkega testa, morskih želišč
in pa čaja ter soje. V jedilni-
kah bo zelo strog urnik — za-
radhi kondicije nastopajočih —
vrh tega pa so prireditelji
ukrenili, da taji novinarji
sploh ne bodo smeli nagovar-
jati aktivnih, se pravi jim
kratko malo prepovedati vstop.

Skoraj 900 kolajn bo...

Pri letošnjih igrah bodo raz-
dali po 286 zlatih in srebrnih
ter še 286 bronastih kolajn, ker
bosta oba premaganca v polfi-
nalih v boksu skupno zasedla
tretje mesto. Število tekmo-
vanj je letos precej skrajšano:
vsega bodo opravili 150 di-
sciplin v 18 športnih panogah.
Največ odličij bodo prejeli

atletci, plavalci, rokoborci in

telovadci. V nogometu prejme

kolajne vseh 11 igralcev —

brez rezerv.

Čudna prepoved

Papež bo 24. avgusta popol-
dne vsem olimpijskim udele-
žencem na Petrovem trgu pre-
bral posebno poslanico v fran-
coskem jeziku. Svojim podre-
jenim pastirjem je poslal
okrožnico, v kateri naroča, da
lahko obiskujejo olimpijske
sporede — nikakor pa ne v
boksu, rokoborbi in plavanju.

Službe so že razpisane

Olimpijski prireditelji so
kajpak ta čas tudi zelo močni
delodajalci. Štab sodelavcev,
pomočnikov in pomožnega
osebjaja gre v stotine. Stalno
nameščenih je v stadionu 121,
v plavalnem stadionu 79, v no-
gometni areni 54 in celo v ma-
li palači športa je zaposlenih
25 ljudi.

Fond Johna Thomasa

Ameriški John Thomas, ki
je prav gotovo najresnejši
kandidat za zlato v skoku
v višino, v rimski areni ne bo
imel navijačev samo med ro-
jaki nasploh, marveč zlasti še
kar štiri domače ljudi: očeta
in mater ter 17-letno sestro in
5-letnega brata. Prometna
družba, pri kateri je Johnov
oče zaposlen, je ustanovila po-
seben Thomasov fond, v kate-
rega so vlagali člani 4000-gla-

vega kolektiva prostovoljne
prispevke. Thomasovi so med-
tem že krenili na pot. Ko so
vprašali mater, kako in kaj je
bilo s sinom v mladih letih
glede atletskih darov, ni vede-
la povedati nič posebnega.
Spomnila se je le toliko, da je
bilo v njem nekaj poskočnega,
pa po navadi, kadar se je vr-
čal iz šole, ni odpiral vrtnih
vrat, marveč jih je kratko in
malo preskakoval. Takrat je
bil star devet let...

Napovedi in ugibanja...

Trije po svetu znani športni
novinarji (Willy Meisl pri
World Sportu v Londonu, Ro-
berto Quercetani — Italija in
Maxwell Stiles iz Mirror Eve-
ning Newsa, Los Angeles) so
se skupno lotili napovedi, kdo
bo odnesel zlato odličja z atlet-
skih olimpijskih disciplin. Pri
tem niti ne dajejo prednosti

najnovejšim senzacionalnim
dosežkom in njihovim izvajal-
cem, marveč postavljajo n. pr.
v tekmu na 100 m na prvo me-
sto Američana Nortona pred
Nemca Haryja in tudi na
110 m z ovirami Calhouna pred
Nemca Lauerja. V kopju se
vzemajo za Poljaka Sidla in
ne za Američana Alleya. Za
400 m se niso mogli zediniti za
enega, marveč priobčujejo kar
tri imena: Spenceja (Juž. Af-
rika), Singha (Ind) in Kerra
(Zah. Indija). Ostali njihovi iz-
branci so še: 800 m: Kerr,
1500 m: Elliott (Avstralija),
5000 in 10000 m: Halberg (Novi
Zeland), maraton: Popov (SZ),
4 × 100 m: ZDA, 4 × 400 m:
(Zah. Indija, 400 m ovire Davis
(ZDA), 3000 m zapreke: Krszys-
kowiak (Polj.) višina: Thomas
(ZDA), palica: Don Bragg
(ZDA), daljina: Boston (ZDA),
klativo: Connolly (ZDA) in
deseterboj Johnson (ZDA).

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST,
DA JE 14. AVGUSTA TRAGIČNO PREMINIL TOVARIS

JOŽE ŽAGAR

TRAKTORIST

NA ZADNJI POTI GA BOMO SPREMILI 16. AVGUSTA

OB 16. URI IZ PRIMOŽI NA POKOPALIŠČE.

V KOČEVSKI REKI.

ZVESTEGA IN DOBREGA SODELAVCA

BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.

UPRAVA POSESTVA »SNEŽNIK«

IN SINDIKALNA PODRUŽNICA

SPOROČAMO DA JE TRAGIČNO PREMINIL

JOŽE ŽAGAR

TRAKTORIST PRI KU PRIMOŽI

NA POSLEDNJO POT GA BOMO SPREMILI V TOREK,

16. AVGUSTA NA POKOPALIŠČE V KOČEVSKI REKI.

POZRTVOVALNEGA ČLANA BOMO OHRANILI

V TRAJNEM SPOMINU.

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK PRIMOŽI

KRAJEVNA ORGANIZACIJA SZDL KOČEVSKA REKA

OSNOVNA ORGANIZACIJA SZDL PRIMOŽI

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL

ZARADI POSLEDIC OBRATNE NESREČE

Matko Skoberne

OBRATNI ELEKTRIČAR

ZVESTEGA SODELAVCA IN ČLANA NAŠEGA

KOLEKTIVA BOMO OHRANILI V TRAJNEM

SPOMINU.

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V SREDO,

DNE 17. AVGUSTA 1960, OB 16.30 IZ MRLIŠKE

VEŽICE NA POKOPALIŠČE V TRBOVLJAH.

DELOVNI KOLEKTIV RUDNIKA

RJAVEGA PREMOGA TRBOVLJE-HRASTNIK

SINDIKALNA PODRUŽNICA RUDARJEV

PRI R

Puška v krvnem gobcu

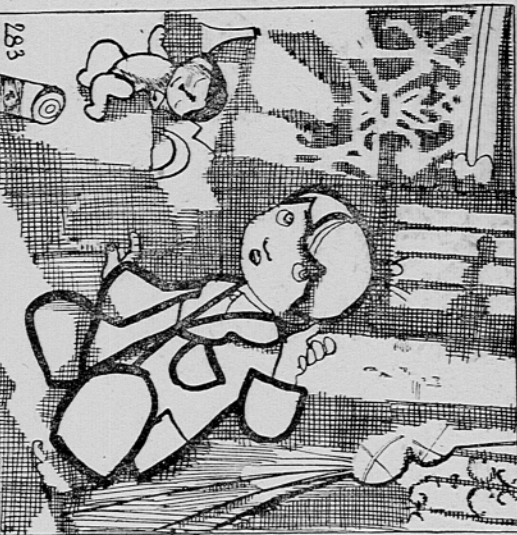
Nenavadnega dogodka iz vojnih let se spominja Mitar Vukosav iz Dabnice pri Stolcu. Kar na lepega je krava na poti s pašne privlekla na dvorišče vojaško puško. Nemški vojak je zaspal nekje na polju, krava se je pripasla mimo njega in zavohala jermen. Zvečala ga je in se počasi vračala s pašne.

Kozarec vode - ljubezen

V nekaterih vaseh iz okolice Doboja se je ohranil star običaj. Fant, ki mu je dekle všeč, pride na dvorišče in porpoši za kozarec vode. Če dekle ustreže njegovi prošnji, pomeni, da ga je pripravljena vzeti, sicer pa mu pove, da nimajo nič vode pri hiši, in fant mora iskati življenjsko družico drugod.

Dantejev muzej

V kratkem bodo v Firencah odprli Dantejev muzej, ki bo hranil predvsem posnetke dokumentov o njegovem življenju. Med drugim bodo razstavili tudi sliko odloka o izgonu pesnika iz političnih razlogov (leta 1302) in najstarejši izdaje njegovih del.

283. V temo so se zarisali obrisi vežnih vrat. Janko je segel po ključki - kakšna sreča, vrata so bila odklenjena! Smuknil je v črno vežo in tipal po njej dalje, izognil se je posodam za smeti in stopnišču, priplazil se je do konca veže, kjer so se mu odprla vrata na dvorišče. Kot da je znašel v globokem vodnjaku ali jami z visokimi stenami!

284. Črni zidovi so se dvigali v zrak na vseh štirih straneh enako strmo in visoko, nekje visoko nad njimi so blede mežikale zvezde. Neskončno olajšanje je prevzelo Janko. Dvorišče je ozko in majhno, šlo pa bo le! Balon se bo lahko dvignil! S tresočimi se prsti je Janko poskal regatovo stebelce in pihnil, kar so mu dale zasople ustnice.

285. Zgodilo se je. Čudovito! Balon je v trenutku zrasel in Janko je skočil vanj. Zgrudil se je na dno gondole, čutil je bliskovito dviganje in, ne da bi pogledal iz balona, je vedel, da so hiše z visokimi, temnimi zidovi ostale globoko pod njim, majhne kot kočice iz kock. Zakaj zvezde, ki so sijale nad njim, so bile svetle, čiste in velike, mnogo bliže.

Podgane in kabel

Vseposvobod je čedalje več kablov in izoliranih žic, po katerih teče električna energija na človekovo delovno mesto in v bivališče, kar pa je tudi vedno več požarov, ki so posledica okvare na teh napravah. Precej izoliranih žic pokvarijo podgane, ki pregriznejo izolacijo in tako napravijo kratak stik.

Vzroke teh pojavov je proučevala neka švedska tovarna kablov, ki so ji pomagali strokovnjaki z veterinarske visoke

Sonce - del hrane

Zaužita jed in vdihani kisik nista edina hrana živih organizmov. Zanimivo so ugotovili naravoslovci Thomasa in Fabra o prodiranju sončnih žarkov skozi kožo. S poskusi sta dokazala, da se na primer pajki, ki jih v določenih časovnih presledkih obseva le sončna svetloba in ne dobivajo hrane, dobro razvijajo in postanejo težji. Po njunem mnenju tudi človek med sončenjem ne izgublja teže, temveč nasprotno: med sončenjem bi morali ljudje zmanjšati obrok hrane, če se nočejo zrediti.

šole v Stockholmu. Namen raziskave: potem ko bi ugotovili vzroke podganjega apetita, bi iskali nove možnosti in sredstva za zaščito kablov pred temi glodalci.

Pri poskusih so uporabljali bele podgane, ki so jih že vrsto let gojili v laboratorijih ob običajni hrani ter so se normalno razvijale in razmnoževale. Sprva so jih imeli v kletkah iz pocinkane žice, potem pa so jih razdelili na skupine. Pri nekaterih poskusih so dobile podgane tudi valjaste vzorce iz umetne snovi.

Ena izmed ugotovitev: samice kažejo na splošno več veselja do glodanja kot samci. V kletko z desetimi samicami so spustili 16 koncev različnih kablov in žic, prevlečenih z gumijem in z umetnimi snovmi. V dveh dneh so poskusne

živali tako nagrizle vse kable, da se je videla bakrena žica. Popolnoma so obrle žično prevlečko iz poliamida, vzdržala sta le dva vzorca z jekleno in aluminijasto oblogo, vendar so strokovnjaki ugotovili po natančnem pregledu, da je aluminij manj odporen proti podganjim zobem kot pa jeklo. Različni odstotki polivinilnega klorida in mešal kot sestavnih delov zaščitne prevleke na žicah so različno zadrževali podganje zobe, ki pa so kljub vsemu preverili »užitnost« vseh prevlek. Neupoštevane so ostale le cevi z večjim premerom, medtem ko so vogali in konice očitno naravnost spodbujali živali h glodanju. Podgane so nagrizle

Zaradi nagona ali iz radovednosti so glodalci pokusili vse žične prevleke

celo vzorce, ki so jih ovili z drobnostnim smrkovim papirjem in z grobimi pletivi. Koške smrkovega platna so raznesle po vseh kotih.

Za poskušajo so jim nastavili tudi druge snovi, ki se jih glodalci po navadi izogibajo, na primer kalilo za gumi in podobne reči, vendar so se podganji zobje lotili vsega. Ugotovitev ob zaključku poskusov: iz grahkanju nagajne in radovedne podgane ne glodajo samo za hrano uporabnih snovi, temveč tudi vse drugo. Zato bo morala kemična industrija iznajti prevleke iz gumija in umetnih snovi s kemičnimi dodatki, ki bodo glodalce odvračali od dela, po katerem so dobili ime. K. L.

V tisoč let starem rovu

Pri Kostolcu so odkrili predor iz bizantinskih časov

Prav kot stoletja poprej Rimljani so tudi Bizantinci zgradili trdnjavo nad sedanjim Starim Kostolcem. Pri kopanju temeljev za nova poslopja vaščani se zdaj odkrivajo temelje rimskih in bizantinskih hiš in spomenikov. Morda prav zaradi teh najdb se je med Kostolčan prenašalo iz rodu v rod izročilo, ki pripoveduje o podzemeljskem hodniku, po katerem je bilo mogoče priti po Donavo iz stare trdnjave na banatsko ravnino.

To staro zgodbo je nehoti preveril neki Kostolčan, ki je hotel razširiti tesno dvorišče za svojo hišo in je kopal v breg ter obdajal zemljo. Naletel je na zelo trdo zemeljsko plast, tako da je moral seči po krampu. Pod udarci se je pokazal trd opečni zid, potem pa je zazijala temna odprtina.

Kmalu je prišel upravnik požarne muzeja, po naključju pa se je mudil v bližini tudi znan jamar iz Petrovca na Mlavi. Priznava, da se jima je medicinske in študentske rudarstva. Odpravili so se v podzemeljski hodnik.

Zaradi naplavin so se morali sprva plaziti, potem pa so se znašli v 175 cm visokem in 95 cm širokem bizantinskem

obokanem predoru s kamniti stenami. Podzemeljski hodnik se strmo vzpenja proti planoti, kjer je nekdo stala bizantinska trdnjava Viminakion, od kraja, kjer je Kostolčan s krampom prebil zid, pa se naglo spušta proti Donavi.

Raziskovalci so prišli kakih 50 m daleč, potem pa sta jim zaprti pot zemlja in kamenje. Na hodniku so našli na lomene črepije in v zemlji na človeške kosti. Upravnik požarne muzeja je dejal, da bodo podzemeljski rov očistili, tako da bo po desetih stoletjih spet mogoče priti iz Kostolca po ozkem predoru do razvalin bizantinske trdnjave. K.

STARŠEVSKI NAGON JE MED KRALJEVSKIMI PINGVINI TAKO MOČAN, DA SE ZA SIROTO POGOSTO SPODAJEJO ODRASLI BREZ LASTNEGA NARAJAJA ZA MLADIČA JE NAJBOLJE, ČE SE PREVIDNO DRŽI OB STRANI.

DOKLER NI JASNO, KATERA ZAKONCA GA BOSTA POSVOJILA.

Drobiž

FILMSKI REKORDER

Sedemnajstletni Danec Björn Mortensen je postavil novi čuden rekord: videl je 406 filmov. Sam trjuje, da je tako izboljšal svetovni rekord nekake ameriškega novinarja, ki je videl v istem letu »samo« 338 filmskih predstav. Mladi Danec pravi, da bo letos skušal izboljšati rekord na 450 filmov.

NAGRADE SO IZGINILE V nekem danskem mestu so organizatorji dobrodelne prireditve povezali loterijo z iskanjem zaklada. Pod nadzorstvom policije so v umetni meglji skrili v mestni okolici na površini enega hektara zabojček s 1000 danskimi kronami in 50 kronami v vsakem in nekaj ducatov steklenic najboljšega izvoznega piva. Naslednji dan so se izžrebanci v spremstvu radovednežev odpravili iskat zaklad, ki pa ga ni bilo. Naslednja dva dni so organizatorji prireditve preiskovali vso reč, vendar »zaklada« niso več našli. Menijo, da ga je ponoči izkopal nekdo izmed tistih, ki niso bili izžrebani.

SREDSTVO ZA USPAVANJE DREVJA Pod imenom »MH-30« prodaja neka ameriška tovarna sredstvo, ki daje čez zimo uspeva dreve, se pravi, da zmanjšuje delovanje drevesnih celic. Tako dreve daje uspešno kljubuje najhujšemu mrazu.

STARA SALA Neznanec je sporočil pariski policijski prefekturi, da sta v neki hiši v določenih ulici zaprti dve mladi dekleti. Brez posebnega pomenika se je policija odpravila na mesto.

TIHOTAPEC V Hongkongu so prijeli na letališču trgovca, ki se je zdel carinikom precej debelejši kot nekaj dni poprej, ko je odpoštoval. Pregledali so ga in našli

čija odpravila tja in - se znašla pred žensko jetnikinco.

NEPREVIDNOST Neki avstrijski popotnik se je na Dunaju zabaval v živalskem vrtu. Med drugim je ponujal divjemu prašiču skozi mrežo rogljičke. Prašič je hlastnil po pecivu in preveč radodarnemu radovednežu odgriznil tri prste.

MUHASTA STRELA Neki poljski športnik je za las usel smrti v varšavski športni dvorani. Nekaj sekund potem, ko je utrujen odločil uteči, je strela udarila v posilje in oplazila kovinske uteži. Parket pod tistim orodjem v telovadnici je bil ves osmojen, atlet pa je razen trenutne omočitosti odnesel zdravo kožo.

UKRADENA KAVCIJA Neki žepar v Alientownu (ZDA) se je zagovarjal pred sodniki, ki so mu zagotovili možnost, da bo izpuščen, če bo položil kavcijo. Medtem ko se je razgovoril o pogojih za izpuščenje, je ukradel streljivo in potem še sodniku listino ter plačal s tujim denarjem 100 dolarjev kavcije.

SKOT V HELIKOPTERJU Neki Skot je plačal dva šilinga za polurno vožnjo s helikopterjem. Po desetih minutah poleta se je helikopter zapletel v vejave in zgrmel na tla. Pilot so odpeljali v bolnišnico. Skot pa je šel dve uri daleč peš in potem zahteval pri letalski upravi, naj ga drug helikopter vozi po zraku preostalih dvajset minut.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

pod obliži na telesu zlate ploščice v skupni vrednosti štirih milijonov dinarjev.

NADZORSTVO NAD STARIMI AVTOMOBILI Z namenom, da bi bilo na cestah manj prometnih nezgod, so izdale britanske prometne oblasti odlok, po katerem so dolžni lastniki nad deset let starih motornih vozil poslati svoje avtomobile v določeni časovnih presledkih na uradni pregled motorjev in zavore. Po približnih podatkih je v Veliki Britaniji vsaj tri milijone nad deset let starih avtomobilov. Objavili so tudi spisek 12.000 garaž, kjer bodo mehaniki pod nadzorstvom komisij pregledovali vozila.

UMETNO SUŠENJE LESA Z novim elektronskim instrumentom, ki meri vlago v lesu, je mogoče v sušilnicah natančno ugotovljati in nadzorovati količino vlage v lesu, ki ga umetno sušijo po novem, še ne objavljenem kemičnem postopku.

PREMIJE ZA STALNOST Posebno nagrado tisoč mark dobi v nekem frankfurtskem podjetju pomočnik, ki ostane v službi pri istem podjetju vsaj tri leta po opravljenem pomočniškem izpitu.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

NA JUZEM TECAJU Neki francoski tekmovalci so obšli Antarktično dolino, ki je skoraj brez ledu. Dolga je kakih 200 kilometrov in leži na desletnem povsem neznanim področju »zemeljskega vznosa«, kakor nekateri označujejo celino ob južnem tečaju.

Stari sledovi kostnega raka

Že v zgodnji ledeni dobi je človeka napadal kostni rak. Sledove te bolezni so ugotovili na spodnji čeljusti, ki so jo izkopali v Keniji. Južnoafriški antropolog dr. Thobias je s tem razvozlal uganko, ki je zbudila živahne razprave pred desetletji, ko so našli tisto kost. Najdena kost ima vzbočino, ki je na prvi pogled sestavni del razvite brade. Vendar je brada v zgodovini človeškega rodu sorazmerno mlad pojav, saj je imel spodnjo čeljust brez brade še neandertalec, ki je živel sredi diluvialne dobe. Sprito tega je razumljivo presenečenje, ki ga je povzročila izboklina na čeljusti, najdeni v Keniji.

Nekateri antropologi so zasnivali na vzbočini te čeljusti daljnosežne domneve. Ena izmed njih: Afrika je zibelka človeštva, saj se je tam pojavila tako imenovani »homo sapiens« že mnogo tisočletj prej kot v Evropi, Severni Ameriki in Aziji. Vendar se ta domneva večini antropologov ni zdelo verjetna, zato se je skrivnost tiste čeljusti pridružila številnim drugim problemom, ki jih znanost še ni razvozla. Seleda nedavno je začel dr. Thobias raziskovati kenjsko čeljust z vsemi modernimi pripomočki.

Njegova ugotovitev: vzbočlina na čeljusti je sicer res podobna razviti bradi, vendar je to le bolezenski izrastek, ki ga je povzročil kostni rak.

Vas v senci Blizu Knina je vas Mračaj. Nenavadno ime povsem ustreza, ker so vaski hiše tako postavljene na dnu globeli, da jih obseva sonce tudi v najdaljših poletnih dneh le po deset ur.

Mačka in lisica Paničeva muca iz Bukovca v dobojskem okraju je imela mlade, pa so jih domači udušili. Nekaj dni kasneje je gospodar prinesel iz gozda mlado lisčko in jo dal mački, ki je kar naprej mirjavkala. Nenavadno: mačka je začela dojeti zvirovkega mladčka.

Ptičje jajce: 10 milijonov let Ob reki Prut so našli v naplavinah okoli 600 gramov težko ptičje jajce, ki je po mnenju sovjetskih strokovnjakov staro deset milijonov let.

Načrtovanje: 1. dvom, nezaupanje, 7. glasbeni izraz za živahno, veselo podajanje, 9. grafično razmnoževanje, 10. različna soglasnika, 11. desni pritok Save na Hrvaškem, 12. mosko ime, 13. kratka humanitarne organizacije, 14. neodločen rezultat šahovske igre, 15. merjasec, 17. posebna dvojna poteza v šahu.

NAVPIČNO: 1. planet našega sončnega sistema, 2. vmesni produkt cementne industrije, prepeka, 3. ime italijanske filmske igralke Martinelli, 4. obrtnik šivilske stroke, 5. začetnik slovenskega pesništva (-Soči-), 6. eden največjih matematikov in fizikov starega veka, 8. del voza, 12. vrata v plotu, 14. pregovor, izrek, 16. grška črka.

RESITVE PREJŠNJE KRIZANKE VODORAVNO: 1. nahod, 6. Sinastra, 8. blanket, 9. Nana, 10. Ebro, 13. gravure, 17. koledar, 18. Doris.

MAČKA IN LISICA Paničeva muca iz Bukovca v dobojskem okraju je imela mlade, pa so jih domači udušili. Nekaj dni kasneje je gospodar prinesel iz gozda mlado lisčko in jo dal mački, ki je kar naprej mirjavkala. Nenavadno: mačka je začela dojeti zvirovkega mladčka.

Ptičje jajce: 10 milijonov let Ob reki Prut so našli v naplavinah okoli 600 gramov težko ptičje jajce, ki je po mnenju sovjetskih strokovnjakov staro deset milijonov let.

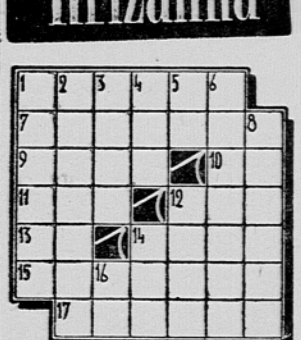
MAČKA IN LISICA Paničeva muca iz Bukovca v dobojskem okraju je imela mlade, pa so jih domači udušili. Nekaj dni kasneje je gospodar prinesel iz gozda mlado lisčko in jo dal mački, ki je kar naprej mirjavkala. Nenavadno: mačka je začela dojeti zvirovkega mladčka.

Ptičje jajce: 10 milijonov let Ob reki Prut so našli v naplavinah okoli 600 gramov težko ptičje jajce, ki je po mnenju sovjetskih strokovnjakov staro deset milijonov let.

MAČKA IN LISICA Paničeva muca iz Bukovca v dobojskem okraju je imela mlade, pa so jih domači udušili. Nekaj dni kasneje je gospodar prinesel iz gozda mlado lisčko in jo dal mački, ki je kar naprej mirjavkala. Nenavadno: mačka je začela dojeti zvirovkega mladčka.

Ptičje jajce: 10 milijonov let Ob reki Prut so našli v naplavinah okoli 600 gramov težko ptičje jajce, ki je po mnenju sovjetskih strokovnjakov staro deset milijonov let.

Krizanka

VODORAVNO: 1. dvom, nezaupanje, 7. glasbeni izraz za živahno, veselo podajanje, 9. grafično razmnoževanje, 10. različna soglasnika, 11. desni pritok Save na Hrvaškem, 12. mosko ime, 13. kratka humanitarne organizacije, 14. neodločen rezultat šahovske igre, 15. merjasec, 17. posebna dvojna poteza v šahu.

NAVPIČNO: 1. planet našega sončnega sistema, 2. vmesni produkt cementne industrije, prepeka, 3. ime italijanske filmske igralke Martinelli, 4. obrtnik šivilske stroke, 5. začetnik slovenskega pesništva (-Soči-), 6. eden največjih matematikov in fizikov starega veka, 8. del voza, 12. vrata v plotu, 14. pregovor, izrek, 16. grška črka.

RESITVE PREJŠNJE KRIZANKE VODORAVNO: 1. nahod, 6. Sinastra, 8. blanket, 9. Nana, 10. Ebro, 13. gravure, 17. koledar, 18. Doris.

MAČKA IN LISICA Paničeva muca iz Bukovca v dobojskem okraju je imela mlade, pa so jih domači udušili. Nekaj dni kasneje je gospodar prinesel iz gozda mlado lisčko in jo dal mački, ki je kar naprej mirjavkala. Nenavadno: mačka je začela dojeti zvirovkega mladčka.

Ptičje jajce: 10 milijonov let Ob reki Prut so našli v naplavinah okoli 600 gramov težko ptičje jajce, ki je po mnenju sovjetskih strokovnjakov staro deset milijonov let.

MAČKA IN LISICA Paničeva muca iz Bukovca v dobojskem okraju je imela mlade, pa so jih domači udušili. Nekaj dni kasneje je gospodar prinesel iz gozda mlado lisčko in jo dal mački, ki je kar naprej mirjavkala. Nenavadno: mačka je začela dojeti zvirovkega mladčka.

Ptičje jajce: 10 milijonov let Ob reki Prut so našli v naplavinah okoli 600 gramov težko ptičje jajce, ki je po mnenju sovjetskih strokovnjakov staro deset milijonov let.

Rodezija:

Ozadje nemirov v Bulavaju

(POSEBNI DOPIS IZ BULAVAJA)

Bulavajo, avgusta... Na lepih asfaltnih bulvarjih in pločnikih v mestu Bulavajo, v Južni Rodeziji, je konec julija obležalo nekaj desetih ubitih in kakih 50 teže ranjenih Afričanov. Istočasno so zaprli okrog 500 pripadnikov afriške demokratične stranke, ki je začela demonstracije z zahtevo, da policija ustavi surovo politiko rasne diskriminacije. Odgovor je bil tipično kolonialističen: policija je streljala in ubila nekaj demonstrantov.

Vse to se je zgodilo potem, ko je bila proglašena neodvisnost v Kongu, potem ko so Belgijci intervenirali in ko je bele naseljenke, dovlačneje populne gospodarje centralne Afrike, zajela skrb za prihodnost. Bulavajo je s svojimi 120.000 prebivalci, ki so 30.000 Evropejcev, značilno mesto belih naselencev v Južni Rodeziji, prav tako kot je to Salisbury, glavno mesto tako imenovane Centralno-afriške federacije. Bulavajo je sicer starejši od modernega in bleščečega Salisburija; zgrajen je na istem mestu, kjer je nekoč stala prestolnica afriškega vladarja Lobengule. Bulavajo je ohranil tudi svoje afriško ime, ki pomeni v jeziku plemena Matebele "mesto zrtv".

V središču Bulavaja dobi človek vtis, kot da bi se nenadoma znašel v najmodernejšem mestu Amerike ali Zahodne Evrope.

Podoben kot na severu Rodezije tudi tukaj stara angleška arhitektura iz začetka našega stoletja odstopa mesto burnim preokceanskim vplivom. Toda napis povsod po mestu te opominja, da je to Afrika, in sicer tisti njen del, v katerem se vedno vlada brutalna politika "apartheida".

Majhne bele kovinske ploščice z napisom "samo za Evropejce" v močno vidnih črnih črkah, so znamenje apartheida; za režimom v Južno-afriški uniji je režim v Južni Rodeziji najodločnejši predstavnik rasne diskriminacije. Tu Afričani ne smejo niti pomisliti, da bi sedli v parku na klopi, afriški otroci se ne smejo niti približati "belim" gugalnicam v teh parkih, črnci ne smejo v avtobuse, ki so namenjeni samo belcem. Za Afričane ni mesta po bančnih in poštinih uradih, za njih kinematografi sploh ne obstajajo, prav tako tudi ne kavarnar. Pločniki iz zbite zemlje ne pomenijo, da ljudje, ki so gradili mesto, niso utegnili tlakovati tudi teh delov ceste; so le znamenje, da so ti pločniki "rezervirani" samo za domorodce.

Zato ni nič čudnega, da so nedavni veliki nemiri izbruhnili prav na bulvarjih Bulavaja, to je mesta, v katerem so do skrajnosti zaostreni odnosi med črnim prebivalstvom in evropskimi naselenci. Do spopadov dejansko ni prišlo zaradi stanja v Južni Rodeziji, marveč zaradi slišnega položaja v federaciji Rodezije in Niase. Približno 8 milijonov Afričanov prebiva v tej federaciji.

8 milijonov Afričanov bi ostalo v taki "industrijskorudarski federaciji Rodezije" le 3 milijone Afričanov ob 275.000 Evropejcih. Računica je zelo enostavna in se popolnoma ujema z načrti, ki jih skušajo belgijske in druge kompanije uresničiti glede Katange, ko si prizadevajo to kongoško provinco oddvojiti od Konga.

Od tu tudi vse močnejši odpor Afričanov in njihov vsak dan bolj odločen boj proti režimu, ki so jim ga vsilili belci v Južni Rodeziji in ki jih je oropal najbolj elementarnih pravic. Od tu tudi vse bolj odločen odpor Afričanov proti poskusom, da bi eno umetno tvorbo, ki je bila ustvarjena za to, da bi uspešno izkoristila Afričane, zamenjali z drugo, ki bi bila prav tako orodje v rokah kolonialističnega režima.

Zdravko Pečar

ZSSR:

Nenavadno mesto na vodi

(POSEBNI DOPIS TANJUGA IZ MOSKVE)

MOSKVA, 15. avg. — Kakih 100 km jugovzhodno od Bakuja, glavnega mesta Azerbejdžana, so ljudje zgradili mesto, na nenavadnem kraju in nenavadno na pogled. Na katerokoli stran pogledate z njegovih ulic, povsod je voda okoli njega. Toda naselje ni na otoku. Voda je tudi pod hišami. Do mesteca se lahko pride z ladjo, vlakom in avtomobilom.

Cepprav je že zaradi tega nenavadno, je tudi še pomnogo drugim zanimivo. Pojavilo se je pred desetimi leti in ima ime, ki spominja na zapisek 50 let, Nevtjanije Kamni. Na prostoru, ki ga zavzema in ki ni niti na zemlji niti na nebu, žive njegovi prebivalci kakor drugi ljudje. Imajo svojega "mestnega očeta", ki skrbi za to, kar spada v pristojnost oblasti, vendar pa tukaj ni tega, kar je sicer v vseh drugih naseljih. Nikdar se ni v naselju Nevtjanije Kamni slišal glas otrok.

Nevtjanije Kamni so zgradili na odprtem morju, v bližini podvodnih čer, o katerih govore še stari potomci kot o kraju, kjer je videti na površini Kaspijskega morja čudno tekočino, ki se lahko vna- me. Boj za "črno zlato" je

di za vrtnje v globini 40 metrov.

Ni bilo lahko zgraditi te industrije. Cepprav je zaprto, lahko postane Kaspijsko morje tudi nevarno. Na kraju, kjer so začeli delati, so prvi osvajači kaspijske nafte živeli na skalovju, ki ga je ob- livalo morje. Raziskavanje je bilo zelo težavno. Zgraditev zaščitnega zida bi bila draga in bi odvzela mnogo časa. Zato so se odločili, da potope več starih ladij. Tako so ustvarili nekakšen valom, za njim pa majhno pristanišče za ladje. Starih ladij pa niso popolnoma potopili. samo toliko, da so lahko njihove palube uporabljali za nastanitev delavcev.

Odteje so zgradili približno 120 km jeklene poti do naselja Nevtjanije Kamni in v njem samem. Na stebrih so zgradili tudi dve naselji po 20 stanovanjskih poslopij s štirimi rezervacijami, skladišči in kulturnim domom. Naselje ima celo večerni tehnikum, ki je došel dal sto mladih strokovnjakov za nafto.

Na "jeklenem otoku" ne žive družine, temveč samo delavci. Polovico meseca delajo na njem, drugo polovico pa preživijo na odhodu. V Bakuju v svojih domovih. S časom se bo to izpremenilo. V okoliših naselja Nevtjanije Kamni bodo ustvarili z nasipanjem majhen umeten otok, na katerem bodo zgradili več štirinadstropnih poslopij. Zgradili bodo tudi umeten zaliv za pristajanje ladij, pa tudi primeren površino za pristajanje in vzletanje helikopterjev, ki bodo prevažali delavce v Baku in nazaj.

Otok potopljenih ladij bo naraščal, njegove "jeklene ulice" bodo čedalje globlje segale v morje. Kaspijsko morje bo dobivalo s kopnega čedalje nove in nove stolpe, iz svojih rezervovjev in vrtin pa bo dobavljalo čedalje večje količine nafte.

Živko Balbija

AKTUALNI
PORTEŽNADŠKOF
MAKARIOS

leader osvobodilnega gibanja ciprskih Grkov in prvi predsednik neodvisne ciprske republike.

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

LUMUMBOVO PISMO HAMMARSKJÖLDU

Ponoven sestanek VS

Predsednik kongoške vlade zahteva, naj prevzame izvajanje resolucij Varnostnega sveta komisija afriških in azijskih držav — Lumumba zahteva tudi odpoklic vseh belih vojakov OZN

LEOPOLDVILLE, 15. avg. (Reuter). Predsednik kongoške vlade Patrice Lumumba je danes postal Dag Hammarskjöldu pismo, v katerem izraža svoje nesoglasje z načinom, kako generalni sekretar izvajal resolucije Varnostnega sveta z dne 14. in 21. julija ter 9. avgusta. Poleg tega je premier Lumumba v pismu postavil nekatere zahteve, ki zadevajo odnose med silami OZN in kongoško armado.

Lumumbove zahteve se nanašajo na neposredno izročitev vseh kongoških letališč vojaškim silam Konga, na takojšnje vkorakanje kongoških enot in vojaških oddelkov afriških dežel v Katango, na umik neafriških čet iz te pokrajine ter na predlog, da bi kongoški vladi dali na razpolago transportna letala, s katerimi bi prepeljali kongoške čete in civilno oseboje v Katango. Končno premier Lumumba zahteva, da OZN zapleni vse orožje in municijo, ki so ju belgijske enote razdelile v Katangi, in ga izroče kongoški vladi.

Ko je ponovil svoje nesoglasje z akcijo generalnega sekretarja, je Lumumba v pismu opozoril, da je Hammarskjöld — delav v dogovoru z Belgijci in ravnal tako, "kakor da vlada Konga, edini legalni predstavnik oblasti v deželi, sploh ne obstaja". V obrazložitvi tega stališča premier Lumumba opozarja zlasti na tisti del resolucije Varnostnega sveta z dne 14. julija, ki pooblašča generalnega sekretarja, "da podzame vse ukrepe v dogovoru z vlado republike Kongo in ji nudi tudi vojaško pomoč, če bo to potrebno".

Prihod švedskih čet v Katango je po mnenju kongoškega premiera "manever, ker je dobro znano, da sta švedska in belgijska kraljevska družina v sorodu". Na drugi strani zameri Lumumba generalnemu sekretarju OZN, ker je po glasovanju o poslednji resoluciji v Varnostnem svetu za 24 ur odložil svojo pot v Kongo ter se razgovarjal z belgijskim zunanjim ministrom Vigny-jem.

"Ko je prispel v Kongo," poudarja Lumumba v pismu, "me je Hammarskjöld ignoriral, kar je dovolj, da ljudstvo in vlada Konga nimata več zaupanja v generalnega sekretarja svetovne organizacije." V pismu, katerega celotno besedilo je bilo nocoj objavljeno, je Lumumba zahteval, da se razgovor o vstopu belgijske vojske v Kongo odloži za 24 ur, da bi po- čakal na vladno delegacijo, ki mora prav tako potovati v New York. Hammarskjöld je sporočil Lumumbi, da ne vidi vzroka za odložitve, ker se Varnostni svet ne bo sestel pred prihodom kongoške delegacije.

Preden je zapustil Leopoldville, je Hammarskjöld poslal pismo predsedniku Kasavubu, v katerem obžaluje, da je prišlo do nesporazumov.

Novi kontingenti sil OZN v Kongu

Elizabethville, 15. avg. (Reuter). Danes popoldne sta prispeli v Elizabethville dve četi Maročanov, od katerih je ena takoj odšla v Kolwez, druga pa v Jadotville. Ameriška letala pa so danes začela s prevozom nadaljnjih 4100 vojakov in 500 ton opreme. Danes so prepeljali etiopske enote iz Adis Abebe v belgijsko oporišče Kamino, jutri bodo prepeljali 730 Maročanov in 650 ton opreme, v sredo pa okoli 700 irskih vojakov in 135 ton opreme iz Dublina v belgijsko oporišče Kindu.

Pakistanska vlada je sporočila, da bo poslala v Kongo štiri oficirje in pet zdravnikov, ki se bodo priključili silam OZN.

Pomoč ZDA Kongu in Latinski Ameriki

Washington, 15. avg. (AFP). Ameriški podsekretar Douglas Dillon je pred senatnim odborom za zunanje zadeve obrazložil predlog predsednika Eisenhowerja, naj ZDA odobre pomoč dežlam Latinske Amerike v višini 600 milijonov dolarjev in sto milijonov dolarjev za pomoč Kongu. Povedal je, da bodo ZDA v kratkem plačale prvih pet milijonov dolarjev za stroške vzdrževanja sil OZN v Kongu.

Katanga išče pomoč v Švici

Bern, 15. avg. (Reuter). Delegacija Katange, ki jo vodi minister za javna dela Kimba, se je danes sestala s funkcio- narji švicarske vlade in zaprosila za tehnično pomoč.

V vladnih krogih pa naglašajo, da želi Švica v prvi vrsti podpreti prizadevanja OZN v Kongu.

Zensko šahovsko prvenstvo

Sarajevo, 15. avg. (Tanjug). — V XII. kolu državnega šahovskega prvenstva za ženske so se partije končale takole: Lazarević: Jocić 1:0. Lilić: Tomljenović 1:0. Dumić: Švilar remi. Kureš: Jovanović 0:1. Čadić: Stadler 1:0; ostale partije so prekinjene.

Naši mladi atleti zmagali v Atenah

Atene, 15. avg. (Tanjug). — Dvo- dnevnemu tekmovalju mladih jugo- slovenskih in grških atletov se je nocoj v Atenah končalo z zmago Jugoslovancev 99:82 točkam. — Drugi dan tekmovalnja so Jugoslovanci zmagali v petih. Greki pa v štirih disciplinah. Od Jugoslovancev so prva mesta osvojili Preić na 200 m, Stiglmajer na 800 m, Spahić na 3000 m, Sebalj v metu diska in Ter- odosijević v skoku v višino.

ALEX WEISSBERG

29

BLAGO za KRI

Cez nekaj dni je prišla vest, da Shertok ni dobil potrebnih dokumentov in da torej ne bo mogel priti. Zame je bilo to popolnoma nerazumljivo. Zame je bil takrat Moshe Shertok zunanji minister cionističnega gibanja in torej zunanji minister porajajoče se židovske države. Zide so bili zahodni zavezniki Turčija je bila zaveznica Anglije. Zakaj so torej odklonili vstopno vizo predstavniku mednarodne židovske organizacije v državo, ki jo je bil med to vojno že večkrat nemoteno obiskal?

Bandi Grosz je odpotoval iz Istanbula 1. junija 1944, torej enajst dni potem, ko sva prispela v Turčijo. Popoldne istega dne so se sili delegati naše istanbulske organizacije in so razpravljali o položaju ki je nastal potem, ko smo bili obveščeni, da Shertok ne more priti v Istanbul. Sporočili so mi same končni sklep: takoj moram odpotovati v Sirijo, da bi se tam srečal s Shertokom. Če ga ne bi uspel dobiti v Aleppu, bi moral nadaljevati pot v Jeruzalem.

Protestiral sem. Takrat se nisem dvomil o Angliji, niti se nisem bal provokacije. Kratko in malo nisem hotel izgubljati časa. Prijatelji so me mirili; da so se razgovarjali z Angleži in Američani, so rekli, in da so oboji obljubili, da bodo čim-

bolj olajšali moje potovanje po Srednjem vzhodu; da jih moja misli zelo zanima in da bom z lahkoto dobil prostor v letalu, tudi za vrnitev v Nemčijo; da pa je važno, da so pri mojih razgovorih s Shertokom navzoči tudi zavezniški predstavniki. Moral sem torej odpotovati.

Na večer pred odhodom sem med štirimi očmi govoril z Barlasem: "Gospod Barlas, vi tukaj ne morete poznati položaja v Budimpešti tako, kot ga poznam jaz. Vsak dan je važen. Dva tedna je že, kar sem odpotoval, in rok, ki mi ga je postavil Eichmann, se izteka. Moram se vrniti. Tisto, kar mi je potrebno, da bi v Budimpešti pridobil na času, imam v žepu. Začasen sporazum za sedaj zadostuje. Čeravno je Grosz odpotoval in je to zame zelo neprijetno, bi se dalo v Budimpešti že kako urediti. Tudi Nemcem je namreč precej do te zadeve, ne samo nam."

Barlas je ostro in odrezavo odgovoril:

"Tega vam ne dovolim, gospod Brand. Podrediti se morate sklepu organizacije. Pogajali smo se z Angleži in pričakujejo vas v Aleppu. Od zaveznikov je odvisno, ali bomo lahko sprejeli nemške ponudbe ali ne. Angleži hočejo slišati neposredno vas in v tem jih ne moremo in ne smemo razočarati. Obljubili smo, da pridete."

"Zagotovili so nam," je nadaljeval, "da bodo pogajanja kratka in da se boste lahko takoj nato vrnili v Budimpešto. Storiili bodo vse, da bi dosegli vaše potovanje..."

Popustil sem. Spremljati bi me moral Echud Avriel. Podpisal sem nekaj praznih listov, da bi prijatelji lahko poslali v Budimpešto pisma, če bi bilo treba. Izročil sem jim tudi šifre. Eichmannu sem sporočil, da moram odpotovati k zaveznikom, da bi se razgovarjal z njihovimi najvišjimi avtoritetami, hkrati pa sem tudi najavil, da bom že v bližnjih dneh poslal v Budimpešto besedilo začasnega sporazuma.

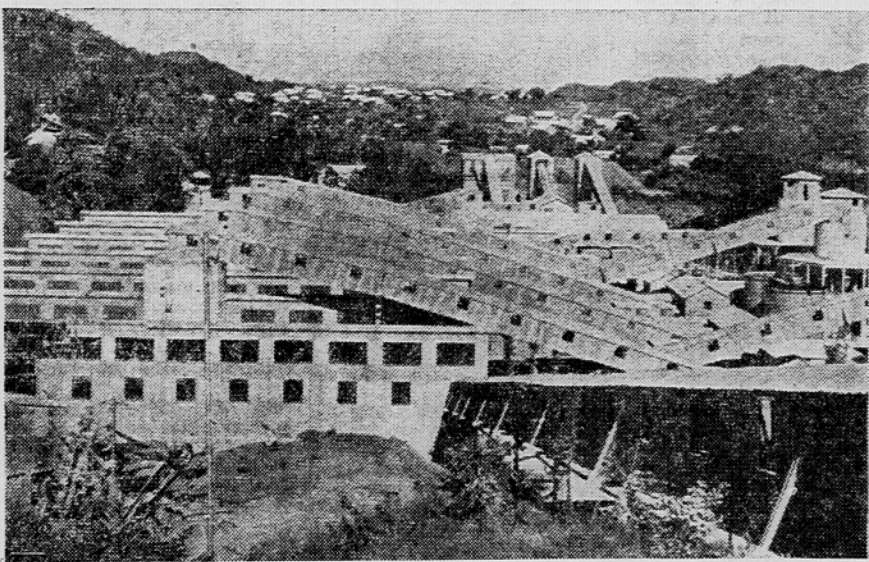
Vlak se je za eno uro ustavil v Ankari. Na postaji sta čakala Klarmann in že omenjeni Griffel od ortodoksne stranke. Na obrazu sem jima bral, da se je moralo nekaj zgoditi. Poklicala sta naju vstran in Klarmann je resno in odločno dejal: "Obveščeni smo, da je Joel Brand naselil in da gre v past. Shertok ni dobil vize zaradi tega, da bi Angleži privabili Branda na svoje ozemlje, da bi ga aretirali. Odsvetujem vam, Brand, nadaljevati to potovanje. V tem trenutku Angleži niso naši zavezniki; prav nič jim ni do tega, da bi Brandova misija uspela. Brand mora takoj nazaj, kajti sicer se pred koncem vojne ne bo mogel vrniti na Madžarsko. Angleži ga bodo aretirali."

Pogovor je trajal komaj četrte ure. Pretreslo me je. Priznati moram, da mi ni uspelo razumeti poglobitnih črt svetovne politike. Nisem pa mogel razumeti, da nam Angleži, ki so se tako hrabro borili proti Nemcem, ne bi hoteli pomagati. Zelo sem sicer dvomil o tem, da bi Angleži pri-

volili, da bi dali Nemcem deset tisoč kamionov, zato glede te konkretne podrobnosti Nemcem v Budimpešti nisem hotel dati nikakršnih obljub. Toda nikakor se nisem mogel sprijazniti z mislijo, da bi Angleži mogli aretirati parlamentarca. Ki je predstavnik podtalnega židovskega gibanja v Evropi, in ga oropati svobodne akcije, ki jo zahteva njegovo poslanstvo. Toda Griffel in Klarmann sta bila resna človeka.

Tudi Echud Avriel je bil hudo vznemirjen. Dolgo sva razpravljala in navsezadnje sva prišla do sklepa, da je skupina, katere predstavnik je Klarmann, načelno nasprotna vsemu, česar se loti Shokenuth, t. j. naša organizacija v Istanbulu. Shokenuth naju je poslal v Alepp in v Jeruzalem; člani njenega vodstva bodo že vedeli, kaj delajo. Tudi opazil sem, da je bil moj spremljevalec Avriel veliko bolj nemiren kot jaz.

Naslednjega jutra smo prešli mejo. Ležala sva še, ko so francoski organi prišli po potne liste. Zgrozili so se, ko so videli moj nemški potni list. Ogledovali so ga z vseh strani in med seboj živahno razpravljali. Toda vse je bilo v redu; v potnem listu je bila prava britanska viza. Na koncu jim ni preostalo drugega, kot da so pritiskali žig z datumom vstopa. Čez pol ure je prišla britanska kontrola. Bilo je jasno kot beli dan, da Angleži vedo, kdo sem. Pomolil sem jim potni list, pa se mi ga vrnil, ne da bi ga sploh ogledali; eden izmed njih me je ošinil s predirnim pogledom, nihče pa ni znil besede. Bilo je mučno in Avriel je postajal čedalje bolj nemiren.

Rudniki azbesta v Južni Rodeziji